



TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 5 (1460) 1978 VASARIS - FEBRUARY 2

LIETUVIŲ SAVAITRASTIS — LITHUANIAN WEEKLY

2185 STAVEBANK RD., MISSISSAUGA, ONT. L5C 1T3, CANADA

Tel. (416) 275-4672

Plačiu mastu

Matyt, tokia jau visų išeivijų dalia — narsiai žengti, bet siauru taku. Neturėdami aiškaus savo autoriteto, valstybinės atramos, išeiviai sunkiai organizuojasi ir dar sunkiau randa bendrą kalbą savos tautybės plotmėje. Pvz. Kanadoje yra tautinių grupių, kurios nepajėgia sudaryti bendrinės organizacijos. Jos yra susiskaldžiusios į grupes, kovoja viena su kita ir žiūri vien savo interesų. Lietuviai visame laisvajame pasaulyje yra tuo laimingesni, kad, nežūrint įvairių grupių, pažiūrų, politinės orientacijos, — pajėgė sudaryti visus jungiančią organizaciją Bendruomenę. Ji yra apėmusi daugiau ar mažiau visus laisvojo pasaulio kraštus, kur gyvena žymesnis lietuvių skaičius. Demokratinio būdu ji yra sudariusi bendrą vadovybę — seimą ir valdybą. Jeigu ne mūsų tautiečių konfliktai JAV-se, galėtume sakyti, kad lietuvių išeivija pasiekė didelį laimėjimą — sujungė visą išeiviją. Teoriškai, žinoma, ir dabar galime sakyti, kad tai jau pasiekta, bet praktiškai vis dėlto taip nėra. Dalis JAV lietuvių nėra pritapusi prie Bendruomenės, netgi priešinasi jai. Vyksta garsios ir narsios kovos, kurios betgi nepasizymi išmintimi. Kadangi JAV-se gyvena pagrindinė mūsų išeivijos dalis, minėtos kovos kluodo atbaigimą Bendruomenės kaip visuotinio ir vispusiškai efektingo organizmo.

DABARTINĖ situacija neleidžia Bendruomenei užsimoti visa jėga nei finansiniu, nei visuomeniniu pozicijai. Dalis energijos ir lėšų nueina kitais keliais, kurių nė vienas negali būti pakankamai platus. Dėlto atėjo pats laikas baigti konfliktus, atsisakyti ambicinio narsumo ir spręsti problemas ne kirčiais, o išmintimi, atsižvelgiant į bendruosius tautos reikalus. Artėja PLB seimas, ir būtų visiems malonu ta proga išgirsti, kad ir JAV lietuvių pagaliau rado bendrą kelią, o tuo pačiu ir Pasaulio Lietuvių Bendruomenę. Toks žygis pakeltų visos PLB pajėgumą ir įgalintų užsimoti dar plačiau bei veiksmingiau. O tų užmojų, ir tai naujų, labai reikia. Iki šiol daugiausia dėmesio buvo kreipiama į kultūrinės pagalbos teikimą P. Amerikos lietuviams. Šioje srityje atlikta vertingų darbų, kurie tęsiasi toliau. Bet tai neviskas. Laisvojo pasaulio išeivijos pagalbos laukia ir kitų kraštų lietuviai. Savaimė aišku, pagrindinis visos išeivijos dėmesys yra nukreiptas į pavergtą Lietuvą, bet šalia jos yra tokie kraštai, kaip Lenkija, Gudija, Latvija, kurių lietuviai yra reikalingi išeivijos pagalbos. Nebūtinai medžiaginės. Iš pagrindinio spaudos matome, kad minėtuose kraštuose lietuviai yra skriaudžiami ir dvasiškai, ir kultūriškai, ir teisiškai. Taigi, reikia žvelgti ir ten.

AR IMANOMA? Galvojant biurokратиškai, žinoma, tektų atsakyti neigiamai, bet žvelgiant realiomis lankstumo akimis matyti, kad pagalba yra galima. Oficialiai imant, pvz. religinė šalpa okupuotoje Lietuvoje nėra galima, bet neoficialiai ji pasiekia. Gyvename žmogaus teisių laikotarpiu. Ta dingstimi atsiveria daug įvairių galimybių. Tai rodo žydų atvejį. Jie randa kelius pagalbai visuose kraštuose. Ta linkme turėtų pasukti ir laisvoji mūsų išeivija. Jau kaipurie rusų disidentai pastebėjo, kad lietuviai ir kiti baltiečiai permažai rūpinasi savo tautiečiais Sibiro lageriuose. Tai patį reiktų pasakyti apie Gudijos lietuvius. Ar kas nors iš lietuvių išeivijos veiknių darė žygį ta linkme? Juk Gudijos lietuvių, kaip žmonių, teisės yra braliai lauzomos, o laisvoji išeivija tyli. Turi sunkumų lietuviai Lenkijoje, bet ar išeivija panaudojo visą savo jėgą protestui tarptautinėje plotmėje? Žodžiu tarit, išeivija turėtų veikti plačiu mastu, išeiti iš įprasto siauro, biurokratinio trafareto ir žvelgti į problemas visos lietuvių tautos mastu. Kai bus plačiau žvelgiama, bus plačiau ir daugiau veikama. Žinoma, išeivija nėra visagalė, neviską ji pajėgia išspresti, bet antra vertus ji padaro mažiau, negu iš tikrųjų gali. Kai bus panaudotas visas jos potencialas, bus didesni užmojai, darbai ir rezultatai.

KANADOS ĮVYKIAI

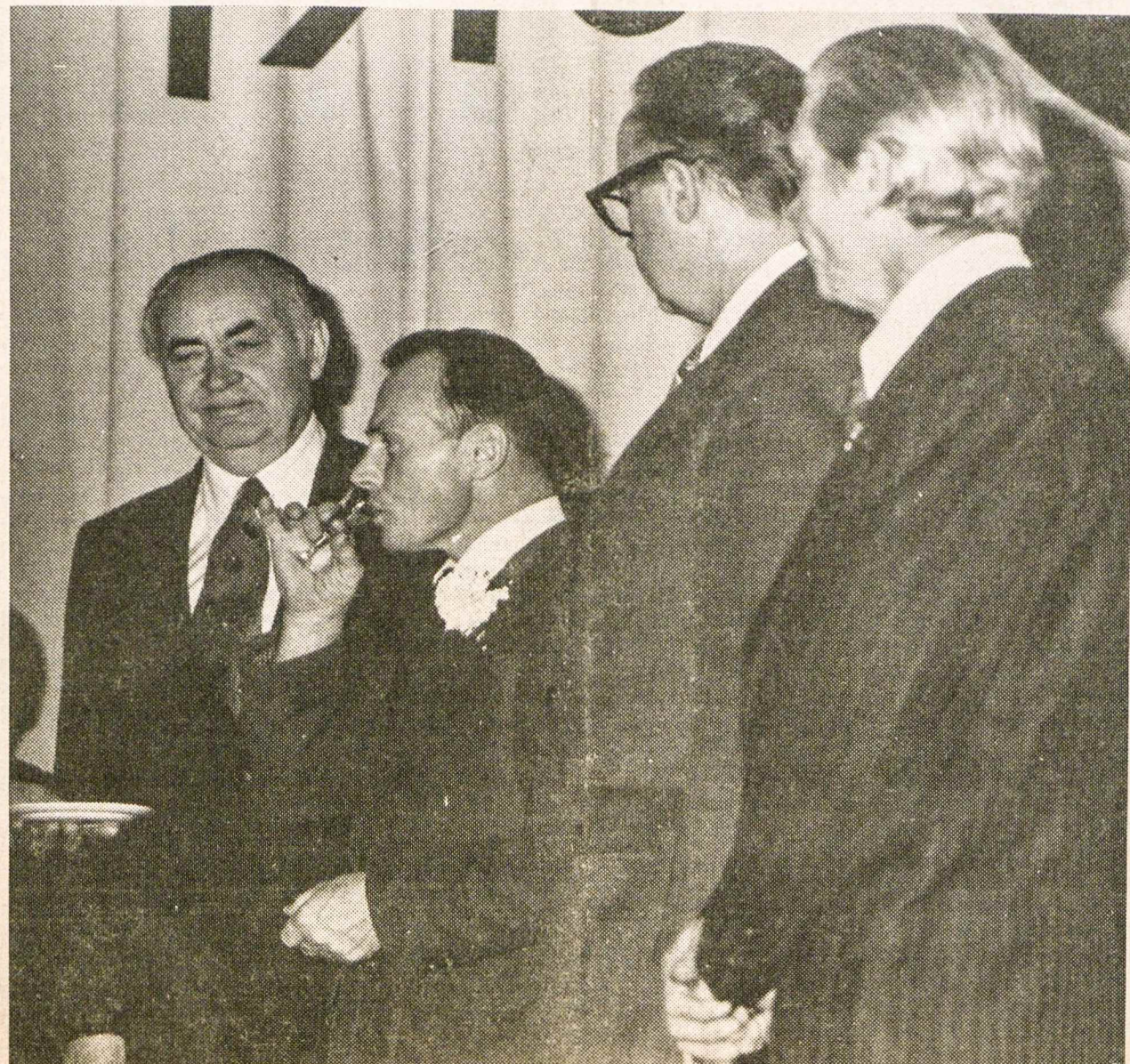
Unijos pašte

Paštininkų unijos Toronto skyriaus vadovybės rinkimus skaudžiai pralaimėjo komunistai, kraštutiniai kairieji, pasižymėję nelegalių streikų organizavimais, nuolatinės įtampos kėlimu. Unijos pirmininku buvo išrinktas už atsakingumą pasisakęs Arnold Gould, surinkęs net 3.255 balsus. Jo opoventai Paul Heffernan ir Peter Leibovitch gavo tik po 303 ir 297 balsus. Vicepirmininke išrinkta A. Goulda rėmusi Eileen Ludlow 2.445-kiais balsais, gerokai pralenkusi 1.357 balsus gavusį P. Leibovitchiaus rėmėją Ray Gardineri. Sekretorium ir išdinku perrinktas Art Harrisonas susilaukė 2.923 balsų, kai tuo tarpu revoliucinis marksistas Robert Jacksonas turėjo tenkintis tik 487. A. Harrisonas tarpgi yra A. Gouldo šalininkas.

Nauja problema Kanados paštui sudaro kiti unijai priklausantių mechanikų grasinimas streiku. Didžiausią grėsmę jie sudaro Toronte ir Mississaugoje, kur yra trys pašto siuntų pakirstymo centrai, aprūpinti

elektroninėmis mašinomis. Jos yra reikalingos nuolatinio reguliavimo, sutrikimų pašalinimo. Mechanikai reikalauja, kad greičiau būtų pasirašyta ilgose derybose istrigusi naujoji sutartis. Spaudose pasirodė balsų, kad mechanikus į savo gretas nori įjungti paštininkų unija. Iki šiol nerodžiusi didesnio dėmesio. Šį klausimą dabar suaktualino mašinų įvedimas siuntoms skirstyti. Turėdama savo kontrolėje mechanikus, paštininkų unija lengviau galėtų sustabdyti pašto darbą visoje Kanadoje. Komentaru spaudoje susilaukė ir premjerą P. E. Trudeau pareiškimas, kad dėl per didelio pašto išlaidų ateityje kanadiečiams gali tekti patiemis atsiimti pašto siuntas iš atitinkamų punktų. Šią mintį, pasitaręs su P. E. Trudeau, vėliau atmetė pašto min. J. J. Blais, kaip į planus neįtrauktą spėliojimą.

Ontario premjeras W. Davis pertvarkė savo ministerijų kabinetą. Iš jo pasitraukė energijos iškėlių min. J. Taylor, pajamų (Nukelta į 8 psl.)



Ryšium su filmu "The Defection of Simas Kudirka" pastarojo vardas vėl pagarsėjo visoje S. Amerikoje. Nuotraukoje — S. Kudirka sutinkamas su duona ir vynu Kanadoje 1975 m. Vasario 16 proga Toronte-Mississaugoje, kur jis buvo pagrindiniu kalbėtoju. Iš kairės: JAV konsulas dr. J. Zmuidžius, S. Kudirka, KLB pirm. J. R. Simanavičius, KLB Toronto apyl. pirm. M. Abramaitis

PRANEŠIMAS IŠ EUROPOS

Kardinolo ir diktatoriaus užmojai

Ar atgaus Katalikų Bendrija savo prieškarinę padėtį Lenkijoje? Trijų Karalių šventėje kardinolas Višinskis savo pamoksle aiškiai pasakė, kad K. Bendrija yra pasirodusi padėti valstybei nugalėti dabartinę krizę įvairiose viešojo gyvenimo srityse, tačiau ji tai galės padaryti tik tada, kai atgaus savo prieškarinę padėtį. Kardinolas pabrėžė, kad K. Bendrija visiška neprašo privilegijų iš valstybės. Nebūdama eilinė piliečių organizacija, ji reikalauja sau deramos vietos visuomenėje, kad galėtų atlikti savo vaidmenį. Ryšium su tuo kardinolas nurodė, kad turi būti atgaivintos prieškarinės tikybinės organizacijos ir tikra katalikų spauda. Dabartinė valdžios cenzūra, pasak jo, žaloja žmogaus asmeninio atsakingumo jausmą.

Lenkijos primo pamoksle Trijų Karalių šventėje buvo iš tikrųjų tęsiny to, ką jis skelbė iš sakyklos Kalėdų pirmąją dieną toje pačioje Varšuvos Sv. Jono katedroje. Tada jis irgi kalbėjo apie K. Bendrijos ir valstybės santykius. Kalbėjo vos pusvalandį, pamokslą klausėsi nedaugiau kaip trys tūkstantčiai tikinčiųjų (tiek telpa katedroje), bet daug kas ne tik pačioje Lenkijoje, bet ir užsieny norėjo išgirsti, kaip kardinolas vertina naujausiąją K. Bendrijos ir valstybės santykių raidą. Juk tai buvo pirmasis viešas jo pareiškimas po valstybės ir partijos vadovo Giereko apsilankymo pas popiežių. Nemaziau reikšmingas turėjo būti ir prieš tai įvykęs pirmas asmeninis Giereko ir kardinolo susitikimas. Nepaslapstis, kad ūkininkų sunkumų ir visuomeninio brudėjimo nuolatinių akivaizdųje komunistinė valdžia pastaruoju metu buvo priversta daryti daugiau nuolatinių K. Bendrijai. Politiniams stebėtojams buvo ypač įdomu patirti, kaip šią naują susidariusią padėtį krašto viduje vertina augščiausias dvasinis autoritetas Lenkijoje.

Kardinolas Višinskio kalėdinis pamokslas užsienio spaudoje buvo vertinamas atsargaus optimizmo prasme. Daugiausia komentatorių dėmesio susilaukė pareiškimas, esą "labiau apsišviete" Lenkijos vadovai pradeda suprasti religijos reikšmę. Kardinolas sakė: "Mums atrodo, kad gal ne kiekvienas, bet kaipkurie labiau apsišviete žmonės mūsų tėvynėje, patyrę daugybę nesėkmių ir pamatę, kokios nevaisingos net didžiausio pasiaukojimo bei triušio pastangos, — supranta, jog reikia įsikišti tikro pasaulio išgelbėtojo. Galimas dalykas, jog tai kaip tik parodė mūsų valdančiųjų politinių sluoksnių susitikimas su Šventuoju Tėvu Vatikane. Šiame pasaulyje neįmanoma jokia visuomeninė tvarka, jeigu ji nesiremia dieviškąja tvarka."

Tuo tarpu nežinia, ar veikiai, jei iš viso, pavyks Lenkijos primui drauge su "apsiaviestesne" valdžios vadovų dalimi atstatyti teisingą K. Bendrijos padėtį ir atkurti normalius jos santykius su valstybe. Tačiau tai, kas šiuo metu vyksta Lenkijoje, liečia ne tik šio krašto, bet ir jo kaimynų šviesesnės ateities viltis.

Ir mums gilios prasmės turi kardinolas Višinskio kalėdinės mintys. Mūsų XX-sis amžius — totalistinių santvarkų amžius, įvedęs žiaurią sistemą kovoti su piliečiais. Kardinolas nepasakė aiškiai, kokios tos totalistinės santvarkos, tačiau pažymėjo, kad jos beveik visos steigė daugybę koncentracijos — mirties stovyklų ir kalėjimų, kuriuose žuvo dešimtys milijonų nekaltų žmonių. Kreipdamasis į tikinčiuosius, kurie, pasak jo, nekludomi su džiaugsmu pripildė katedrą, Lenkijos primas priminė "mažiau laimingus kraštus". Dar yra daug valstybių, sakė jis, kur žmonės, švędami Kalėdas, ejo į savo šventoves ir rado jas uždarytas, tuščias altorius, be kunigų, be skelbiamos Evangelijos. Būdami laimingesni, negalime būti abejingi, kai kiti žmonės ir tautos kenčia dėl besielės ir beprotiškos kovos prieš Dievą. Kardinolas Višinskio skelbiami vilties žodžiai priverčia daugelį suklusti.

Dainų šventė įvyks liepos 2, sekmadienį, Maple Leaf Gardens sporto arenoje (60 College St.), kur telpa 16,000 žiūrovų.

Dainų šventės muzikinės komisijos pirmininkas yra sol. V. Verikaitis, nariai — St. Gailevičius, D. Viskontienė, J. Govėdas ir Eug. Krikščūnas.

Dainų šventė įvyks liepos 2, sekmadienį, Maple Leaf Gardens sporto arenoje (60 College St.), kur telpa 16,000 žiūrovų.

Programoje numatytos 25 įvairios dainos. Dainuos mišrus choras, moterų, vyrų ir jaunimo. Gros jungtinis kanklių orkestras. Dalyvaus ir simfoninis Mississaugos orkestras.

Dainų šventė bus pradėta Lietuvos ir Kanados himnais, baigta himnu tapusia daina "Lietuviai esame mes gimę", pritariant simfoniniam orkestrui, diriguojant kompozitoriui Br. Budriūnui, akomponuojant R. Apeikytei.

PLD informacija

Pasaulio įvykiai

SOVIETINIS ERDVIIŲ SATELITAS "COSMOS 954", ISSAUTAS 1977 m. rugsėjo 18 d. 150-175 mylių augščio orbiton aplink žemės rutulį, savo skrydį užbaigė š.m. sausio 24 d. ankstyvą rytą virš Šiaurės-vakarų teritorijos Kanadoje. Satelito nukrypimą iš orbitos JAV sekimo stotys pastebėjo jau prieš pusantro mėnesio. Didžiausią rūpestį sukėlė "Cosmos 954" elektros jėgainė, turėjusi apie šimtą svarų sutirštinto uranijaus, kurio radiacija yra pavojinga žmogaus gyvybei. Satelitas specialaus radaro pagalba sekė JAV karo laivus ir atominėmis raketomis apginkluotus povandeninius laivus. Pirmas išėjimas Kanadą pasiekė iš S. Amerikos apsaugos būstinės savaitę prieš satelito nukritimą. Prez. J. Carteris, satelitui nukritus, tuojau pat paskambino premjerui P. E. Trudeau, prikeldamas jį iš miego.

Nors P. E. Trudeau yra pasirašęs draugystės protokolą su Sovietų Sąjunga, iš jos jokio išėjimo nebuvo susilaukta. Žemės atmosferą "Cosmos 954" pasiekė Great Slave ežero rajone, kur beveik nėra gyventojų. Spėjama, kad uranijus ir visas satelitas greičiausiai bus sugėges, tačiau jo kaikurios dalys galėjo pasiekti ir žemę. Amerikos ir Kanados specialistai, lėktuvų pagalba įsiekė radiacijos, aptiko net kelis jos šaltinius, o kiek vėliau geologai sudarė kraterį. Šis incidentas atkreipė pasaulio dėmesį į sovietinius "Cosmos" satelitus, kurių orbitoje aplink žemės rutulį dabar yra jau beveik tūkstantis. Nuo sovietų su savo satelitais neatsilieka ir JAV. Uranijaus panaudojimas satelitų elektros jėgainėms gali baigtis didele nelaime, jeigu toks satelitas, nespėjęs sudegti, nukristų į miestą ar kurią nors kitą tirščiausiai apgyvendintą vietovę.

Atnaujins derybas

Izraelio premjero M. Beginio ministerijų kabinetas pasisakė už karinių taikos derybų atnaujinimą su Egiptu. Politinius užsienio reikalų ministerių pokalbių Jeruzalėje buvo nutraukęs Egipto prez. A. Sadatas. Spėjama, jog sekančią savaitę Kairan atskris Izraelio krašto apsaugos min. gen. E. Weizmanas. Šį savaitgalį kelių dienų pasitarimams su prez. J. Carteriu Vašingtonan atvyks prez. A. Sadatas. Kompromiso įsiekimo skatina Sirijos pareiškimas, kad ji jau laukia sovietinių ginklų siuntų, kurias net bilijonu dolerių finansuoja Egiptas išdaviku paskelbusi Libija. Galvosūkį prez. J. Carteriui sudaro ir Saudi Arabija, norinti pirkti iš JAV 60 pustrėčio karto už garsą greitesnių naikintuvų "F-15". Juos Saudi Arabijai buvo pažadėjęs parduoti prez. G. Fordas. Izraelis ir JAV žydai daro spaudimą JAV kongresui, kad naikintuvų pardavimas nebūtų patvirtintas.

Mirės miestas

Svedijos, Suomijos ir Danijos ambasadoriai iš Pekingo dvi savaites viešėjo Kambodijos sostinėje Fnom Pene ir ją pavadinomi mirusiu miestu. Gyventojų jame tėra apie 20.000, daugiausia jaunuolių, kurių dalis atvežama rytais ir išvežama vakarais. Buvusiame milijoniniame mieste nėra jokio susiėkimo, neveikia nei paštas, nei telegrafas. Atviros tik pagrindinės gatvės, o šalutinės auginamos daržovės. Vėjas nešioja banknotus iš komunistų susprogdinto banko.

Piliečių unija

Penki sovietų darbininkai, susitikę su užsieniečiais žurnalistais Maskvoje, pranešė piliečių unijos įsteigimą darbininkų

Šiame numeryje:

- Plačiu mastu
- Pagalbos laukia ne tik Lietuva, bet ir kitų šalių lietuviai
- Kardinolo ir diktatoriaus užmojai
- Lenkijos tikintieji ir totalistinė partijos valdžia
- Pagarba gyviesiems kovotojams
- Laisvės kovotojai turėtų būti prisimenami, kol gyvi
- Išeivio išdavystės kelias
- V. Alseikos kelias ir tarnyba okupacinei valdžiai
- Senieji ir naujieji įvykiai Seinų krašte
- Br. Zumeris apie skriaudas Seinų lietuviams
- Aštrėja politinės nuotaikos
- Mūsų bendradarbis apie įvykius Brazilijoje
- Tautodailės kursai Veneculoje
- Dail. A. Tamošaitienė pas lietuvių P. Amerikoje
- Paraštinės pastabos
- Prof. J. Zaranika kalbiniais ir kitais klausimais
- Kritinė marksizmo analizė
- Kun. dr. F. Juocevičius vertina "Didžiąją iliuziją"
- Teplioriai dailininkų tarpe
- Ir garsūs dailininkai apvilia žiūrovus

TEVIŠKĖS ŽIBURIAI

2185 Stavebank Road, Mississauga, Ont. L5C 1T3, Canada
Telefonas (416) 275-4672

Leidėjas: Kanados Lietuvių Katalikų Kultūros Draugija "Žiburiai"
Redaguoja: k. dr. Pr. Gaidamavičius ir Vyt. Kastytis

Metinė prenumerata \$12, pusmetinė — \$6.50. Rėmėjo prenumerata \$20.
Skelbimai ruošiamam numeriui priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisomi redakcijos nuožiūra. Autorių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.

The Lights of Homeland—Lithuanian Weekly
Published by Lithuanian Canadian R. C. Cultural Soc. "Žiburiai", Inc.
Subscription rates: \$12.00 per year, \$6.50 per 6 months. Deadline for advertisements — Thursday. Second class mail registration number 0509.

Pagarba gyviesiems kovotojams

Gerbti reikia ne tik mirusius, bet ir gyvuosius žymūnus

BAL. BRAZDZIONIS

Neseniai "T. Žiburiuose" skaičiau, kad mes, lietuviai, mokame gražiai laidoti, bet, kol gyvi mūsų tautos veikėjai, jų nepripažįstame, neįvertiname. Iš dalies tai teisybė. Imkime, pavyzdžiui, mūsų laisvės ir nepriklausomybės kovų dalyvius kūrėjus-savanorius. Vyčio kryžiaus kavalierius. Anuomet, 1918-1920 m., jie mūsų tautos gyvenime suvaidino gyvybinę reikšmę vaidmenį: savo kraują ir gyvybėmis įgalino tautą po šimtmečių vergijos atgauti laisvę ir nepriklausomybę.

Nuo nepriklausomybės karo žygių jau sukako 60 metų. Jaunuoliai, kurie 1918-1920 m., būdami 17-18 metų, išėjo karan savanoriais, šiandien jau yra 75 m. amžiaus ir vyresni. Abiejų okupacijų metais jie visi patyrė daug sunkaus vargo, o kartais ir sunkiai mums įsivaizduojamų kančių. Tad visai nenuostabu, kad iš būrelio jų, pasiekusių Vakarų, jau veikia savaitė kas nors iškeliauja amžinybėn.

Liūdna, kad neretai tokio kūrėjo-savanorio laidotuvsna, be velionies artimųjų, vuo vienas kitas iš visuomenės atstovų atsilanko. Į kūrėjus-savanorius jie žiūri "iš augšto", mat, jau gana prisipinigavo. Tik didis Lietuvis-patriotas a.a. prel. M. Krupavičius, tokiais atvejais aplankęs buvusį Lietuvos karį, apgailestaudamas pasakydavo: "Deja, visuomenė jus, savanoriai, pamiršo, bet... istorija jūsų nepamirš, nes kultūringame pasaulyje visuomenė savo karžgius gerbia. Mūsų visuomenė, deja, šituo reikalu yra "komercinės" pažiūros, ne patriotinės".

Pavojui praslinkus, buvę mūsų gynėjai savanoriai užmirštami, kaip net ir Vasario 16 minėjimą (Čikagoje) be bilieto neįleidžiami! Ar nekeista? Labai teisingai rašė 1971 m. vasario 24 d. "Dirvos" laidoje detroitietis Vida Augulytė straipsnyje "Daugiau pagarbos kūrėjams-savanoriams".

Sia proga norėčiau konkrečiai pasveikinti — pagerbti neseniai 75-rių metų slenkstį peržengusį kūrėją-savanorį Konstantiną Petrauską, gyv. Čikagoje, Sis žmogus, kaip kūrėjas-savanoris, vėliau mokytojas, kitų valstybės žinybų tarnautojas, spaudos darbuotojas, neabejotinai yra nusipelnęs visuomenės pagarbos.

Acčiau "T. Žiburių" redakcijai, kad išsklė gyvųjų pagerbimo reikala. Nepamirškime nusipelnusių veikėjų Lietuvai ir lietuvių. Nejauku matant minėjimuose nustumtus savanorius ir užpakalį, neįleidžiant į sales be mokesčio už įėjimą, kai minima Vasario 16 šventė. Buvo atsitikimų, kad savanorių adresu pradėta drėbstyti įvairūs pašaipos žodžiai. Jų buvo girdėti net iš mūsų "mokslininkų", nepatyrusių Lietuvos kančių bei vergijos.

Tegu jaunimas išsąmonina, kad be aukos, vargų ir darbų negali kilti laisvam gyvenimui joks kraštas, karų ir nesėkmingų politikų sujauktas.



Jaunimas dalyvauja Lietuvos kariuomenės šventėje Detroito

Nuotr. J. Urbono

Išsivio išdavystės kelias

V. VINCIŪNAS

Nedaugelis išsivio tegrįžo į Lietuvą — tik keli parsidavė okupantui. A. Morkus dirbo AL Toje, rinko medžiagą ir, grįžęs į okupuotą Lietuvą, parašė knygą, tarnaujančią okupanto tikslams. Antras buvo poetas J. Mikuckis, Lietuvos kūrmosi metais buvęs Kauno komendantas, naudojęs žiaurias priemones kovoje prieš bolševikus ir lenkus. Jis 1940 m. buvo priverstas dirbti sovietų Saugumui. Jo vardu išleista knyga, jau autoriui mirus, galėjo būti KGB — valstybinio saugumo komiteto medžiaga papildyta ir net redaguota. Ten piktai puolamas VLI Kas, kaip kurie išsivio, bet nežinia kas autoriaus rašyta ir kas sovietinio Saugumo papildyta.

Pati pikčiausia ir niekšingiausia knyga yra "Išdavystės keliu", išleista 1976 m. Tai komunistų partijos dorovės "perlas" šmeižti bei niekinti lietuviams išsiviams, o ypač bendradarbiavusiems VLIKe. Kas gi tos knygos autorius? Tai slaptyvardininkas J. Jakaitis, knygos pradžioje pavadintas "tarybinio žvalgo", kuriam "teko susidurti su daugeliu veikėjų". Tačiau tikrąjį autorių išduoda pati knyga. Ten randame žinias ir kaikiuriuos dokumentus, kuriuos Vytautas Kazimieras Alseika (V. A.) paskelbė 1972 m., ką tik atvykęs į Vilnių. Ten pateikiami raštai ir net pokalbių siuro ratiolio iš to meto, kai jis dirbo VLIKe.

"Išdavystės keliu" knygos pagabgoje slaptyvardininkas rašo: "... galiau atskleisti dar vieną paslaptį: spaudai ruošiamą knygą apie amerikietiškaį VLIKO laikotarpi, jo vadeivas ir darbus". Tokia knyga išėjo 1977 m. rudenį. Jos autorius — tas pats V. A. Tai "Trys dešimtmečiai emigracijoje". Joje per neapsižiūrėjimą paskelbti kaip kurie tie patys dokumentai, kurie buvo įdėti leidinyje "Išdavystės keliu". Už tai jis neabejotinai užsitarnavo niekingo okupantui parsidavėlio vardą.

Išsivijos pasmerkimas

Knyga "Išdavystės keliu", 13,8 spaudos lanko, išleista 40-000 egz., stengiasi išsivijos šviesumene juodinti, šmeižti, bet apskaitomis smūgiai vis kiliuvis VLIKui. Antroji V. A. vardu išleistoji knyga "Trys dešimtmečiai emigracijoje", 16,8 spaudos lanko, tesulaukė 20.000 egz. laidos. Joje ryškūs draikymasis, dažnas šokinėjimas nuo vieno klausimo prie kito. Sios ydos nepašalino net keli redaktorai su atsakinguoju redaktoriumi V. Kazakevičiumi priešakyje. Pastarasis komunistinėje spaudoje gyresis knyga papildęs ir pertvarkęs. Gal dėlto knygos rašymas ir išleidimas truko net penkerius metus.

V. Alseikai, neturėjusiam stipraus moralinio nugarkaulio, ryškių principų, žinomam pataikūniui, teliko taikstytis naujam duondaviui KGB, atlikti išdaviko uždavinius. Pirmas uždavinys — suniekti išsiviją, kuriuoje "ryškūs vidiniai visuomeniniai, socialiniai, partiniai priešingumai, tarpusavio kova, neretai pereinant į pasibjaurėtiną aršias rietenas... Mūsų emigracijos tarpusavio kova, vidiniai prieštaravimai bei sumaterialėjimo pavojai jaudino dorius pabėgėlius..." (10 p.).

V. A. pasitelkia J. Girnių, norėdamas įrodyti išsivijos nutautėjimą, A. Maceiną — organiza-

cinį pakrikimą, S. Tamulaitį — galutinį išsivio palūžimą. Mini B. Babrauską, šaukiantį "mes grimstanti sala", ir pagaliau V. Trumpą, skelbiantį tikrovės netekimą, melą, egoizmą išsivijos gyvenime, dvasinę arteriosklerozę, sustabarėjimą. Jam pririekia ir S. de Madariagos teiginio, nenurodant šaltinio, kad lietuvių išsivio asmeninius reikalus kelia augščiausiai visuomeninius (11-16 p.).

Sie seni svarstymai, spausdinti prieš 25 m., autoriaus panaudojami skelbimui tvirtinimo: išsivija sunyks, jei nesutaps su tauta, neišjais į okupanto atneštą sovietinę santvarką. Jam rūpi tik vienas tikslas — išsivijos ištraukimas į sovietinį srautą. Autorius nevienodai vertina išsivius. Jis nesigaili smalos ypač katalikams, krikščionims demokratams, frontininkams. Didelis jo pomėgis, sekant komunistus, rašti kad ir mažiausią krislą kunigams dergti.

VLIKO niekinimas

Antrasis V. A. tikslas — plūsti visas lietuviškos išsivijos organizacijas, ypač niekinti VLIKą. Šio tikslo siekdamas, jis purvuis apdrabsto kiekvieną asmenį, dirbusį betkurioje srityje, ypač dalyvavusį politinėje veikloje. Jis kuria klaidius ir perdėtus vaizdus tos pat veiklos, kurioje ir pats dalyvavo. Šmerkia visus, kovojusius prieš Lietuvos okupantą, vadina juos moraliskai kritaisiais, užsienio žvalgyboms parsidavusiais, taigi "lietuvių liaudies" priešais.

Leiskim prabiti pačiam V. A.:

1953 m. atvykęs į Reutlingeną, iš patikalėjimų su eiliniams darbuotojais sužinojau, kad tokie politiniai vadai emigracijoje, kaip ilgametis VLIKO pirmininkas kun. M. Krupavičius, K. Zalkauskas, buvęs smetoninės Lietuvos užsienio reikalų ministras S. Lozoraitis, J. Brazaitis ir kiti veikėjai, turėjo slapтус ryšius su specialiomis užsienio tarnybomis. Susipažinęs su VLIKO dokumentais, aš vis labiau įsitikindavau, kad VLIKO vadovai, skelbdamiesi dideli patriotai, iš tikrųjų pažeidžia tautišką savigarbą, pamina tautos idealus ir tarnavo bei tarnauja interesams Vakarų valstybių, vykdančių egoistinio monopolinio kapitalo politiką. Tiksliau pasakius, jie virto tų kraštų specialiųjų tarnybų įrankiais. Vėliau aš priejau išvadą, kad tos tarnybos skatina antitarybinę emigracijos veiklą ir savo tikslams kovoje prieš Tarybų sąjungą bei prieš tarybų Lietuvą panaudoja lietuvių organizacijas Vakaruose" (18-19 p.).

Pasak V. A., išėitų, kad VLI Kas 1943 m. atsirado tik "monopolinio kapitalo" paskatintas ir vėliau veikė, prieš Lietuvos pavergėją kovoją tik skatinamas specialiųjų įstaigų. Kuo jis remia savo teigimą? Plepalais. Jis išsiduoda buvęs "tarybinio žvalgo", aiškiau tarus šnipu, nes tuo tikslu domėjosi VLIKO dokumentais. Jis ne tik domėjosi, bet ir vogė įvairius VLIKO raštus, skelbė knygoje, kurių tikrumą gali patikrinti kam dera ir tirti savo žodį.

Sovietų šnipas

V. A. šnipinėjimas prasidėjo 1940 m., kaip rašoma "Išdavystės keliu" (5-7 p.). Ten pat 135 p. atpasakojamas toks jo pokalbis su Sovietų saugumiečiu 1944 m. vasarą: "Tai kaip? Ar galėsite toliau dirbti?" "Teks".

Jo žodžiais: "... teko vėl pasinerti į priešų aplinką. Bet aš daugelį tų priešų pažinojau asmeniškai, turėjau jų pasitikėjimą, kuris per vieną dieną neįgy-

jamas, ir... sutikau". Tad nuo puslapio, kaip pats prisipažįsta, ir rašė antrąją pusę knygos "Išdavystės keliu".

Kaip jis dirbo priešų aplinkoje, rašo jau savo vardu išleisto knygoje (16 p.):

Nuo 1953 m. iki 1972 m. rugsėjo mėn. su pertraukomis dirbau VLI Ke, kurio žalingą veiklą gerai žino Lietuvos žmonės iš knygų ir rašinių spaudoje. Taip pat dirbau antitarybinėje spaudoje. Bemaž 20 m. kone kasdien susitikdavau su antitarybiniais išsivijos veikėjais, žinodavau ar bent nuspėdavau jų sumanymus ir planus. Jei ne tie susitikimai, nebūčiau taip gerai pažinęs šių patriotais apsišaukusių žmonių moralinio niekingumo, jų priešiško lietuvių laudžiai.

Jis (17 p.) dar prideda: "Į tą aplinką patekau neatsitiktinai". Pakartotinai V. A. kalba apie išsivadavimą, "klaidos" atitaisyimą ir grįžimą pas darbą pasiimti išdaviko grašių. Pasak jo, "Tarybų valdžia yra humaniška" (21 p.), žinoma, ne lietuvių tautai, nes ją naikina, skurdina, rusina, persekioja už tikėjimą, sukausto laisvą mintį ir visiškai engia. Sovietinė valdžia išskėstomis rankomis priėmė savo šnipą, svetūr dirbusį lietuvių tautos pavergėjui net 28 metus. Kai atliko savo pareigas, Vilniuje buvo sutiktas išskėstomis rankomis. Filmas apie jį susuktas, nors lyg skuduras, panaudotas nešvarumams šluostyti. Nė žodeliu jam neprikaišojamas darbas VLIKe ir laisvijos lietuviškoje spaudoje niekinimas sovietų politikos. Išdavikui buvo sumokėtas atlyginimas, duotos geriausios sąlygos Vilniuje gyventi, bet išmintingi lietuvių jo vengia, lyg pikčiausios ligos.

Išsivijos veikloje

Bent trečdalis knygos skirtas pasitraukimui iš krašto, stovykliniam metui Austrijoje ir Vokietijoje aprašyti. Tai tikra alseikiška mišrainė, nudažyta raudona spalva, šokinėjant nuo vieno klausimo prie kito, vis besikartojant ir skelbiant netiesą.

Apie save jis rašė: "Buržuazinėje Lietuvoje dirbau žurnalistikos, užsienio tarnybos ir advokatūros srityse. Tad natūralu, jog pabėgėlių masėje Vakaruose savaime patekau į emigracijos veiklos aplinką. Natūraliai atsidūriau antitarybinės emigracijos sūkuryje. Bendravau su daugeliu politikos ir kultūros veikėjų Vakarų Vokietijoje ir JAV, turėję progy vispusiškai juos pažinti (mano pabr., V. V.), perprasti jų siekius" (7-8 p.).

Išėitų, kad V. A. nepažinojo svarbesniųjų išsivio ir nežinojo kodėl jie pasitraukė į Vakarų. Jo pateiktas išsivio pasitraukimo priežasčių aiškinimas yra neteisingas. V. A. aiškina, kad išsivio tapo išvežtieji darbas Vokietiją, ištremtieji, fronto pastūmėtieji, socialistinės pasaulėžiūros priešai ir nusikaltėliai, bijoję "liaudies keršto" (51-53 p.). Nė žodeliu jis neužsiminė pirmosios okupacijos metu bolševikinio siautėjimo: lietuvių tautos pavergimo, kalinimo, trėmimų ir žudymų.

V. A. kaltina nacionalinį ir klerikalinį auklėjimą nepakęsti socializmo, bet nutyli rusiškąjį imperializmą, užsimojusį lietuvių tautą naikinti.

(Bus daugiau)

Disidentas Andriejus Amalrikas vakariečiams: "Jeigu jūs šiandien ignoruosite mūsų kovą, siūgiausite jūsių pačių laisvės prieitiltį."

Padėka

Mūsų mylima žmona ir mamytė
a.a. Marija Glizickienė
mirė 1978 metų sausio 6 dieną.

Nuoširdžiai dėkojame: klebonui kun. J. Staškui už Mišias, pasakytą pamokslą, palydėjimą į kapines. Dėkojame visiems už gausias gėles, užprašytas Mišias, pareikštas užuojautos, už dalyvavimą pamaldose ir palydėjimą į amžino poilsio vietą — Sv. Jono lietuvių kapines Mississauga.

Ypatingai gili padėka Jonui Nacevičiui ir jo šeimai už didelę pagalbą. Ačiū karsto nešėjams — A. Juozapavičiui, S. Krivickui, E. Nacevičiui, J. Nacevičiui, J. Sleiniui, A. Zaleskiui.

Nuliūdę — vyras Juozas, dukra Irena Černienė su vyru, broliai Ričardas ir Edvardas su žmonomis

Kantriai tempei nebaigiamų darbų vilkštipe, kartodamas "Tėvyne Lietuva, Tave myliu", nesunkios tada buvo pamainos naktinės, kai laimėtinai takus savų anūkų ir vaikų.

Mirus Buffalo mieste šviesiam humanistui dipl. teisininkui-teisejui (nepriklausomybės metais)

A+A
STANISLOVUI GRIKUI-GRISKEVIČIUI,

liūdesyje pasilikusius — žmoną JUZYTĘ, dukrą AURELIJĄ, sūnus — ALIŲ ir VILIŲ bei jų šeimas nuoširdžiai užjaučia —

Marytė Stankienė
Rita, Romanas ir
Paulius Stankai

Saulius, Liuda ir
Melanie Stankai

MYLIMAI MAMYTEI

A+A

MARIJAI GLIZICKIENEI

mirus, jos dukrai IRENAI ČERNIENEI bei jos šeimai Londone, Ont., ir giminėms reikiame gilią užuojautą —

Toronto Lietuvių Namų
Vyrai

A+A

VANDAI ČERBICKIENEI

Lietuvoje mirus,

jos motiną ELYVRĄ SADAUSKIENĘ ir seserį GENOVAITĘ AGURKIENĘ bei kitus artimuosius nuoširdžiai užjaučia —

B. Antanaitienė
K. J. Januškevičiaus
E. V. Stabingiai

O. Savickienė
S. A. Šukaičiai
E. P. Vaitkai

MYLIMAI SESUTEI

A+A

Nijolei Vienožinskaitei-Gastilienei

Lietuvoje mirus, BIRUTEI NIŪNEVIENEI ir jos šeimai gilią užuojautą reiškia — Valda ir Juozas Rupniak

MYLIMAI SESUTEI

A+A

NIJOLEI GASTILIENEI

mirus Lietuvoje, BIRUTEI NIŪNEVIENEI, jos šeimai bei visiems giminėms Lietuvoje gilią užuojautą reiškia ir kartu liūdimė —

A. B. Chamsitzis

Mieliam bičiuliui

Stefanijai ir Juozui
VAITKEVIČIAMS

mirus, sūnus — ROMĄ ir VYTĄ su šeimomis bei kitus gimines nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdimė —

Aleksandra Gylienė
Paulius ir Birutė Gyliai
Antanas ir Aldona Minelgos

Olympia, Washington

A+A

JUOZUI VAITKEVIČIUI

mirus, sūnus — ROMĄ, VYTAUTĄ ir jų šeimas, o taip pat ir visus gimines nuoširdžiai užjaučiame —

Toronto Lietuvių Golfo Klubas

Viešėdami Čikagoje, neužmirškite aplankyti N. ir J. VAZNELIŲ

Gifts International Inc.

2501 W 71st STREET,
CHICAGO, ILL. 60629
Telefonas 471-1424

Cia gausite lietuviškų knygų,
plokštelių, odos, medžio dirbinių.
Ypač didelis gintaro
išdirbinių pasirinkimas.

Mobawk
Furniture Ltd.

PILNAS
NAMŲ
APSTATYMAS

Nemokamas pristatymas
į namus.

- * Elektros reikmenys
- * Televizijos aparatai
- * Skalbimo mašinos
- * Vaikų baldai
- * Įvairūs kilimai
- * Saldytuvai
- * Valgomų kambarių apstatymas ir kt.
- * Siuvamos mašinos
- * Rašomos mašinėlės

KRAUTUVĖS:

Vakaruose — 137 RONCESVALLES Ave. — Tel. 537-1442
Rytuose — 2448 DANFORTH Ave. — Tel. 699-4444

Krautuvės atidarytos nuo 9 valandos ryto iki 9 val. vakaro.

Senieji ir naujieji įvykiai Seinų krašte

BRONIUS ZUMERIS

Seniausiu Suvalkų-Seinų apylinkių gyventojai buvo ir tebėra sūduviai. Toliau į pietus gyveno jotvingiai. Šios lietuvių giminės čia gyveno nuo neatmenamų laikų. Šio krašto vietovardžiai — upių, ežerų, miškų, kaimų ir miestų pavadinimai yra lietuviški. Tik vėliau, amžių slinktyje, daug tų vardų buvo lenkų, rusų, vokiečių iškreipti, suslavinti ar pakeisti okupantų atneštais vardais. Archeologinės iškasenos irgi nedviprasmiškai liudija šio krašto lietuvišką dabartį ir tolimą praeitį.

Lenkai bei rusai visais laikais smelktė smelkėsi į šį kraštą ir žiuriai su jotvingiais bei sūduviais kariavo. Tai truko ilgus šimtmečius. Sūduviai ir jotvingiai savo tėvų žemes atkakliai gynė, bet negalėjo ilgainiui prieš gausius priešus atsispirti. Maždaug 13 amžiuje jotvingiai rusų, lenkų ir kryžiuočių buvo visiškai išnaikinti. To paties likimo susilaukė ir sūduviai. Gyvi likę pasitraukė iš savo sudegintų tėviškių giliau į Lietuvą. Dabartinė Suvalkų-Seinų sritis apsaugo didžiulę neperžengiamą giria. Tik Vytautai Didžiajam galutinai sumušus kryžiuočius, į paliktas sentėvių sodybas pamažu pradėjo grįžti sūduviai atgal. Bet čia taip pat smelkėsi rusų ir mozių kolonistai.

Rusų kolonizacija

Svedų karai 1708-1711 m. ir su jais pražūęs maras Suvalkų-Seinų srities gyventojus gėrėkai apretino. Buvo išdegti ir arba nuo maro išmirę ištisi kaimai. Į tuščias vietas rusai gabenavo savo kolonistus ir steigė grynai rusiškų kaimus su rusiškais pavadinimais. (Mūsų laikais rusai tą patį padarė su Karaliaučiaus sritimi — privežė savo tautiečių ir pakeitė lietuviškus pavadinimus). Tokiu būdu sūduvių krašte atsirado rusų gyvenamų salų. Po 1831 m. sukilimo rusų vietininkas Varšuvoje nemokamai dalino Suvalkų-Seinų srities žemes rusams valdininkams. Dovanotų dvarų ar vienkiemių rusai neturėjo teisės perleisti lietuviams. Daug žemų Seinų krašte gavo gen. Suvorovas, Sobeliovas ir kt. Iš atgabentų rusų sūduvių krašte atsirado kaimai ir dvarai su keistais vardais: Ivanovka, Ruskaja Biala, Olšanka, Ustronia ir pan.

Lenkų kolonizacija

Lenkams klastingai užgrobus Seinų-Suvalkų kraštą, rusų vietonėmė plaukti lenkai kolonistai. Lenkų valdžia nusavino rusų dvarus ir jų žemes dalino lenkams kolonistams. Lenkų valdžia supirkinėdavo arba atimdavo žemes ir iš lietuvių bei jas atiduodavo lenkams ateiviams. Po 1945 m., vykdant rusų repatriaciją, į buvusius rusų ūkius buvo atgabinti lenkai. Lietuviai dėl vienokių ar kitokių priežasčių buvo siunčiami gilyn į Lenkiją, daugiausia į iš vokiečių atimtas sritis. Taip pat į komunistinės lenkų valdžios steigiamus ūkius buvo atvežami lenkai. Daugelio vietovių grynai lietuviški pavadinimai buvo pakeisti lenkiškais. Mat, ir lenkai norėjo, kad ši lietuviška sritis atrodytų labiau lenkiška ir nebadytų akių savo lietuviškumui. Todėl net lietuviški miestų-miestelių bei vietovių pavadinimai buvo keistai sulenkinti, iškreipti, o lietuviškos gyventojų pavardės sulenkintos ligi koptumo. Čia reikia pridurti, kad lenkai visais laikais buvo specialistai žargonikai iškreipyti lietuviškas pavardes, atseit, sulenkinti.

Persekioja lietuvius

Okupavę Seinų-Suvalkų kraštą, lenkai ne tik grūdė čia savus kolonistus, bet ir įniko persekioti lietuvius. 1919 m. lenkai Seinuose uždarė 9 lietuviškas draugijas, 2 lietuviškas gimnazijas, 15 lietuviškų mokyklų. Lenkų kareiviai su šautuvų buožėmis daužė mokinius ir mėtė iš lietuviškų mokyklų. Lenkų žandarai persekiojo lietuvius, krovė įvairiausias baudas, kišo į kalėjimus. Dvasinė lenkų vyresnybė naikino lietuviškas pamaldas, į lietuviškas parapijas siuntė lietuviškai nemokančius lenkus klebonus, o lietuvius kunigus skyrė į Lenkijos gilumą. Kadangi Seinai po Vilniaus ir Kauno buvo žymiausias lietuviškos kultūros centras, tai lenkai nesidrovėjo visa tai likviduoti. Jie uždarė visas lietuviškų laikraščių redakci-

jas, likvidavo lietuviškus laikraščius, degino ir konfiskavo lietuviškas knygas, draudė gauti lietuviškai kalbėti. Išvaikė net lietuviškas vaikų prieglaudas. Lenkai suėmė ir į nepriklausomą Lietuvą ištrėmė lietuvių vyskupą A. Karosą. Kad vysk. A. Karoso ištrėmimas būtų bent kiek teisiškai pagrįstas, lenkai pasistengė tai padaryti su tuometinio nuncijaus žinia. Nepriklausomos Lietuvos Saugumui patekęs nuncijaus raštas sudarė kaikam nesmagumų, bet Vatikanas vysk. A. Karosą negrąžino į Seinus. Jo ištrėnimu ypač rūpinosi prel. Jalbzykovskis, būsimas Vilniaus arkivyskupas.

Gyvenimo ironija

Šioje vietoje tenka priminti, kad vysk. A. Karosas priėmė ligi tol nežinomą Jalbzykovskį į lietuvišką Seinų kunigų seminariją profesoriumi. Paskui pasistengė pakelti jį prelatu. Išgalėjęs šis energingas lenkų dignitorius pasistengė ištrėmti patį vysk. A. Karosą. Jalbzykovskis buvo paskirtas Seinų vyskupijos valdytoju. Kadangi Seinų kunigų seminarija buvo lietuviška, tai lenkai suėmė lietuvius seminarijos profesorius, klierikus ir juos visus ištrėmė į nepriklausomą Lietuvą. Nėra pagrindo manyti, kad Vatikanas apie tai nieko nežinojo. Jis betgi tylėjo, lenkų barbariškų darbų nepasmerkė ir lietuviams padarytų skriaudų nepasistengė atitaistyti, nors čia tėra ne politiniai, bet grynai religiniai dalykai. Lenkai ligi šiol tebesigiria: jei ne Jalbzykovskis, jie niekad Seinuose nebūtų pajėgę įsitvirtinti.

1922 m. suaugtuos lenkų moterys užpuolė Seinų kleboną Jasenauską ir pareikalavo uždrausti lietuviškai giedoti. Tačiau lietuvių moterys nenusileido šiam smurtui — lenkes išvarė iš šventovės. Lietuvių persekiojimui smarkėjant, daug jaunų lietuvių pabėgo į nepriklausomą Lietuvą.

Po II D. karo Seinai ir toliau palikti Lenkijai. Jalbzykovskio-Strašinskio pėdomis žengiantis Lomžos vyskupas po 30 metų prašymų nesiteikia lietuviams duoti vietos Seinų katedroje lietuviškos pamaldoms. Kažkas nesuprantamo XX amžiaus katalikybės istorijoje. Tokie dalykai nepraktikuojami šiandien net Afrikos negrų ar Naujosios Gvinėjos papuasų tarpe. Ir jų gentys ar tarmės meldžiasi šventovėse savo, ne iš viršaus primesta kalba. Lomžos vyskupas pralenkė tiek negrus, tiek papuusus katalikybės sampratą ir mano, kad nekylstantieji šeiminkai Kristaus vynuogynė tėra lenkai. Lietuviai tame vynuogynė gali prisilaikyti tiktaip patvoriuose ar šiaip atliekamose pašiūresė.

Kautynės dėl Seinų

Atsisitant nepriklausomai Lietuvai, dėl Seinų su lenkais vyko aršios kautynės. 1918 m. okupacinė vokiečių valdžia Seinų kraštą, kaip grynai lietuvišką, pripažino Lietuvai. 1919 m. Seinuose iškilmingai paminėta Lietuvos nepriklausomybės šventė. Didžiulė žmonių minia, su ašaromis akyse, giedojo Lietuvos himną. Seinų miestas buvo išpuostas trispalvėm vėliavom. Minia nešė plakatų: "Tegyvuoja Seinai, Lietuvos miestas". Lenkams tai baisiai nepatiko. Jie tyčia didelėm jėgom pulė retas lietuvių sargybas Seinų ir Suvalkų ruože. Įsiveržė į Seinus, lenkai eimė žiuriai šeiminkauti. Po kelių dienų į Seinus įsiveržė lietuvių kariuomenė ir palaidė visus į kalėjimus sugrūstus lietuvius. Lenkai vėl apsupo Seinus, ir lietuviai pasitraukė. Netrukus lietuviai puolė ir užėmė Seinus, bet neilgam. Sekančiais 1920 m. lietuviai vėl užėmė Seinus. Tuomet įsiveržė lenkų ulonai ir kankino lietuvius. Vienuolika kartų Seinai ėjo iš rankų į rankas. Po nelaimingų Augustavo karo operacijų Suvalkuose buvo pasirašyta lietuvių-lenkų sutartis, kurią lenkai, klastingai sulaužę, užėmė ne tik Seinus, bet ir Vilnių. Lenkijai žlugus, Vilnius grįžo Lietuvai, bet Seinai liko lenkų valdžioje.

Rusai 1920 m. liepos mėnesio sutartimi visiems laikams pripažino Seinus, Suvalkus, Augustavą, Gardiną, Ščiutiną, Lydą Lietuvai kaip grynai etnografinės lietuviškas sritis. Stalinas šios sutarties nepaisė ir Lietuvai tegrąžino Vilnių su mažu ruoželiu žemės. Šiandien

inė Lenkija, nežiūrint skelbiamos komunistinės meilės, brolybės ir tautų lygybės, net neužsimena, kad lietuviškas Seinų sritis reikėtų grąžinti Lietuvai. Jie sako, kad lenkai komunistai neprisima buržuazinės Lenkijos ponų padarytų klaidų ir neremia jų buvusios svetimų žemių užgrobito politikos. Deja, buržuazinės Lenkijos ponų užgrobti Seinai patinka ir komunistiniams draugams — jie net neketina užsiminti apie jų gražinimą. Net ir pačių lenkų mokslininkai, kaip jie besuktų uodegą, negali nutylėti fakto, kad Seinų-Suvalkų sritis yra lietuviškos kultūrinio, archeologinio ir istorinio požiūriu.

Pamažu, bet tvirtai

Šiandieninė komunistinė Lenkijos valdžia viešai neigia, bet darbai pateisina buržuazinės pilsudkinės Lenkijos klastingo užgrobito politiką. Skirtumas tik toks, kad leidžiama veikti lietuviškai draugijai, leidžiamos šios tokios lietuviškos pradžios mokyklos, veikia lietuviškos pamaldos Seinų katedroje). Leidžiamas neperiodinis laikraštėlis "Aušra", kuris pasirodo tik kartas nuo karto, visai neatsižvelgiant į gėdingą nelygybės reiškinį: lenkai okupuotoje Lietuvoje turi net savo dienraščius, o lietuviams kysėti kada ne kada neperiodinį laikraštuką.

Neseniai lenkai Punske at-

daug.

Bet tas tylas ir diplomatiškas Belgrado konferencijos kalbas apie pavergtų tautų ir žmogaus teisių laužymą gerai girdėjo pavergtų tautų žmonės. Jie džiaugėsi ir kitiems pasakojo, kad bent vieną kartą per 30 metų tarptautinėje konferencijoje juos, beteisius ir komunistinio užuotus žmones, prisiminė ir kalbėjo apie jų teises, kurias komunizmas atėmė. Kalbėjo ir apie tautų laisvę, kurios neturi Lietuva, Latvija, Estija, Bulgarija, Čekoslovakija, Lenkija, Rytų Vokietija, Rumunija ir Vengrija. Kalbėjo Vakarų pasaulio atstovai, o jo klausė 35 valstybių delegacijos. Kurios valstybės prisidėjo prie tų paminėtų tautų pavergimo ir laisvės atėmimo? Ar tik viena komunistinė Rusija kalta? Jei tik ji būtų kalta, Amerika, Anglija ir Prancūzija būtų garsiai kalbėjusios ir būtų reikalavusios visoms pavergtoms, nukriausoms ir paniekintoms tautoms grąžinti laisvę, nes Dievas davė joms visoms — ir Lietuvai — tokias pat teises kaip Anglijai, JAV ir Prancūzijai.

Pavergtų tautų žmonės klausė ir stebėjosi tuo, ką girdėjo. Labiausiai stebėjosi tomis Vakarų pasaulio didžiosiomis demokratinėmis valstybėmis, kurios džiaugėsi ir didžiuojasi savo laisvėmis ir demokratinėmis žmonių teisėmis, bet nenori jų duoti toms senoms Europos tautoms, kurios prieš II D. karą turėjo laisvę ir nepriklausomybę. Baltijos valstybių įjungimas į komunistinę Rusiją nepažįstamas, bet laisvė ir nepriklausomybė joms irgi nežadama. Per 32 metus JAV vyriausybė nė karto nepasakė komunistinei Rusijai, kad ji pasitrauktų iš Lietuvos, Latvijos, Estijos ir leistu, kaip buvo 1920 m. sutartyje įrašyta, joms pačioms savarankiškai tvarkytis.

Helsinkio-Belgrado vėjas nedidelis, bet jis pučia be sustojimo, džiugina pavergtuosius ir stiprina viltimi, duodamas jėgų ir pasiryžimo kovoti dėl žmogaus teisių ir savo tautos laisvumą: mandagiai, tyliai, ne-



Belgrado konferencijoje dalyvavę ir laikurie dar dalyvaujantys Kanados ir JAV atstovai. Iš kairės: dr. St. Haidzas (kanadietis), JAV delegacijos pirmininkas A. Goldberg, sen. P. Yuzik (kanadietis), kongreso narys Fenwick, W. Clark, sen. R. Dole. Pastarasis pasakė atvirą kalbą pavergtųjų tautų klausimu

darė naują mokyklą, pavadindami ją Antano Sniečkaus vardu. Joje yra pradinė, vidurinė mokykla (gimnazija) ir bendrabutis. Kiek toj naujoj mokykloj turės laisvės lietuvių kalba ir jos puoselėjimas, parodys netolima ateitis. Mokyklos atidarymo proga "Gintasis Kraštas" 1977 m. lapkričio 3 d., tarp kitko, pažymėjo: "Lietuviška vidurinė mokykla Punske buvo pastatyta daugiau kaip prieš du dešimtmečius, bet dabar, Liaudies Lenkijai pereinant prie visuotinio vidurinio privalomo mokymo ir centralizuojant švietimo sistemą, senosios patalpos tapo per ankštos".

Būdinga tai, kad atidarant mokyklą plazdėjo sovietinės ir lenkų vėliavos. Mokykloje, kur bus dėstoma lenkų ir lietuvių kalbomis, buvo iškeltos ne dabartinės okupuotos Lietuvos ir Lenkijos vėliavos, bet rusiška ir lenkiška. Nyki gyvenimo ironija po rusiško okupanto batų! Taip pat buvo sugiedoti ir himnai — lenkiškas ir Sov. Sąjungos, nors ir dabartinė Lietuva turi "savo respublikos himną". Jis betgi nebuvo sugiedotas. Žodžiu, prie naujosios Punsko mokyklos buvo susirinkę lietuviškieji ir lenkiškieji kompartijos patikėtiniai. Jie aiškino vienas kitam, kad draugų lenkų ir draugų lietuvių bičiulystė plečiasi, kad jų draugystė yra amžina ir neišardoma, bet užkulisje stebėjo rusas ir šypsojosi, kaip džiaugiasi lenkas lietuviškoje žemėje ir kaip turi prievartai lenktis lietuvis savo tėvų žemėje.

Helsinkio-Belgrado vėjas

M. STONYS

Seniai buvome išsiaiškinę, kad Helsinkio aktas pavergtoms tautoms nebuvo palankus ir geras. Jis buvo pavergtų tautų komunistinei Rusijai atidavimo pakvitavimas. Pavergtos tautos ir jų atstovai Vakarų pasaulyje protestavo, kalbėjo, spaudavo aiškino ir miestuose demonstravo, kad didžiosios valstybės savanaukiškai sprendžia mažesnių tautų bei valstybių laisvę ir pavergimo reikalus, kad didžiosios valstybės atiduoda ar padovanoja mažesnes valstybes komunistinei Rusijai taip, lyg tos mažosios būtų jų nuosavybės. Tas sąjūdis nebuvo betikslis. To sąjūdžio garsas, lyg stiprus vėjas, perėjo beveik visą pasaulį ir pasiekė jautresnes ausis ir širdis. Atsirado žmonių Europoje ir Amerikoje, kurie ryžosi bent palankiai ar užuojautos žodžiu pavergtuosius užtart. Todėl Belgrado konferencijoje, nors, labai tyliai ir mandagiai, buvo iškeltos žmogaus pagrindinės teisės, jų paneigimas ir laužymas komunistinėje Rusijoje ir jos satelitinėse valstybėse.

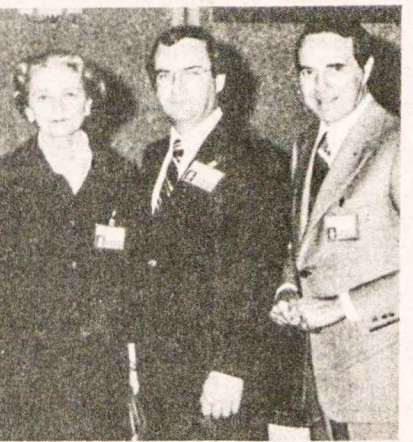
Gėrokai prieš konferenciją spėjome, kad Belgrade valstybių atstovai vengs ir kuo mažiau kalbės apie pavergtų tautų bei žmogaus pagrindines teises. Atspėjome. Kalbėjo labai nedaug, labai mandagiai, labai diplomatiškai ir tyliai. Tos tylios kalbos nebuvo transliuojamos nei per radijo ar televizijos tinklus. Tų kalbų mažai girdėjo ir spaudos atstovai. Tose kalbose nebuvo priekaištų, smerkimų ir reikalavimų žmogaus teisių atžvilgiu pasitaisyti. Suprantama, jog nebuvo ir sensacijų, kurias labai mėgsta spaudos žmonės. Dėl tos priežasties amerikiečių laikraščiai rašė apie Belgrado konferenciją tiek mažai, kad JAV valstybės departamentas nustebo ir net pasiskundė tuo mažu spaudos dėmesiu iškeltoms žmogaus teisėms. Patyliukais tam departamentui buvo pasakyta, kad spauda darė taip, kaip atstovai, kalbėjo apie žmogaus teisių laužymą: mandagiai, tyliai, ne-

daug.

Bet tas tylas ir diplomatiškas Belgrado konferencijos kalbas apie pavergtų tautų ir žmogaus teisių laužymą gerai girdėjo pavergtų tautų žmonės. Jie džiaugėsi ir kitiems pasakojo, kad bent vieną kartą per 30 metų tarptautinėje konferencijoje juos, beteisius ir komunistinio užuotus žmones, prisiminė ir kalbėjo apie jų teises, kurias komunizmas atėmė. Kalbėjo ir apie tautų laisvę, kurios neturi Lietuva, Latvija, Estija, Bulgarija, Čekoslovakija, Lenkija, Rytų Vokietija, Rumunija ir Vengrija. Kalbėjo Vakarų pasaulio atstovai, o jo klausė 35 valstybių delegacijos. Kurios valstybės prisidėjo prie tų paminėtų tautų pavergimo ir laisvės atėmimo? Ar tik viena komunistinė Rusija kalta? Jei tik ji būtų kalta, Amerika, Anglija ir Prancūzija būtų garsiai kalbėjusios ir būtų reikalavusios visoms pavergtoms, nukriausoms ir paniekintoms tautoms grąžinti laisvę, nes Dievas davė joms visoms — ir Lietuvai — tokias pat teises kaip Anglijai, JAV ir Prancūzijai.

Pavergtų tautų žmonės klausė ir stebėjosi tuo, ką girdėjo. Labiausiai stebėjosi tomis Vakarų pasaulio didžiosiomis demokratinėmis valstybėmis, kurios džiaugėsi ir didžiuojasi savo laisvėmis ir demokratinėmis žmonių teisėmis, bet nenori jų duoti toms senoms Europos tautoms, kurios prieš II D. karą turėjo laisvę ir nepriklausomybę. Baltijos valstybių įjungimas į komunistinę Rusiją nepažįstamas, bet laisvė ir nepriklausomybė joms irgi nežadama. Per 32 metus JAV vyriausybė nė karto nepasakė komunistinei Rusijai, kad ji pasitrauktų iš Lietuvos, Latvijos, Estijos ir leistu, kaip buvo 1920 m. sutartyje įrašyta, joms pačioms savarankiškai tvarkytis.

Helsinkio-Belgrado vėjas nedidelis, bet jis pučia be sustojimo, džiugina pavergtuosius ir stiprina viltimi, duodamas jėgų ir pasiryžimo kovoti dėl žmogaus teisių ir savo tautos laisvumą: mandagiai, tyliai, ne-



Belgrado konferencijoje dalyvavę ir laikurie dar dalyvaujantys Kanados ir JAV atstovai. Iš kairės: dr. St. Haidzas (kanadietis), JAV delegacijos pirmininkas A. Goldberg, sen. P. Yuzik (kanadietis), kongreso narys Fenwick, W. Clark, sen. R. Dole. Pastarasis pasakė atvirą kalbą pavergtųjų tautų klausimu



Dalis Toronto atžalyniečių, aplankiusių St. Petersburgą Floridoje. Trimis mažais autobusais atžalyniečiai aplankė lietuvių Floridoje per Kalėdų atostogas ir atliko koncertines programas

PRANEŠIMAS IS BRAZILIJOS

Aštrėja politinės nuotaikos

RIMAS AMALVISKIS

Pasaulis buvo labai neramus praslinkusiais 1977 m.: įvairiose šalyse aktyviai reiškėsi terorizmas, gilėjanti ekonominė krizė, nepasitenkinimo demonstracijos, streikai, ginkluoti susirėmimai per ištisus metus drumsė tautų santykius ir politinį vidaus gyvenimą...

Neturėjo ramybės nė 110 milijonų Brazilija. Agentų iš užsienio kraštų (kairiųjų) inspirojami ir drumsčiami, pradėjo reikštis studentijos protestai, didmiesčiuose atviros demonstracijos, kurios buvo drastiškai sudraustos. Opoziciniai politikai mėgino įaudrinti krašto gyvenimą, kurį sujūdimė skaudžiausiai nukentėjo studentija. Jai rimstant, prasidėjo trynimasis vyriausybėje. Vokiškai kieta prezidento Ernesto Geiselio ranka sutramdė išsišokėlius, laikinai (dviem savaitėm) suspendavo parlamentą ir senatą, spalio mėnesį pašalino karo ministrą gen. Silvio Frota ir užbaigė metus, sakytum, taikoje ir ramybėje...

Sie. 1978 metai, turi daug ką pakeisti Brazilijos politiniame gyvenime. Bus renkamas valstybės prezidentas ir viceprezidentas, skiriami nauji valstijų (es tadų) gubernatoriai, burmistrai, renkamas naujas senatas ir parlamentas.

Kraštas laukia daugiau laisvės būsimuose rinkimuose. Daugeliui jau įgriso karinė valdžia, norėtų civilinio prezidento. Todėl daugelis palankiai žiūrėjo į senatoriaus Magalhaes Pinto



Būsimasis Brazilijos prezidentas generolas Joao Batista Figueiredo

kandidatūrą, kuris pats paskelbė prezidentiniu kandidatu. Visa krašto opozicija jam pritarė. Tai labai populiarius, bet jau senas politikas. Prieš 14 metų būdamas Minas Geraes gubernatorium, pradėjo sukilimą prieš prokomunistinę Joao Goularto vyriausybę (buvo net paskelbęs savo valstijos nepriklausomybę ir ištoįimą iš Brazilijos federacijos, bet kariuomenei sukilus ir išvaikius federacinę ir kariurių valstijų valdžią, nuo atsiskyrimo atsisakė).

Tradicija reikalauja, kad prezidentas paskelbtų būsimą prezidentinį kandidatą, kurį vėliau išrenka senatas ir parlamentas. Buvo labai nekantriai to laukiam ir plačiai komentuojama.

Vos atšventus Nauuosius Metus prez. E. Geiselis paskelbė sa-

vo kandidatų Valstybės Saugumo Tarybos šefą ministrį gen. Joao Batistą Figueiredo, 59 m. amžiaus, dešiniųjų sluogsnuose populiarų, kurio tėvas, taip pat generolas, yra buvęs griežtas Getulio Vargo diktatūros priešas. Būsimuoju viceprezidentu paskelbė Minas Geraes gubernatorių Aureliano Chaves.

Tas būsimio prezidento (ne kandidato, nes paprastai kandidato pristatymas ir "išrinkimas" tėra tik formalus aktas) paskelbimas sukrėtė viso krašto nuotaikas. Spauda, radijas ir televizija tam klausimui analizuoti ir komentuoti skiria ilgas valandas. Pirmasis nepalankiai reagavo valstybės ministras, karnio štabo šefas gen. Hugo Areu, demonstratyviai atsisatydindamas iš pareigų. Prezidentas šaltai priėmė atsisatydinimą, jo vieton paskirdamas S. Paulo generolą Gustavo Moraes Rego Reis...

Krašte plinta aštri polemika. Buvęs prez. Janio Quandros skelbia skilimą kariuomenėje. Opozicijos vadas — senatorius Ulisses Guimaraes — MDB (Movimento Democratico Brasileiro) pirmininkas labai aštriai puola naujo prezidento paskyrimą, pastebėdamas, kad kraštas neturi net ir tokios laisvės, kokią turėjo imperijos laikais.

Bruzdėjimas kasdieną aštrėja. Politinis rūgimas plečiasi.

Duok Dieve, kad šie metai praslinktų be didesnių sukrėtimų. Atrodo, kad ši karta jų bus labai sunku išvengti. Kraštas laukia švelnesnio režimo ir daugiau laisvių bei teisių...

PRANEŠIMAS IS V. VOKIETIJOS

Ir komunistai prieš komunizmą

Satelitiniuose kraštuose ne vien komunizmas yra įkyrėjas, bet ir Kremliaus globa. Net šios santarkos metu gimęs, augęs ir jos doktrinuotas jaunimas yra nusistatęs prieš komunizmą, prieš rusus. Tai parodė ir praejusio rudens įvykiai Lietuvoje, R. Berlyne. R. Vokietijos partiečiai paskelbė viešai savo kritiką ir pasiūlė pataisų. Tai padarė jie V. Vokietijos plačiai skaitomame žurnale "Spiegel". Savo pareiškime jie sako, jog yra nutraukę ryšius su oficialia partijos linija krašte ir įsteigė savo organizaciją, pavadintą "Vokietijos Demokratinų Komunistų Sąjunga". Jie pasisakė prieš vienos partijos diktatūrą, už pluralizmą, už nepriklausomą parlamentą ir teismą, už panaikinimą centralizmo partijoje, valstybėje, visuomenėje, už suvienijimą dabartinių Vokietijų, prikišo valdantiejiems korupciją, tarnybų naudojimą saviesiems tikslams, savivaliavimą, prabangos vaikymąsi, dirbančiųjų išnaudojimą ir t.t.

Minėtu pareiškimu labai pasipiktino R. Vokietijos valdovai. Jie laiko šį dalyką blogos valios šmeižtu, padarytu minėto žurnalo drauge su Bonnos institucijomis, šmeižtu ne vien R. Vokietijos, bet ir jos sąjungininkų. Panašiai pareiškė ir Maskva.

Bet paskelbęs aną pareiškimą žurnalas tvirtina, kad tai nėra prasimanymas.

Bonna paneigė R. Vokietijos priekaištus — jai nėra reikalinga speciali akcija R. Vokietijoje. Jai užtenka vien fakto, jog V. Vokietijoje piliečiai naudojami pilna laisve savo privačiam ir viešame gyvenime, yra gerai aprūpinti materialiai. Visi tai R. Vokietijos gyventojai gerai žino ir dėl savo krašto atsilikimo nuo V. Vokietijos kaltina vien komunistinę santvarką.

Nepaskelbus minėtai R. Vokietijos komunistų sąjungai priklausančių narių, kaikas V. Vokietijoje pareiškė savo abejojimus dėl pareiškimų tikrumo. Girdi,

tai provokacija, padaryta santykių pabloginimui tarp abiejų Vokietijų. Kaikas mano, kad tai padaryta eurokomunizmo stiprinimui. Bet dauguma yra įsitikinę, kad tai tikras faktas. Nariai neskelbiami dėl visiem suprantamų priežasčių.

Bonnos vyriausybė nesidžiaugia anais pareiškimais, nes bijo, kad R. Vokietijos valdovai gali pabloginti ryšius su ja. Ypač jie gali atsisukti prieš kaikiuriuos korespondentus, veiklančius R. Vokietijoje. Kaikiuriuos jų gali visai išvyti, paliktiems — suvaržyti judėjimą, neįsileisti naujų ir pan. Minėtus pareiškimus paskelbusio žurnalo "Der Spiegel" atstovybė R. Berlyne jau uždarė.

J. Kairys

DVI NAUJOS J. BURKAUS KNYGOS
"DU DVASINIŲ BŪTYBIŲ PASAULIAI", 444 psl., JAV \$8.50,
ir "KONNERSREUTHO TERESE" (Neumanaitė), \$5.00. Užsakyti: "Sūduva", 809 Ramble St., Hot Springs, AR 71901, USA

**FLYNN'S gėlių krautuvė**
(savininkai latviai)
Gėlės įvairioms progoms. Pristatoma 2 kartus
į dieną į visas ligonines ir laidojimų namus.
Savininkė DIANA WALTERS pataria ir su-
tvarko gėles vestuvėms.
Adresas:
139 Roncesvalles Ave, Toronto, Ont. M6R 2L2. Tel. 534-2424

PAVERGTOJE TĖVYNĖJE

MAIRONIO MUZEJUS

Barokiniamė Maironio name, Kau-
no Rotušės aikštėje, jau daug metų
veikia Lietuvos literatūros muzėjus.
Pastaruoju metu iš jo buvo iškraus-
tyti gyventojai, pats pastatas res-
tauruotas, prapleistas memorialinis
Maironio skyrus. Apie jį oficialioje
spaudoje nutilętu duomenų pateikia
pogrindinė "Aušra" (747) nr. Prieš-
kambarėje tebekabo dail. Mateikos
paveikslas "Zalgirio mūšis" kopija.
Buvo planuota išstatyti Maironio
lazdas, bet šios minties atsisakyta,
kad jų neišnešiotų lankytojai. Iš
žalių kabineto, kuriame Maironis
rašydavo ir skaitydavo breviorius,
buvo pašalintas Vytauto Didžiojo
portretas ir paties poeto portretas
prelato aprangoje. Abu paveikslai
atsidūrė muzėjaus fonduose kartu
su iš kiemo perkelta Kristaus statu-
la. Dūrys į Maironio biblioteką te-
bėra uždarytos — matyt, nevisos
knygos patiko kompartijos cen-
zoriams. Tik viena jų spinta perkelta
į žalią kabinetą ton vieton, kur
buvo Vytauto Didžiojo portretas.
Rožinėje svetainėje neatnaujinti li-
ko paauskuoti barokinio stiliaus
lipdiniai. Neatidaryta ir didžioji sve-
tainė, kurią pūsė "Paskutinės vaka-
rienės" paveikslas, nors ją ir buvo
planuota įtraukti į memorialinio
muzėjaus rėmus. Restauratoriai čia
uždėdė trispalvę tautines juostas,
kuriois svetainę buvo išdekoravęs
Žygimantas Kapsukas. Svetainės iš-
jungimą greičiausiai padiktavo fak-
tas, kad joje
buvo nuteistas mirti 1863 m. sukilė-
lių vadas kun. A. Mackevičius, yra
gyvenęs prez. A. Smetona. Kiti Mai-
ronio buto kambariai tapo tarnybi-
nėmis muzėjaus patalpomis, prieš
tai rūpestingai uždarytas Vytį ir Ze-
maičių herbas. Toks memorialinių
kambarių pertvarkymas aiškiai pa-
žėdžia mūsų didžiojo tautos dainiaus
paskutinį palikimą.

LAISVĖ ATEIZMUI

"Komjaunimo Tiesa" sausio 5 d. pa-
skelbė Broniaus Jauniškio straipsnį
"Pleši, gilinti ateistinę propagandą".
Jame iš ateistinio taško palie-
čiama religijos laisvė naujojoje L.
Brežnevų konstitucijoje. B. Jauniš-
kis rašo: "Dalyvaujant ateistiniuose
renginiuose Kapsuke (Marijampolė-
je — V. Kst.), keliose vietose teko
išgirsti klausimą: — Naujoje Kon-
stitucijoje akcentuojama sąžinės lais-
vė, tai kam dar reikalinga ateistinė
veikla? — Keistas klausimas. Naujo-
ji konstitucijoje kaip tik ir pabrė-
žiama teisė "vesti ateistinę propa-
gandą". Ateistinis žmonių auklė-
jimas yra neatskiriama bendro komu-
nistinio auklėjimo dalis. Tai ir ti-
kinčiųjų perauklėjimas, ir nereligin-
gų žmonių ruošimas kovingsiai ateis-
tais ...". Pasinaudojant ateistinės
propagandos teise, mokyklose, imo-
nėse, fabrikuose steigiami liaudies
universitetų ateizmo fakultetai ko-
vai su religija. Tokiam fakultetui
Naujosios Vilnios pedagoginėje mo-
kykloje vadovauja dėstytoja I. Mo-
syrienė. Čia jauni pedagogai ska-
to paskaitas — "Kommunistų partijos
ir sovietinės valstybės pažūra į re-
ligiją", "Sovietiniai įstatymai apie
religinis kultus", "Ateistinis auklė-
jimas vaikų darželiuose". Taigi,
neužmirštami net ir vaikai, kurių
pasaulėžiūrinis auklėjimas turėtų
būti paliktas tėvams, jeigu sovieti-
nės sistemoje būtų tikra sąžinės
laisvė. Pasizymėjęs ateistas V. Dau-
sa vadovauja 21-šios Vilniaus tech-
nikos mokyklos ateistinio darbo or-
ganizavimui bei koordinavimui tary-
bai. Pedagogams yra įsteigtas ateis-
tinis "Prometėjo" klubas, moki-
niams — "Laisvūno". Profesinėje R.

Čarno technikos mokykloje Kaune
šiuo metu organizuojamas ateistinis
muzėjus su ateistine biblioteka.

Nepaisant visokeriopos valdinės
bei partinės paramos, ateistinė pro-
paganda vis dar susiduria su nema-
žomis kliūtimis: "Tačiau visai tei-
singai ateistai nusiskundžia, kad or-
ganizuojant ateistinius vakarus, la-
bai stokoja ir ateistinių eilėraščių,
ir apybraižų apie ateistus, ir jumo-
reskų, o scenos veikalu, vaizduojan-
čių dabartinį gyvenimą, visai nėra.
Žemaitės ateistinės komedijos "Ap-
siriko" arba "Mūsų gerasis" ne vi-
sada tinka, o J. Marcinkevičiaus
"Mažvydas" saviveiklos jėgomis per
sunkus. Pageidaujama, kad leidys-
koms išleisti ateistinių jūmoreskų rin-
kinius, o taip pat albumus apie
ateistinę veiklą. Turint omeny, kad
ateistinė propaganda yra svarbus
ideologinio darbo baras, reikia tikė-
tis, kad artimiausiu laiku rašytojai,
kompozitoriai ir kiti srčių meninin-
kai ateis į pagalbą ateistams - savi-
veiklininkams."

"BALTIJOS GINTARELIAI—78"
Dešimtą kartą Kauno sporto ha-
lėje surengtame pramoginių šokių
konkurse varžėsi apie 100 mokslei-
vių šokėjų porų iš Lietuvos, Latvi-
jos, Estijos, Lenkijos, Rusijos, Gu-
dijos ir Ukrainos. Stipriausi, kaip
ir ligisolinuose konkursuose, buvo
kauniečiai. C klasės laimėtojai ta-
po kauniečiai Edita Sagatauskaitė ir
Paulius Sangavičius, pripažinti ir
simpatiščiausia konkursa pora. D
klasės laureatų vardus išskikvoja
Giedrė Aukštuolytė ir Vidmantas
Petraitis, taip pat kauniečiai, ypač
gerai pasuko smagią polką. Lėto
valso šokyje pirmavo anykštiečiai
Virginija Puzinaitė ir Vytautas Duk-
nauskas, kuriems teko II vieta D kla-
sėje. Jauniausiųjų šokėjų E klasėje
nepralenkami buvo klaipėdiečiai
Laimutė Stanevičiūtė ir Haraldas
Kovs. Geriausia svečių pora vertin-
tojai pripažino kijeviečius mokslei-
vius N. Kinzerskaja ir O. Sugajeva.
Ateityje "Baltijos gintarelių" kon-
kursus nutarta rengti kas dveji me-
tai. Sekantis įvykis 1980 m. pradžio-
je. Alma Karosaitė, aprašydama
konkursą "Komjaunimo Tiesoje"
sausio 11 d., atkreipia dėmesį į šo-
kėjų aprangą. Nors šiemetinio kon-
kursu nuostatuose buvo pabrėžtas
jos kuklumas, vyravo blizgūs bei
prabangos iškarsai. Pasak A. Karo-
saitės, tėvai savo dukterų aprangai
išleidžia po kelis šimtus rublių, kad
tik jų mergaitė šalia kitų neatrody-
tų kaip Pelenė. Antra problema su-
daro nelygios pasirušimo sąlygos.
Geriausios yra Kaune, kur su moks-
leiviais dirba tarptautinės kategori-
jos teisėjas ir pramoginių šokių tre-
neris Petras Janulevičius. Dėlto
kauniečiai ir susilaukia daugiausia
laimėjimų. Rajoninės vietovės šo-
kėjams trūksta net treniruotės bū-
tinio parketo. I šiemetinį konkursą
buvo įtraukti du propagandiniai
renginiai — draugystės vakaras
"Mes su tavimi, šaunusis komjaun-
nime" ir konkurso dalyvių koncer-
tas, skirtas komjaunimo šešiasde-
šimtmečiui.

KGB SUKAKTIS

Vilniaus įgulos karininkų namuo-
se specialiu partiičių posėdžiū bu-
vo paminėtas "valstybės saugumo
organu" šešiasdešimtmetis. Tie sau-
meičiai, nuo "Čekos" laikų dažnai
kaitaloje gavo iškalbas, dabar yra
žinomi KGB santarumpa. Pagrindinį
pranešimą padarė jų viršininkas
gen. mjr. J. Petkevičius. Posėdis
užbaigtas šventiniu koncertu kruvi-
nųjų J. Stalino bendradarbių gar-
bui. V. Kst.

Pajamų mokesčio blankus užpildo

MARK TUOMOLA, B.A.

191 Eglinton Ave. E. No. 206
(Finnish Credit Union Building)

488-1801

AMERIKOS LIETUVIŲ KLUBUI

ST. PETERSBURGE, FLORIDOJE,

reikalinga šeimininkė

pagaminti sekmadieniais pietus 250 asmenų ir

klubo prižiūrėtojas.

Pageidaujami asmenys iš vienos šeimos. Duodamas butas ir
piniginis atlyginimas pagal susitarimą. Kreiptis šiuo adresu:

K. Jurgėla, 306 41st Ave.,
St. Petersburg Beach, Fla. 33706, USA

Klubo pirmininkas

BIRUTĖ KERŠYTĖ iš Hamiltono, Ont., atidarė

papuošalų ir brangenybių
krautuvę

JEWELRY FACTORY Inc.,

390 Bay St., 16 augštas, Suite 1604

Toronto, Ontario M5H 1N6

Atidaryta: nuo pirmadienio iki penktadienio 10 v.r. - 6 v.v.,

šeštadieniais — 11 v.r. - 3 v.p.p., arba susitarus

telefonu 368-7263.

Lietuviams, atnešusiems šią "T2" išskarpą, duodama 10% nuolaida



Maloniai kviečiame visus atsilankyti į

tradicini **KAUKIŲ**

BALIŲ

vasario 4,
šeštadienį,
7 val. vakaro,
Hamiltono,
Jaunimo
Centro salėje,
48 Dundurn St. N.

Ivairūs gėrimai, šilta vakarienė, kavutė, staliukai, loterija, kitos
staigmenos ir linksma programa. Šokiams gros Bėnni Ferri
orkestras. Bus premijuojamas 5 kaukės. Bilietų kaina suaugu-
siems \$4, pensininkams ir jaunimui \$2. Rengėjai — "Aukuras"

KLK Moterų Dr-jos Hamiltono skyrus

š.m. vasario 7, antradienį, 7 v.v., rengia

BALIŲ

Jaunimo Centre, 58 Dundurn Street

Pavaišinsime tradiciniais Užgavėnių valgiais — kugelių, koldūnais,
blynais ir kitokiais skanumynais. Veiks turtingas bufetas su minkštais
ir kietais gėrimais. Maloniai kviečiame visus hamiltoniečius ir kitų
kolonijū tautiečius kartu su mumis užsigavėti bei susitikti senus
bičiulius. Šiam vakarui praturtinti labai prašome atsilankyti mūsų
mielą jaunimą. Laukiame visų ir iš visur. Iki pasimatymo Užgavėnėse!

UŽGAVĖNIŲ



Valdyba

DELHI-TILLSONBURGO

aplinkių organizacijų valdybos
maloniai kviečia visus apylinkės
lietuvius ir jų draugus atsilankyti į

VASARIO 16 minėjimą

1978 metų vasario 11,
šeštadienį, Tillsonburg
Community Centre
(45 Hardy St.)

PROGRAMOJE:

- Toronto Lietuvių Namų moterų oktetas
- Londono tautinių šokių grupė "Sugrįžti jaunystei"
- Geras orkestras, loterija, įvairūs ir turtingas bufetas

Pradžia — 7 valandą vakaro

Rengėjai

HAMILTON

LIETUVISKA RADIO VALAN-

DELE buvo pradėta sausio 22 d. iš
McMaster un-to radijo stoties ban-
ga FM 93.3. Studentas Edv. Stun-
gevičius puikiai pasirodė pirmaj
programai. Pradėjo angliskai trump-
pa Lietuvos apžvalgą, vėliau lietu-
viškom ir pasaulinėm žiniom, ipin-
damas tautinę ir estradinę muziką.
Į talką jis pasikvietė gimnazijos mo-
kinę Aušrą Pleinytę. Hamiltono lietu-
viška programa girdima kiekvieną
sekmadienį 2 v.p.p. banga FM 93.3.
Malonu, kad mūsų jaunimas, jau
gimęs už Lietuvos ribų, dirba gra-
žų tautinį darbą. Reikėtų šią progra-
mą paremti finansiskai, nes teks
isigyti naujų plokštelių, apmokėti
kostas išlaidas. Ši pareiga tenka vy-
resnės kartos atstovams.

VIETINĖ TELEVIZIJOS STOTIS

filma apie Simą Kudirką rodė sau-
sio 21 d., 10 v.v. Vietos dienraščio
"The Spectator" savaitinis televi-
zijos programos priedas įdėjo platų
straipsnį apie šį filmą, pažymėda-
mas, kad Simo Kudirkos šuolis į
laisvę, neturėjo politinio atspalvio,
o JAV, vengdamos tarptautinio in-
cidento, S. Kudirką gražino soviet-
ams. JAV lietuviams spaudžiant
valstybės departamentą, S. Kudirką
po didelių pastangų grįžo jau kaip
laisvas žmogus į Dėdės Samo žemę.
Tas pats dienraštinis sausio 20 d. įdė-
jo pranešimą, kad S. Kudirką ap-
lankė "Vigilant" laivo kapitonas.

"KRUVINIEJI DOLERIAI" — Br.
Milašiaus parašyta ir išleista knyga
galima dar gauti pas autorių, 80 Tis-
dale Ave. So., Hamilton, Ont. Kaip
dovana autorius ją yra įteikęs vi-
siems svečiams 50 m. vedybinio gy-
venimo proga. Nedidelis kiekis dar
yra likęs pas leidėją. K. B.

St. Catharines, Ont.

VASARIO 16 minėjimas - koncer-
tas bus vasario 11 d. naujoje, erd-
vioje, gražiai dekoruotoje Multicul-
tural Centre salėje, 185 Bunting Rd.
Apacioje — "Skyway Bridge", per
kurį eina QE.W. ar važiuotum į To-
rontą, ar į Niagara Falls. Kad ir no-
rėtų kas paklęsti, negalėtų.

Toje salėje įvyks iškilmingas Va-
sario 16 aktas, bus plati, gyva, labai
įdomi ročesteriečių programa ir mū-
sų jaunimo "Nemuno" ansamblio pa-
sirodymas. Šesime visi prie baltai
apklotų stalų, nes po programos
įvyks bendra visų vakarienė, daly-

vaujant žymiesiems kanadiečiams bei
kitų pavergtų tautų atstovams. Įėjimas
ir vakarienė — tik \$5. Kokių
būdų? Mūsų šaučios ponios ateina į
pagalbą su savo darbštumu, sumanu-
mu. Tai ir visa paslaptis. Negalvoja-
ma apie jokią pėną. Greičiausiai rei-
kes pridėti iš apylinkės išdo.

Dažnai spaudoje skaitome, kad lietu-
viškai veiklai trūksta ugnies. Da-
lyvaume, prisidėkime, padėkime
patys, tai ir netrūks. Atmeskime ra-
gimus, kad kažkas, kažkur turi pa-
judėti ir iki dangaus iškelti Lietuvos
vardą. Iki dangaus neiškelsime, to ir
nesiekiame, bet taip pat neieškime,
kad didžiosios dienos proga voratink-
liai pririštų mus prie neva senatvės
kedės.

Dalyvavimas visų būtinas dar ir
todėl, kad bus gana gausus skaičius
ir kitataučių, žymių kanadiečių.

Vasario 12 d. po iškilmingų pa-
maldu visi tuoj pat vyksime prie
kanadiečių Laisvės paminklo — Ce-
notaph, kur įvyks vainiko padėjimas
ir kartu demonstracija su vėliavom
ir plakatais. Nors bus svečių, įskai-
tant ir Gilbert Parent — federaci-
nės parlamento narį, kalbos bus la-
bai trumpos. Po to, 1 v.p.p., prasi-
dės politiniai debatai — priešpiečiai
"Midtown Plaza" kiniečių restorane,
vėl dalyvausiant žymiesiems kanadie-
čiams.

Lietuvos negalime iškelti užsida-
rę tarp keturių, ir dar savų, sienų.
Todėl, brolau, sese lietuvi, dalyvauk
šioje šventėje, nes to laukia sovieti-
nių rusų pavergtė tėvynė!

Apylinkės valdyba

KLAIPĖDOS ATVADAVIMO SU-
KAKTIES PAMINĖJIMAS įvyko
sausio 22 d. po pamaldų, dalyvausiant
visų organizacijų vėliavoms bei jų
palydovams. Ta proga gražų pa-
mokslą pasakė kun. Juvenalis Liau-
ba, OFM.

GERAI VYKSTA pasirušimas pla-
taus masto Vasario 16 minėjimui.
Jau beveik visi bilietai išplatinti į
minėjimą ir bendrą vakarienę, ku-
rioje dalyvaus ir žymūs kanadiečiai
bei visi Pavergtų Tautų Organizaci-
jos atstovai. Paskaitą lietuviškai ir
angliškai skaitys svečias iš Toronto
St. Jokūbaitis. Štai programa: mine-
jimas — vasario 11, šeštadienį, 6.30
v.v., Multicultural Centre; demon-
stracija prie CENOTAPH (St. Paul
St.) vasario 12, sekmadienį, tuoj po
iškilmingų pamaldų; debatai - disku-
sijos — tuoj po demonstracijos —
Midtown Plaza (pradžia — 1 v.p.p.);

Vienintelis lietuvių bankelis Kanadoje

įsikūręs nuosavuose namuose —

Hamiltono Lietuvių Kredito Kooperatyvas

830 Main Street E., tel. 544-7125 L8M 1L6

"TALKA"

Darbo valandos: pirmadieniais - ketvirtadi-
niais nuo 10 iki 5 val., penktadieniais nuo
10 iki 7 val., šeštadieniais nuo 9 iki 12 val.
Liepos - rugpjūčio mėn. ir prieš ilgus savait-
galius šeštadieniais uždaryta.
Nemokama gynybės ir asm. pskolo drauda.
Nemokamas pilnas čekių patarnavimas.
Kapitalas — virš \$10,000,000.

MOKAME UŽ:
depozitus (P.C.A.) 6%
santapus 7%
term. depozitus 1 m. 8 1/4%
pensijų fondas 9%
IMAME UŽ:
asmenines paskolas 11%
nekiln. turto pask. 9 3/4%



LIETUVIAI PASAULYJE

JA Valstybės

EUGENIJAS KRIAUCELIŲS
premią gauti sudaryta vertintojų
komisija: kun. Pr. Garšva, I. Kria-
čeliūnienė, G. Juozapavičiūtė, B.
Zdanytė, R. Kasparas. Komisijos po-
sėdis įvyks š.m. vasario 4 d.

VALSTYBES DEPARTAMENTAS
VASINGTONE sausio 10 d. įvyko et-
ninių grupių ir amerikiečių organi-
zacijų atstovų susitikimas su amba-
sadorium A. Goldbergu. Dalyva-
jo apie 50 atstovų, jų tarpe lietuviai —
demokratų veikėjas A. Varnas, Mo-
terų Klubų Federacijos pirm. R. Žy-
mantaitė, ALTOs pirm. dr. K. Bobe-
lis, JAV LB atstovai A. Gureckas ir
dr. V. Vengris. A. Goldbergas pada-
rė pranešimą apie Belgrado konfe-
rencijos eigą bei ten atliktus darbus.
Jis prisipažino visą laiką buvęs žmo-
gaus teisių gynimo šalininku, dėlto
susilaukęs bandymų pakeisti nuo-
monę, sovietinio bloko grasinimų pa-
sitraukti ir išvažiuoti. Konferen-
cijoje išryškėjo trys grupės: 1. so-
vietinio bloko, 2. S. Atlanto Sąjun-
gos narių ir 3. neutralių valstybių.
JAV delegacija stengėsi savo pusę
patraukti neutralių valstybių atsto-
vus, kad būtų laimėta balsų daugu-
ma pasiūlymams priimti. Be to, šios
grupės iškelti pasiūlymai susilauk-
davo mažesnę sovietinio bloko re-
akcijos bei pasipriešinimą. Pasak A.
Goldbergo, JAV spauda nepateikė
pakankamos informacijos skaityto-
jams, nes amerikiečių žinių agentū-
ros savo atstovų pasirinko vietinį ju-
goslavą. A. Goldbergas nusiskundė
ir nesekmingomis spaudos konferen-
cijomis, kuriose žurnalistai nesido-
mavo JAV delegacijos darbais Bel-
grado konferencijoje, keldami klau-
simus tik apie įvykius Artimuosiuose
Rytuose, Egipto prez. A. Sadato
kelionę Izraelin, nors jie nieko bend-
ro neturėjo su Belgradu. Sekantis
žingsnis Belgrado konferencijoje bū-
sias bendro susitarimo pasirašymas.
A. Goldbergo vadovaujama JAV de-
legacija reikalauja, kad po dvejų me-
tų būtų peržiūrėtas ir šio susitarimo
vykdymas.

LIETUVIŲ TAUTINIŲ ŠOKIŲ
INSTITUTAS mokytojų ir vadovų
suvažiavimą rengia balandžio 8 d.,
10 v.r., Kikagoje, 6422 So. Kedzie
Ave. Pagrindinis suvažiavimo tiks-
las — išrinkti naują LTS Instituto
vadovybę. Platesnės informacijos
teikia dabartinė pirm. J. Matulaitie-
nė, 188 Logan St., Brooklyn, N.Y.
11208, USA.

KLEVELANDO "GRANDINELĖ"
pilnateise nare įsijungė į amerikie-
čių "Association of Ohio Dance Com-
panies". Jos vadovas G. Kete-
laar pranešė, kad "Grandinėle" tu-
rės balsavimo teisę visuose šios
draugijos reikaluose. Organizacijos
narių eilėse yra profesinių baletų
grupių. Tautinėms grupėms draugi-
joje atstovaus tik "Grandinėle" ir
kroatų "Zivili". Tobulesniam "Gran-
dinėlės" šokių apipavidalinimui
gruodžio 17-18 d.d. studijas pavedė
iš Cikagos atvykęs baletas šokėjas
Jaunutis Pucdžiūnas. Buvo susilauk-
ta ir kitų tautinių grupių svečių.

EKSKURSIJA Į SVEICARIJĄ.
Roma, Egiptą ir Sv. Žemę organizuo-
ja prel. J. Balkūnas. Išvykstama ba-
landžio 24 d. iš Niujorko ir Tampos,
Floridoje, grįžtama gegužės 12 d.
Kelionė į abi puses iš Niujorko kai-
nuos \$1,639, iš Tampos — \$1,711.
Registruojamasis šiuo adresu: Msgr.
J. Balkūnas, P.A., 555 68th Ave., St.
Petersburg Beach, Florida 33706,
įmokant \$100.

WAYNE UNIVERSITETE DET-
ROITE įrengiamas lietuviškas kam-
barys, kurio projektą yra paruošę
architektai Jonas ir Rimas Mulokai.
Kambario įrengimas pareikalaus
apie \$25,000. Oficialus jo atidarymas
geriausiai įvyks Vasario 16 proga.
Tokius savo kambarius šiame uni-
versitete jau turi graikai, prancū-
zai ir ukrainiečiai, baigiami įrengti
kiniečių, vengrų, arabų, rumunų
kambariai.

Kor.

Sault Ste. Marie,

KALEDINIAI RENGINIAI. Folk
Arts Council prieškalėdiniamė kėpi-
nių išpardavime gautas pelnas \$68
paskirstytas: "Tėviškės Žibu-
riams" \$20, "Nepriklausomai Lietu-
vai" \$20, ir "Santa Claus" fondui
\$18. Be to, \$10 panaudota kalėdinės
eglutės papuošimui, kuri buvo iš-
statyta Sault Ste. Marie miesto me-
no galerijoje. Vietiniame dienraš-
tyje buvo įdėta eglutės nuotrauka
kaip vienos iš gražesniųjų, origina-
liai šiaudiniukais papuoštos. Šiame
renginyje dalyvavo 13 tautybių.

Kalėdų pirmą ir antrą dieną per
televiziją buvo transliuojami visu-
tautybių kalėdiniai apocijai. Lietu-
vių programą televizijai parėngė R.
Galiniene. Rūta Motiejūnaitė, Meta
Motiejūnaitė ir Irena Slizytė pagie-
dojo keletą kalėdinių giesmių. Rū-
tai Motiejūnaitė vadovaujant. Aš-
tuonerių mokių amžiaus akordeonis-
tas Alius Druskis pagrįjo keletą ka-
lėdinių giesmių.

Nuosirdus aciu A. Motiejūnai, A.
Sklaržinskui ir V. Mockui už rūpi-
nimą Kalėdų eglutės, K. Kamins-
kinei, J. Gasperienei, D. Skaržin-
skaitėi, M. Duobienei ir Rūtai Galiny-
tei už padėjimą parėngti prieškalė-
dinių kėpių, M. Motiejūnaitėi ir L.
Duobaitei už pagalbą pardavinėjant
kėpinius. R. Galiniene

čiam jaunimui buvo parduvinėjami
pagiginta kaina. Sv. Juozapo Bend-
ruomenė gautą 10,315 kruzeirį pel-
ną paskyrė lietuviškai sodybai.

Urugvajus

SAN RAFAELIO PARAPIJOS pa-
vasario šventėje Montevideo mieste
tautiniuos šokius šoko viduriniųjų
"Rintukų" grupė, vadovaujama M.
Dorelytės - Mockevičienės. Pavasario
stovyklą lietuviai poilsio namuose
turėjo vyresnioji jaunesniųjų "Rin-
tukų" lietuvių kalbos klasė, kuriai
vadovauja B. Mačanskienė. Stovyk-
lavo 14 vaikų.

Australija

VI-JI TAUTINĖ SKAUTŲ STO-
VYKLA prie Melburno susilaukė
300 lietuvių skautų iš Australijos ir
100 iš Kanados bei JAV. Stovyklai
vadovavo melburniški skautininkas
H. Antanaitis. Dalyvių eilėse buvo
lietuviškosios skautijos vadovai —
tarybos pirm. v.s. L. Milukienė, se-
serijos vyr. skautininkė v.s. I. Ke-
relienė, brolijos vyr. skautininkas v.
s. S. Miknaitis. Viltuvės personalui
vadovavęs V. Sliteris savo įmonėje
pagamino didžiulę keptuvę, kurioje
tilpo net 1,000 dešrelių. Stovyklą ofi-
cialiai atidarė Viktorijos valstijos
skautų valovas dr. N. Johnsonas. Iš-
kilmingas Mišias sausio 8 d. stovyk-
lautojams ir šimtais svečių laikė
stovyklos kapelionas kun. P. Butkus.
Stovyklos rengėjų komitetas surinko
\$18,000, kurie buvo panaudoti sve-
čiams iš užjūrio priimti ir globoti
tris savaites. Sydnejuje,

"Imkit mane ir skaitykit"

Toronto Lietuvių Namų biblioteka

P. LELIS

Nuo 1952 m. Toronte veikia dvi didesnės lietuvių bibliotekos — Prisikėlimo parapijos su apie 5.000 knygų ir Lietuvių Namų biblioteka su apie 4.000, bet iš jų tik trys ketvirtadaliai kataloguotos. Likęs ketvirtadalis yra antrininkės — atliekos.

Lietuviškų knygų yra ir kanadiškose viešose bibliotekose. Pvz. centrinėje bibliotekoje, College g-vėje, yra jų apie 500, Yonge - Bloor apie 400, Runnymede ir Yorkdale — po 200 ir t.t.

Kaikuriose kanadiškose bibliotekose lietuviškos knygos atsirado ten dirbančių lietuvių dėka. Iš viso viešose bibliotekose lietuvių knygų gali būti apie 2.000. Taigi, lietuviškų knygų bado nėra, "tik imkit mane ir skaitykit", kaip Mažvydas mokė. Deja, tų skaitytojų yra per mažai, o mūsų jaunimas, galima sakyti, iš viso lietuviškomis knygomis nesidomi. Jam maloniau žiūrėti komikus ar televiziją, nes ten nereikia galvoti.

Kaip matyti iš skaitytojų sąrašo, lietuviškas knygas skaito tik senesni žmonės ir pensininkai, kuriems knyga ir lietuviškas laikraštis pasiliko ištikimiausiais gyvenimo draugais. Knygų skaitymas teikia jam ne tik dvasinį patenkinimą, bet ir paplėčia siaurėjantį jo gyvenimo akiratį.

Apie Prisikėlimo parapijos biblioteką plačiau yra rašęs 1977 m. "T. Žiburiuose" A. Rinkūnas. Nuo to laiko ten pasikeitė bibliotekos tvarkytojai — buvusi ilgametė vedėja S. Miniotienė pasitraukė ir dabar biblioteką tvarko buvęs mokytojas P. Jurėnas.

Man tenka tvarkyti LN biblioteką, tad apie ją kiek plačiau ir parašysiu.

LN biblioteka įsisteigė beveik vienu laiku su Lietuvių Namais. Jai pradžią padarė SLA Toronto kuopos ir Sv. Jono Kr. parapijos paaugotė knygynėliai, kuriuos papildė nupirktos naujos knygos. Tų senųjų organizacijų perduotų knygelių dauguma buvo senos, Tėvynės Mylėtojų Dr. Jos Amerikoje išleistos, pradedant 1900 m. Jos tebėra dabartinėje bibliotekoje ir laikomos lietuvių spaudos draudimo laikų retenybėmis. Nuo 1952 iki 1970 m. LN biblioteką tvarkė uolus lietuviškos spaudos platintojas Aug. Kuolas. Jis, būdamas tuo pačiu laiku Lietuvių Namų ir "Paramos" kooperatyvo valdybose, galėdavo lengviau gauti iš tų organizacijų lėšų naujoms knygoms ir laikraščiams pirkti, dėlto knygų skaičius greit paaugo virš tūkstan-

čio. Dėl patalpų trūkumo senose Lietuvių Namuose bibliotekos išplėsti nebuvo įmanoma. Visos knygos tilpo vienoje spintoje.

1971 m. rudenį, persikėlus Liet. Namams į naujas patalpas (1573 Bloor St. W.), visos raštinės ir bibliotekos knygos, atvežtos iš senųjų namų, buvo sukrautos rūsyje, kur jos išgulėjo pusantų metų kartonų dėžėse nepalietos, nes tuo metu LN vaidyba buvo labai užsiėmusi baigiamaisiais namų remonto darbais, o rūpintis knygomis nebuvo nei laiko, nei vietos.

Tik 1973 m. pradžioje tuometinis LN valdybos pirm. J. Karpis paprašė mane imtis bibliotekos tvarkymo, davė senų lentų ir plytų laikinėms lentynoms pasidaryti. Vėliau, pirmininkaujant J. Strazdui, valdyba nutarė padaryti bibliotekos patalpoje naujas spintas su lentynomis. Pradžioje buvo manyta lentynas įrengti patalpos viduryje, kaip Prisikėlimo par. bibliotekoje, bet, norint geriau patalpas išnaudoti, spintos su lentynomis buvo padarytos prie visų sienų. Darbą gražiai atliko nuolatinis LN stalius St. Jokūbas. Jis padarė dešimt spintų su 240 pėdų bendro ilgio lentynomis, kur galima sudėti iki 6.000 knygų. Kadangi biblioteka veikia tik 4 val. savaitėje, tai jos patalpos naudojamos ir kitiems tikslams — muzikos pamokoms, repeticioms, šachmatų žaidimams ir pan.

Norėdamas susipažinti, kaip tvarkoma Prisikėlimo parapijos biblioteka, praėjusią vasarą aplankiau ją. Vedėjas P. Jurėnas maloniai viską aprodė ir paaiškino.

Abi bibliotekos tvarkomos panašiai — vedamas pagrindinis knygų sąrašas iš eilės, o kartoteka — pagal autorius. Sienų lentose iškabinti knygų sąrašai pagal turinį (rūši, sritį). Tie sąrašai padeda skaitytojams pasirinkti knygas skaitymui.

LN bibliotekos visos kataloguotos knygos suskirstytos į 18 sričių: Albūmai. Atsiminimai. Beletistika. Dramos, komedijos. Higiena. Informacija, vadovėliai, žodynai. Istorija, politika, biografija. Kelionių aprašymai, geografija. Mokslas, kalbotyra, sociologija. Novelės. Pasakos, pasakėčios. Pedagogika, auklėjimas. Poezija. Religija, filosofija. Romanai. Tautosaka. Žurnalai, kalendoriai. (Pagrindinės sritys surašytos alfabetine tvarka).

Kaip minėjau LN bibliotekoje yra apie 4.000 knygų, bet tas skaičius nepastovus, nes suau-

kotos knygos dažnai yra tos pačios. Jos atiduodamos kitoms lietuvių bibliotekoms, kurios prašo. Pvz. Londono apylinkės bibliotekai duota 200 knygų. Windsoro — 150 ir t.t. Net į Hamburgą Vokietijoj pasiūsta knygų, nes hamburgietės jų prašė per "Draugą" 1977. XI. 26. Moterų dr-jos pirm. dr. Pašaitienė ten rašė: "Kaip žinote, esame toli nuo lietuvių kultūros vertybių. Asimiliacija nepaprastai didėja... Prašome visus geros valios lietuvius padovanoti lietuviškų knygų".

Kai LN biuletenyje ir "T. Žiburiuose" buvo paskelbta, kad LN biblioteka priima atliekamas knygas, tai jų "transportai" pradėjo eiti į LN. Tautiečiai auksą po 10, 20, 100 ir net 200 knygų, iš kurių ir susidarė atsargos.

Lietuvių išeivijos literatūra nebuvo turtinga. Nepriklausomybės metu DULR (Dr. J. Užsienio Lietuviams Remti) aprūpindavo išeiviją knygomis iš Lietuvos. Dabar iš ten knygų negauname, o jei per aukotojus sovietinių knygų ir gauname, tai daugelis jų mūsų skaitytojui yra "ne košer". Tai opus klausimas. Pvz. vienam skaitytojui Paleckio ir ekskunigo Ragauskos atsiminimai yra komunistinė propaganda, o kitam — ne. Dar kitas skaitytojas taria: "Jei Prisikėlimo par. biblioteka turi Ragauskos knygą "Ite missa est", kodėl ji negali būti LN bibliotekoje?" Iš viso sovietinių knygų turime apie 500, kurių tarpe gražiai išleisti lietuvių klasikų rinkiniai: Zemaitės, Vinco Krėvės, Maironio, Putino ir kitų žymesnių rašytojų.

Turime LN bibliotekoje visus "Lietuvių Enciklopedijos" ir "Encyclopedia Lituanica" tomus, taip pat vertingą Lietuvos karinio žemėlapių (mastelis 1:100.000) rinkinį 125 lapų. Jį paaugoko bibliotekai torontietis Br. Bražūnas.

Lėšas naujoms knygoms pirkti duoda LN, bet prisideda ir kitos organizacijos, kaip "Parama", kūrėjų-savanorių dr. ja.

Pirmutinė bibliotekos talkininkė buvo B. Strazdienė. Dabar knygas išduoda skaitytojams sekmadieniais G. Adomaitienė ir St. Grizickas (kas mėnesį pakaitomis), o ketvirtadieniais visą laiką — A. Stankus. Biblioteka atidaryta sekmadieniais nuo 1 iki 2 v.p.p., ketvirtadieniais — nuo 4 iki 5 v.p.p. Skaitytojų yra 150.

Jei kaikiurims apylinkių organizacijoms reikalingos knygos, jos gali kreiptis į LN biblioteką, ir pageidaujamas kiekis bus paruoštas, tik patiems teks jį parsigabenti.



"Tėviškės Žiburių" pernykščio spaudos baliaus skanėstų stalas, paruoštas Anapilio Moterų Biuletenio. Siemietinėme "T2" spaudos balijue vasario 4 d. tas pats AM Būrelis ruošia dar šaunesnį skanėstų stalą Anapilio salėje Nuotr. St. Dabkaus

Calgary, Alberta

KALGARIO APYLINKĖS lietuvių aukoko Tautos Fondui 1977 m.: \$20 — A. Sukys; po \$10 — R. Sukys, K. Dubauskas, KLD, L. Bruzga, E. Krausas, dr. J. Zubis, J. Stankevičius, A. Jaugelis, A. Nevada, A. Vyšniauskas, R. Sepetienė; po \$5 — S. Sinkevičius, R. Vaitūnas, H. Sukys, P. Gluoksny, S. Noreika, P. Devenis, V. Tarydas, A. Dibulskis, Verutė, M. Leščinskis, V. Dubauskienė; po \$3 — J. Bruzga, J. Tomas, L. Simonėlienė, K. Slavinskas; po \$2 — E. Karpinė, T. Lukienė; \$1 — A. Mackevičius. — Iš viso — \$202. Ačiū visiems už aukas. Tautos Fondo atstovybė Kanadoje

Lethbridge, Alta.

V. PETRUSKEVICIENE prieš metus neteko savo vyro, kuris mirė po 5-rius metus trukusios ligos. Jos dukra dirba Aliaskoje. "T. Žiburių" redakcijai V. Petruskevičienė atsiuntė porą eilėraščių. Viename jų rašo:

Gal sugrįšiu tėvynėn dar kartą
Pavasari, kai sodai žydės
Ir laisvės varpo galingas balsas
Laisvoj tėviškėj skambės.

Su paukščiais kartu sugrįšiu
Į gimtus savo namus,
Klaupsiu ant kelių, žemę
bučiuosiu.

Ak, kaip gera čia Dieve brangus!

Kai Nemunas laužys senąjį ledą,
Kalne žibutės melsvą žydės,
Tuomet sugrįšiu, glausiu aš veidą
Prie sesių ir brolių širdies.

London, Ontario

LIETUVŲ NEPRIKLAUSOMYBES paskelbimo sukakties minėjimas įvyks vasario 12, sekmadienį, 4 v.p.p., Althouse College auditorijoje, 1137 Western Rd. Lietuvių sveikins federacinės valdžios atstovas Larry Condon ir draugiškų tautybių atstovai. Andrius Čerškus kalbės lietuvių reikalais. Po minėjimo bus meninė programa, kurią atliks garšūs menininkai — Mazurkevičiai.

M. Ch.

Thunder Bay, Ont.

"NORTHERN MOSAIC", dvimėsinis tautinių grupių laikraštis, kiekvienam numerijje turi ir baltiečių



DR. EMILIA JASEVICIUTE, Thunder Bay, Ont., lietuvių atstovė, kalba Kanados daugiakultūrės tarybos delegacijai, išreiškdamą savo tautiečių pageidavimus

Tautodailės kursai Venecueloje

ALEKSANDRA VAISIČIENIENE

Lietuvių Jaunimo Sąjungos narys Darius Mažeika pradžioje mūsų kolonijai, pranešdamas, kad į Venecuelą atvažiuoja tautodailės žinovė dail. Anastazija Tamošaitienė vesti tautodailės kursų.

Si idėja kilo Kanadoje. Pas Tamošaičius, pakeliui iš Europos, atvažiuojo jos broliškais stud. Darius Mažeika. Bekalbėdamas su teta, Darius pakvietė ją atvažiuoti į Venecuelą. Teta sutiko atvažiuoti, jei bus suorganizuoti tautodailės kursai Venecuelos lietuvių jaunimui. Darius, viešėdamas pas tetą, nukopijavo audimo staklių planą ir, grįžęs į Venecuelą, per dvi savaites padarė normalias audimo stakles. Be to, dar padarė 24 rūmus, šaudykles ir kitus reikalingus darbus įrankius, su kuriais galima austi didesnius ir mažesnius kilimėlius.

Darius — išskirtinį gabumų jaunuolis. Jau Karako miesto gimnazijoje pasižymėjo protiniais gabumais. Mes dažnai jį matydavome televizijoje, gimnazijų programose atstovaujantį savo gimnaziją, rungtynėse su kitomis gimnazijomis, klausimų atsakymų varžybose. Darius mokėsi Vasario 16 gimnazijoje Vokietijoje ir vasaros atostogų metu buvo nuykęs į Vilniaus universitetą lituanistikos kursas.

Mokslo pagilinimui Darius stipendiją buvo gavęs iš PLB centro ir Vasario 16 gimnazijos rėmėjų grupės. Atsidėkodamas geradariams už gautą stipendiją ir suteiktą galimybę sustiprinti lietuviybėje, Darius, grįžęs į Venecuelą, suorganizavo šiuos tautodailės kursus. Jų rengimą moralškai parėmė Jūratė de Rosales.

Mažeikų šeima gyvena 15 km nuo Karako miesto savo ūkyje. Tautodailės kursų lankytojams nuotolis būtų sudaręs keblumą. Rita Jaloveckienė pasiūlė savo dviejų augštų erdvų ir patogų namą. Rita yra Anglijos lietuvaite, išaugusi tautiškaai stiprioje šeimoy. Jos tėvas Daunoras yra buvęs spaudos darbuotojas, motina — lietuviškų knygų platintoja Londono mieste. Ritos vyras yra gydytojas — Karako universiteto profesorius. Susirgus lietuviams, jis visuomet rūpina vieta ligoninėje ir iš lietuvių neima jokio honoraro.

Į tautodailės kursus įsirašė 30 asmenų. Jie pasiskirstė į dvi grupes — jaunesniųjų ir vyresniųjų. Visi domėjosi techniškos kursų pratybmomis. Aš su dideliu pasigėrėjimu stebėjau, kaip berniukai ir mergaitės, susėdę ant kilimų, kėdžių ir žemų staliukų, audė kilimėlius bei juostas. Kursuose buvo mokoma sieninių kilimų ir juostų audimo. Juose jaunimas galėjo išmokyti tiktai audimo techniką. Praktikuotis teks jau namuose patiems.

Tautodailės srityje A. Tamošaitienė dirba jau nuo 1930 m., o tapyboje — nuo 1940 m. Asmeninės parodos savo meniškų dirbinių ir paveikslų surengia kas metai po vieną ar du kartus. Kanadoje tautodailės puoselėjimu labiausiai yra pasižymėjusi "Vaiorykštės" skautų grupė, vadovaujama Irenos Lukoševičienės.

Dailininkės nuomone, Venecuelos jaunimas — mergaitės ir berniukai turi ypatingų gabu-

mų: per keletą dienų audimo srityje padarė didelę pažangą, per trumpą laiką sugebėjo išmokyti įvairių audimo būdų.

Venecueloje gyvena du dail. Tamošaitienės broliai. Brolio Juozo Mažeikos nebuvo mačiusi 30 metų. Brolis Vladas paskutinį kartą juos buvo aplankęs Kanadoje prieš penkerius metus. Venecuelą ji aplankė pirmą kartą. Pasidžiaugusi giminytės ryšių atnaujinimu, turėjo dar kitą tikslą, būtent, supažindinti Venecuelos jaunimą su Lietuvos tautodaile. Kursus ji pravedė kartus su dailės audimo studente Kristina Pikūnaite. Pastaroji yra meno studentė. Ji atidėjo studijas ir įstojo į Lietuvių Tautodailės Institutą, kad išmokyti audimo dailės pas A. Tamošaitienę.

Dailininkė po pirmos dienos pamokų skaitė paskaitą kursų dalyviams, paaiškindama audimo techniką. Tas audimo būdas, kurio jie čia mokėsi, jau senais laikais buvo naudojamas egiptiečių. Kursams pasibaigus, visiems jų lankytojams buvo išduoti pažymėjimai. Kursų užbaigimo vakarą dailininkė parodė skaidres iš tautodailės darbų. Į dailininkės darbų skaidrių rodmą atsilankė Kanados ambasados attache kultūriniais reikalams Percy Abols, latvių kilmės Kanados pilietis.

Sekančią dieną po kursų užbaigimo kursantės suruošė atsisveikinimo arbatėlę, į kurią atsilankė apie 40 asmenų. Jūratė Statkutė de Rosales padėjo visų kursančių vardu už taip įdomius ir gražiai praveistus kursus. Atsisveikindama dail. A. Tamošaitienė pažadėjo dar kartą atvykti į Venecuelą, jei po penkerių metų darbu kursantės surengs savo darbų parodą. Darius Mažeika šių kursų atsiminimui įteikė dail. A. Tamošaitienei visų kursantų vardu indėnų rankų darbo kilimą, o mokytojai Kristinai Pikūnaitei — senovės laikų statulėlę.

Kursai praėjo labai jaukioje ir nuoširdioje nuotaikoje, palikdami mūsų jaunimui neišdildomų prisiminimų. Jaunimas tikisi, kad dailininkė, išvažiuojusi iš Venecuelos, palaikys ryšį su mūsų jaunimu laiškais ir tokiu būdu galės tęsti tolimesnius audimo darbų nurodymus.

Ritos Jaloveckienės globa savose patalpose buvo labai rūpestinga ir priimta su dideliu dėkingumu. Jei mūsų bendruomenės sumanymai susilauktų tokio pritarimo, tai mūsų tautiečiams netektų nutolti nuo lietuviškojo gyvenimo, nes visi sustiprėtų ir susijungtų į vieną bendrą darbą.

Venecuelos jaunimas dėkingas dail. A. Tamošaitienei ir mokytojui Kristinai Pikūnaitei už tokius įdomius mūsų tautodailės kursus. Jie mūsų jaunimui buvo pati didžiausia, gražiausia, neįkainojamos vertės Kalėdų ir 1978 m. dovana.

MEDUS --

reikalingas sveikatai

Natūralus, nepasterizuotas.

Induose ar koriuose.

Iš bityno: 30 Dewson St.,

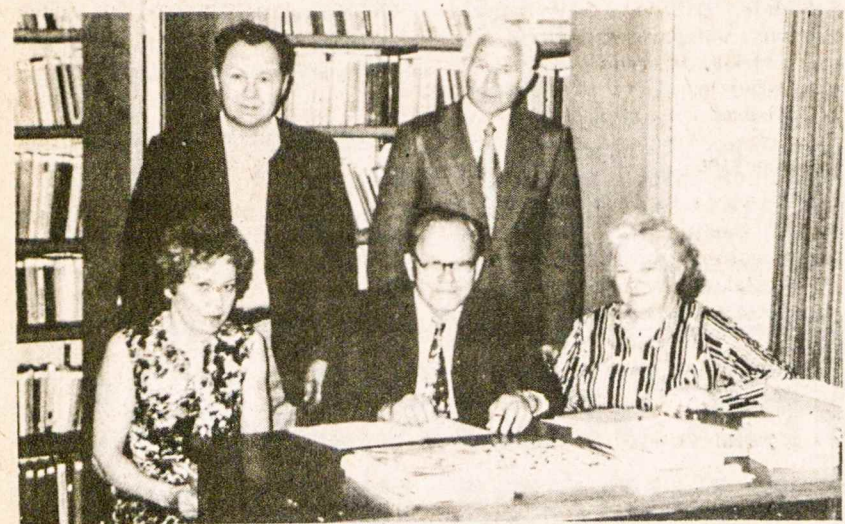
Toronto 4, Ont.

Eagles Nest

Telefonas 534-0563



Darius Mažeika ir p. Kundrotaitė-Echanienė prie audimo staklių Venecueloje



Toronto Lietuvių Namų bibliotekos bendradarbiai. Iš kairės: G. Adomaitienė, vedėjas P. Lelis, B. Strazdienė; stovi: St. Grizickas, A. Stankus

YONGE MEMORIALS LTD.
2019 YONGE ST., Toronto 7 (tarp Davisville ir Eglinton)
Tel. 487-2147, vakarais 445-8955
Meistriškos darbas, puikūs lietuviški projektai
ESTŲ PAMINKLŲ BENDROVĖ

Pasaulio Lietuvių DIENOS

Toronte, Kanadoje,

1978 m. birželio 28 - liepos 3 d. d.

PLD sudaro šie didieji renginiai:

Pasaulio Lietuvių Bendruomenės seimas

V-ji Kanados ir JAV lietuvių dainų šventė

Pasaulio Lietuvių Sporto Žaidynės

Jais bus paminėtos 60 metų Lietuvos valstybės nepriklausomybės atstatymo ir 40 metų tautinės olimpiados Kaune sukaktys

Kviečiame ruoštis ir dalyvauti. Visi esate laukiami!

Organizacinis PLD Komitetas
1011 College St., Toronto, Ontario M6H 1A8
CANADA



Rašytojo BALIO SRUOGOS 30 metų mirties sukakties minėjime Čikagoje: prie jo portreto stovi velionies dukraitė Aušrinė Bylaitė ir našlė dr. Vanda Sruogienė

Gimė Lietuvoj, mirė Amerikoj

Iškeliamo amžinybėn a.a. Balys Laučka

VLADAS RAMOJUS

Siandien turėjau rašyti 247-ji pranešimą su žiniomis iš Čikagos, kurių lietuviškame gyvenime šiomis dienomis yra daug, bet skaudančia širdimi tenka rašyti nekrologą amžinybėn iškelivusiam jaunystės bičiuliui a. a. Baliui Laučkai, kuris, poeto L. Zitkevičiaus žodžiais, man buvo didelė dalis iš mano vabalninkietiškos, net ir amerikietiškos praeties.

B. Laučka, sulaukęs 58 m. amžiaus, mirė sausio 6 d. Kolumbijos mieste, pietinėje Karolinoje. palikęs liudincią žmoną, šeimą, brolių Juozą — "Laisvės Radijo" lietuviško skyriaus vedėją Muenchene, ir daugelį giminių bei draugų.

B. Laučka gimė Vabalninke 1919. X. 29. Mūsų tėvų namai buvo toje pačioje Dariaus ir Girėno gatvėje prieš pat kleboniją. Todėl su Baliu, galima sakyti, kartu ir augom. Baigęs pradžios mokyklą Vabalninke, mokėsi jėzuitų gimnazijoje Kaune ir pranciškonų gimnazijoje Kretingoje. 1938 m., brolio Juozo kviečiamas, atvyko į JAV ir įstojo į Marianopolio kolegiją. 1941 m. ją baigė "Associate of Arts" laipsniu ir išėjo savanoriu į JAV kariuomenę. Tarnavo aviacijos cheminės karybos skyriuje. Dalyvavo Tolimųjų Rytų operacijose Indijoje ir Burmoje. Mūšiuose buvo nukentėjęs. Iš kariuomenės grįžo 1945 m. rudenį, pasibaigus karui Pacifike, užsitarnavęs štabo seržanto laipsnį. Įstojo į teisių mokyklą New Jersey, kurią baigė teisių bakalauro laipsniu. "Maryland Casualty" draudimo bendrovė B. Laučką paskyrė savo skyriaus Kolumbijos mieste vedėju. Ten vienos automobilio nelaimės metu buvo sužeistas ir po to nebeatgavo sveikatos. Turėjo kelias sunkias, sudėtingas operacijas, bet skausmai pasiliko. Turėjo pasitraukti iš darbo pensijon pačiame metų pagėjume. Nors ir nesveikas, dar kartus buvo nuvykęs į Lietuvą. Paskutinį kartą 1971 m., nujausdamas silpnėjančią motinos sveikatą, nuvykęs rado ją dar gyvą, tačiau jam teko ją į palaidoti Kaune. Apilankyti savo tėvo kapo Vabalninke jam vis dėlto neleido.

Mokydamasis Marianopolyje, Balys buvo veiklus dramos teatro narys, taip pat žurnalo "Studentų Žodis" redakcijos narys, aktyviai dalyvavo Lietuvos vyčių veikloje, jiems pagelbėjo ruošti lietuviškus vaidinimus; nevienam savo draugų pagelbėjo iš Vokietijos stovyklų persikelti į JAV ir ypač artimai draugavo su akt. V. Zukausku, pažįstamu dar iš jėzuitų gimnazijos.

1949 m. rugpjūčio mėn. ir aš, Juozo Laučkos iškvieistas, išlipau Niujorke ir kuriam laikui apsisotėjau svetinguose Laučkų namuose. Jaunystės bičiulis B. Laučka mane vežiojo po Niujorką, rodė miesto idomybes, o nuvykę pas vabalninkietį L. Zitkevičių, šaučiai deklamavom va-

balninkiečių poetų B. Sruogos, L. Zitkevičiaus, A. Barono ir kitų eilėraščių.

B. Laučka pirmasis Niujorke surengė mūsų didžiojo tenoro Stasio Baro koncertą. Su Stasiu jie kartu mokėsi pranciškonų gimnazijoje Kretingoje. Balys Stasį labai gerbė ir didžiai vertino jo didelį talentą, buvo užsimojęs net plokštelę išleisti. Deja, automobilio nelaimė ir iki mirties jį kankinę skausmai sugriovė daug jo užsimotų planų.

Pirmą ir paskutinį kartą į Čikagą B. Laučka buvo atvykęs 1953 m. balandžio mėn. per mūsų sutuoktuves. Jis čia atsivėžė tiek daug nuosirdumo ir humoro, kad po to Balio ilgai negalėjom užmiršti. Valandų valandas jis čia bičiuliausi su kitais vabalninkiečiais — rašytoju Al. Baronu, inž. D. Satu, a.a. dr. K. Sruoga ir kt. Po to dar atsiskardendavo vienas kitas laiškas. Jie buvo skausmuose rašyti, bet pilni optimizmo ir giedros.

Kai sausio 7 d. vakarą su skambėjo telefonas ir akt. V. Zukauskas ir Niujorko pranešė apie B. Laučkos mirtį nuo širdies smūgio, apėmė neapsakomas liūdesys. Emau vartyti senus užrašus, dienoraščius ir laiškus, įsivaizduojant medžiagos jaunystės draugo nekrologui. Po poros dienų oro paštu atskrido laiškas iš Muencheno, iš mano krikšto tėvo Juozo Laučkos su pagrindinėmis žiniomis. Tegų jos išlieka "TŽ" savaitraštyje, nes tiek Kanadoje, tiek ir viename laisvajame pasaulyje gyvena nemažai lietuvių, kurie a. a. Balį gerai pažino.

Laučkų tėvelio Antano Laučkos kapas su kryžiumi puošė naujųjų Vabalninko kapinių centrą. Jų motina amžinam poilsui atsigulė Kaune. Tuo tarpu jaunesniojo sūnaus Balio palaikus prigludusio tolimo Kolumbijos miesto, esančio pietinėje Karolinoje, kapinės. Mielas Balij, išsėkis ramybėje!



REINHOLDAS REDNERIS, turis viešbutį bei restoraną "Bergland" Colonia Tovar vietovėje, Venecueloj

Paraštinės pastabos

Juozas
Zaranka

Kun. Paulius Rabikauskas, Gregorianumo universiteto profesorius, recenzuodamas kun. dr. Viktoro Gidžiūno, OFM, lotyniškąją studiją apie bernardinus Lietuvoje ("TŽ" 1977. VI. 16), išskėlė jos moksline vertę, bet taip pat pastebėjo, kad kalbiniu atžvilgiu jai galima kaitę prikišti, ir tarp klaidų paminėjo netikslų "sapere" vartojimą: juo V. Gidžiūnas noris išvesti lietuviškąjį veiksmąžodį "suzinoti", tuo tarpu tokią reikšmę teturįs tik itališkasis "sapere", o lotyniškasis reiškias "paragauti". Po poros mėnesių taip pat "TŽ" (1977. VIII. 25 numeryje, mane pasiekusiam Kolumbijoje tik po Kalėdų švenčių) pasirodė dr. J. Jakšto straipsnis "Neoklasikinis koštuvus virtuvinei lotynų kalbai". Jame autorius įrodinėja, kad "sapere" jau klasiko Horacijaus "Laiškuose" (ep. I, 2, 40) buvęs vartojamas "žinoti" prasme. Prie šio istorikų ginčo tuomet gali prisidėti savo trigraisiu ir klasikinės filologos.

Pirmiausia reikia apgailestauti, kad dr. Jakštas, geras lotynų kalbos žinovas, neverčia tiesiog Horacijaus teksto į lietuvių kalbą, o naudojasi italo Venturi vertimu, pasirodžiusiu veikale, isverstame į anglų kalbą. Vertimo vertime yra, be abejonės, įsibrovusi klaida, nes "dare to know" — "išdrįsk žinoti (ar sužinoti)" be tiesioginio, papildinio yra nesuprantamas išsireikšimas. Tuo tarpu, skaitydami visą Horacijaus minėtojo laiško tekstą, aiškiai matome, kaip poetas, pabrėždamas, jog kviaili svaiočijimai ir aistros prazudė trojiečius ir jaunikius, besipiršusius Penelopei, o dorybė ir išmintis išgelbėjo Odiseją, — skatina Lolijų kovoti su ydomis, nurodydamas, kad doro gyvenimo kelyje svarbiausias yra pradinis žingsnis: "sapere aude, incipe" — "išdrįsk būti protingu, pradėk (jau būti)". Nenuostabu, kad švietimo amžiaus mintojų, garbinę protą, pasirinko šį Horacijaus raginimą savuoju motu.

Iš tikrųjų lotyniškasis "sapere" yra daugiareikšmis, todėl vertiamas: "turėti skonį", "atsiduoti kuo", "ragauti", perkeltine prasme "turėti protą, supratimą", "būti protingam", o archaizmo lotynų kalbos laikotarpiu (Plauto ir Ennijaus) veikaluose taip pat ir "žinoti". Pastaroji reikšmė neužtinkama klasikinėje literatūroje, bet turėjo būti išsaugota liaudies kalboje, iš kurios išsivysčiusiose romanų kalbose šis žodis reiškia "žinoti" (prancūzų "savoir", italų "sapere", ispanų "saber" ir t.t., nors italai su ispanais išlaikė taip pat ir pirminę žodžio reikšmę "turėti skonį"). Kadangi šiais laikais rašantieji lotyniškai paprastai stengiasi be reikalo nevartoti žodžių ta prasme, kurios jie neturi klasikinėje literatūroje, man atrodo, kad prof. Rabikauskas siūlymas "sapere" pakeisti veiksmąžodžiais "cognoscere", "scire" yra visai vietoje. Tiklatai tankesnio "neoklasikinio koštuvų" šalininkas pridėtų šią pastabėlę: būdvardis "avidus" su bendratimi, berods, tėra randamas klasikinėje poezijoje, bet ne prozoje.

II

Nežinau, ar tiksliai perdavė "TŽ" korespondentas Steponas Šetkus (1977. VI. 9) Lenkijos vyriausybės tremtyje premjero K. Sabbato žodžius, kuriais pareiškia, kad grąžina mums Vilnių. Kadangi mūsų sostinė nuo 1939 m. Lenkijai nebeprisiklausė, kalbėti apie grąžinimą netikslu, tačiau prileiskime, kad tais žodžiais nurodomas juridinis Vilniaus pripažinimas Lietuvai. Manau, kad visi lietuviai (net ir vilniečiai, daug kentėjie 1920-1939 m. lenkų okupacijoje, ir toji mūsų karta, kuri neprisiklausė laikais dėl savisaugos instinkto buvo išauklėta stipriai priešlenkiškoje dvasioje) po paskutinį dešimtmečių politinių įvykių trokšta darnaus ir taikaus sugyvenimo su lenkais ir todėl tuo p. Sabatto pareiškimu galėtų tik džiaugtis, bet visa bėda, kad Vilniaus grąžinimas yra gana keistai sąlygojamas: "... jei bus leista veikti mūsų (t.y. lenkų) rankai Kaune". Sąlyga smulkiai neišaiškina, bet primena anais laikais Pūpų Dėdės sukurta dveilį: "Vilnius mūsų, o mes rusų". Tik šiuo atveju tektų sugadinti rimą, pakeičiant paskutinį žodį "rusų" į "lenkų". Juokas juokui, bet sunku suprasti, kaip tremties lenkai, kovoją prieš satelinį savo valstybės statusą, nori

jį primesti kitoms tautoms.

III

Dr. Jonas Grinius pirmajame "Veidų ir problemų lietuvių literatūroje" tome, Lietuvių Katalikų Mokslo Akademijos išleistame Romoje 1973 m., trečiąją studiją skiria Adomo Jakšto ir Balio Sruogos literatūrinei kovai aprašyti. Studijoje teisingai pabrėžiama, kad Jakštas turėjo nuostabiai jautrią ir įžvalgią intuciją, kuri jam "padėdavo... įžvelgti kūrybinį talentą ir jo svorį iš nedaugelio literatūrinų duomenų" (p. 78). Prie dr. Griniaus minimų pavyzdžių norėčiau pridėti Kazį Bradūną. Berods, 1935 m. buvo išspausdintas "Ateityje" pasikalbėjimas su Jakštu, kuris tarp kitko barė Bernardą Brazdžionį už tai, jog, būdamas poetas katalikas, rimavo "kryžių" su nelabai švankiu žodžiu, ir pageidavo, kad "Ateitis" spausdintų daugiau kūrinių, panašių į Bradūno eilėraščius, neseniai pasirodžiusius tame pat žurnale. Atseit, Jakštas, skaitydamas keletą dar jauno gimnazisto eilių, atidengė didį jo poetinį talentą.

(Beje, Brazdžionis Jakšto išbartą rimą naujesnėje eilėrašči "Ką sakė mūrininkas Jėzui tą naktį" laidoje — turiu po ranka 1949 m. laidą Vokietijoje, p. 55 — ištaisė, pakeisdamas vulgarų žodį į padorų. Prelatas Jakštas - Dambrauskas danguje turėjo apsidžiaugti, bet mums, žemės purvus tebebraidantiems, atrodo, kad ištaisytais posmas neteko jėgos, kurią turėjo originalinėje formoje. Kyla klausimas, ar rašytojas katalikas gali

išreikšti žmogaus, nupuolusio, bet įsikančio Kristaus, gyvenimą tik padoriais žodžiais ir padoromis scenomis).

IV

Vieną saulėtą 1942 m. rudens popietę Vilniuje, Gedimino kalno papėdėje, kalbėdamas su Kaziu Bradūnu ir Alfonsu Čipkumi, priminiau jiems anų Jakšto pareiškimą, kuriame buvo išgirtas Bradūno eilės. Pasirodo, kad eilių autorius apie tą gyrimą nieko nebuvo girdėjęs nei skaitęs. Kalba nukrypo į "Don Kichotą", Pulgio Andriūšo neseniai išverstą į lietuvių kalbą. Bradūnui labai patiko Cervanteso sonetai, ir jis pareiškė, kad panaudosis ar jau naudojās tą pačią poetinę formą savo kūryboje. 1948 m. Liuvene, Belgijoje, gavau iš Vokietijos Juozapinėms brolio dovana, Bradūno "Vilniaus varpus". Tada, skaitydamas mūsų sostinei skirtus sonetus (pirmą kartą slapta pasirodžiusius Vilniuje 1943 m.), pagalvojau, būtų galima prileisti, kad mūsų poetas Vilniui apdainuoti pasirinko sonetinę formą ne be Cervanteso įtakos. Praėjo dar keleri metai, atsidūriau Pietų Amerikoje ir jau tiek buvau pramokęs ispanų kalbos, kad galėjau "Don Kichotą" skaityti originale. Pamačiau, kad Cervantesas nėra labai vertingas kaip poetas. Tada supratau, jog Pulgis Andriūšis, lyriškos širdies rytų augstaitis, versdamas Cervanteso sonetus, juos pagerino. Jeigu Bradūnas būtų juos skaitęs originale, kažin ar būtų buvęs paskatintas eilėraščių, šlovinančių Vilnių, rinkiniui.



SKAITYTOJAI PASISAKO

TORONTIECIAI, PASISTENKIM!

Šių metų vasaros pradžioje Toronto pirmą kartą įvyks Pasaulio Lietuvių Dienos. Tai didysis mūsų lietuvių reikalų pademonstravimas, mūsų troškimų ir laisvės Tėvynei šikimo įrodymas. Kaip mes tą atlikime, sugėbėsim, priklausom nuo mūsų visų ryžto, noro, pastangų. Jei mes šiam didžiajam lietuviškų jėgų pademonstravimui liksime abejingi, negirdėsim šauksmo mums vadovaujančių asmenų bei organizacijų, savaime suprantama, nieko nepasieksime. Tuo tik nusikalsime, pažeisime gyvybinius savo tautos interesus.

Savo renginiu mes turime nustebinti net kitataučius. Tik tuomet šis pasaulinio masto šiejių istorijoje pirmasis renginys duos gražių vaisių. Parodykime visam pasauliui, kas per tauta ir žmonės yra tie lietuviai.

Mums tai bus puiki proga pabendrauti, dvasiškai atsigaivinti, savo kultūriniais lobiais pasidžiaugti, pasigrožėti. Pavergtiesiems tai bus šviesi prošvaistė, pirmieji artėjančios aušros ženklai, stiprybės ir vilties teikiantis užmojis.

Pademonstruokime ištikimybę savo gimtajai žemei Lietuvai, parodykime jai, kad ir toli nublokšti sielojamės visomis ją ištinkančiomis nelaimėmis, be jokių kompromisų stovėdami jos gyvybinių reikalų sargyboje.

Mūsų čia laisvuose Vakaruose gyvenančių būdėjimas, šauksmas, okupanto demaskavimas yra galingas, veiksmingas ginklas mūsų rankose.

A. Lukošius

DIDESNI DALYKAI
NEI ATRODO

I mano rašini "Jei bučiau vilnietis" teikėsi atsiliepti A. Basalykas. Neatrodė, kad jis būtų įsigilinęs į visą reikalą.

Nei tame savo rašinyje, nei bet kuriame kitame niekad nesu rašęs, kad lenkai yra geri politikai, nes jie tokie nėra. Jei būtų, neturėtų problemų nei su mumis, nei su ukrainiečiais, čekais ir kitais.

Esu toks pat lenkų "draugas", kaip ir A. Basalykas ar kuris kitas lietuvis. Visi mes gana gerai atskiriame lenkų žodžius nuo jų veiksmų. O pozityvių veiksmų iki šiol lenkai mums nėra parodę.

Klaidžioti niekam nereikėtų, nei klaidinti kitų. Bet kurio lietuvių įsikišimas naujų kelių į mūsų tautos laisvę galėtų apsieiti ir be įtarinėjimo prolenkiškumu ar kuo nors panašaus.

St. Catharines, Ont., mieste visiems yra gerai žinomas faktas, kad tik pora žmonių pasisako prieš gerus santykius tarp Sovietų Rusijos pavergtų tautų bei prieš tų tautų organizaciją, veikiančią tame mieste ir atliekančią reikšmingą darbą visų laisvės kelyje. Tie tautiečiai save vadina vilnietiais, patriotais, tačiau savo namuose nė vienas jų nekalba lietuviškai, neleidžia savo vaikams prisidėti prie lietuviško jaunimo ir patys neprisideda prie jokios lietuviškos veiklos. Jie neva rūpinasi Vilniumi, nors žino gerai, kad be Lietuvos laisvės apie Vilniaus laisvę negali būti nė kalbos. O jei dabar Vilnius yra pavergtas Lietuvos, nereiš-

kia, kad jis tuoj taps lenkų, kai tik Lietuva atgaus laisvę.

Be Rytų-Vidurio Europos tautų sugyvenimo šios tautos negali tikėtis sukurti pastovesnį, nepriklausomą gyvenimą. Tos tautos visad bus pavergtos arba rusų, arba vokiečių, arba abiejų kartu. Tai buvo gerai įrodyta trimis Lietuvos - Lenkijos karais pasidalinimais tarp rusų, prūsų ir austrų. Dar sykį tai buvo priminta pasidalinimu tarp Hitlerio ir Stalino 1939 m.

Nei rusai, nei vokiečiai niekad neslėpė savo tikslų visais R. Europos tautos pavergti ir ilgainiui jas sunaikinti. Tai ir daro dabartinė Sov. Sąjunga, laikinai Vokietijai iškritus iš rikiuotės.

Kai siekiama pavergtų tautų sugyvenimo, siekiama ir visų tų tautų laisvės. Aišku, lenkai šiame kelyje pirmiausia turi atsiskirti pretenzijų į mūsų sostinę Vilnių, į ukrainiečių Lvivą ir į čekų Česlą. Tik tokiu būdu galima pasiekti pavergtų tautų tarpusavio sugyvenimo ir bendros jėgos atspirtį rusų ir vokiečių imperializmui.

Steponas Šetkus,

R. Europos Pavergtų Tautų Organizacijos pirmininkas
St. Catharines, Ont.

KAS KALTINA LIETUVIUS?

Esu neseniai, prieš keletą metų, atvykęs į V. Vokietiją iš okupuotos Lietuvos buvusio kancelerio Adenauerio dėka. Galia pasakyti, kad geros valios žydai Lietuvoje mūsų tautiečių žudikas nevadina ir jų žudų naikinimo nekaltina. Likusieji Lietuvoje žydai lietuviams yra labai palankūs ir daug padeda. Galėčiau suminėti visą eilę pavardžių žydų, gyvenančių Klaipėdoje. Vienas žymus žydų tautybės teisininkas, padėjęs daugeliui išvykti į V. Vokietiją, man pasakė: kai nuvyksite į tą kraštą, atsiminkite Lietuvos kalėjimą. Nesu prasdamas, ką tai reiškia, paprasčiau paaiškinimo. Jis tarė: argi nematai, kad Lietuvoje visi esame kaliniai — viskas atimta, ir žmogus padarytas socializmo nuosavybė? Linkiu visiem Lietuvos žydams turėti daugiau geros valios — mažiau kaltinti, daugiau žiūrėti esamos tikrovės.

H. Viluckienė

SKAITYTOJO NUOMONĖ

"TŽ" yra įdomiausias ir pozityviausias laikraštis laisvajame pasaulyje. Jam esu labai dėkingas už plačią ir pozityvią informaciją lituanistinio švietimo srityje. Likite tokiais ir ateityje.

Bronius Juodelis

TIESA RASO

Gaila, kad negaliu daugiau padėti (spaudai), nes esu neseniai iš Lietuvos atvažiuojantis, sergu ir gyvenu iš ligonio pensijos. Esu neturtingas, o komunistai Lietuvoj viską atėmė ir dar Sibiro daly 10 metų, nors jiems nieko blogo nepadariau. Dėlto ir sveikata teko prarasti Sibiro taigose. Skaityti labai patinka lietuvišką spaudą. Kiek sąlygos leidžia, remiu lietuvišką spaudą. Man patinka "Tėviškės Žiburiai", nes visa tiesą parodo apie komunizmą, kokį aš mačiau. Dieve, gelbėk laisvąjį pasaulį nuo komunizmo! A. K.



Mokosi austi liet. audinius Venecueloj — V. Kriščiūnaitė ir K. Jalovekaitė

Lėšos baltistikos studijoms

JAV valdžios agentūra National Endowment for the Humanities (NEH) per savo tyrimų skyrių prieš porą mėnesių patvirtino \$30,000 stipendiją studijai apie šaltinius baltiečių mokslinių tyrimų srityje. Apie \$18,000 paskyrė pati TEH, o likusią sumą pridojo Wisconsin universitetas, kuris administruos šį projektą.

Šios studijos direktoriumi yra Wisconsin univ. profesorius Valters Nollendorfs, kuris šiuo metu taip pat eina Baltietiško Studijų Puoselėjimo Draugijos (AABS) pirmininko pareigas. Prof. Vytautas S. Vardys ir prof. Ilse Lehiste yra šios studijos vicedirektoriai. Numatyta sutelkti korespondencinę specialistų tarybą. Ją sudarys parinkti estų, latvių ir lietuvių specialistai iš įvairių humanitarinių mokslų sričių.

Tyrimų šaltinius, kuriuos šios studijos darbuotojai registruos, sudaro visos baltiečių kraštų liečianti studijinė medžiaga, padedanti šios srities tyrinėtojų jėgų mokslo darbuose. Tai būtų specialūs reti leidiniai, dokumentų rinkiniai, statistinė medžiaga, bibliografijos, enciklopedijos, žodynai, skaičiavimo mašinoms prieinami šaltiniai.

Visa toji medžiaga bus suregistruota ir suklasifikuota. Taip pat bus pažymėta, kurie šaltiniai yra prieinamiausi, kuriuos reikia išversti į pagrindines Vakarų kalbas. Bus įsiekoma ir rankraštinių medžiagų, kuri padės nuspręsti geriausių būdų naujiesiems tyrimų šaltiniams kaupti ir tam darbai įsiekoti valdiškos finansinės paramos.

Tyrinėjimo metu bus apklaušinėjama apie 800 baltiečių srities mokslininkų dviem atskirrom anketom.

Studijos dir. Nollendorfs pabrėžia, kad šis šaltinių surašymas turi du pagrindinius tikslus. Pirmia, padėti baltistikos studijų mokslininkams prieiti prie tyrimų šaltinių. Tas turėtų paspartinti šios srities mokslinį darbą Vakarų kraštuose. Antrasis tikslas yra padėti NEH agentūrai nuspręsti, kurie šaltiniai kaupimo projektai yra labiausiai remini. Nollendorfs mano, kad ši studija padės baltiečių mokslininkams geriau formuluoti savo tyrimų programą ir padės sėkmingiau rungtis dėl tyrimų paramos valdiškose agentūrose.

Prašydamas paramos šiam projektui, Nollendorfs pabrėžė aiškų baltistikos studijų augimą per paskutinį dešimtmetį Amerikoje ir kituose Vakarų kraštuose. Nors beveik nėra institutų ir specifinių programų šiai mokslo sričiai puoselėti, baltistikos studijų mokslininkai yra išvystę nuostatų aktyvumą. Daugelis konferencijų, JAV-se ir kitur, visa eilė brandžių mokslo darbų ir leidinių rodo gyvą dėmesį šiai sričiai. Nollendorfs tikisi, kad šis projektas paskatins dar didesnę mokslinį aktyvumą baltistikos temomis.

Norėdami sulaukti kuo platesnės talbos šiame studijiniame darbe, direktoriai kreipiasi į baltiečius mokslininkus ir etnines bendruomenes, prašydami atsiliepti ir tuos, kurie dar nėra tiesiogiai gavę apklašinėjimo anketų. Visi, kurie galėtų iš savo patirties suteikti žinių apie bet kokius baltistikos studijom naudingus šaltinius, prašomi rašyti šiuo adresu: RESEARCH TOOLS IN BALTIC STUDIES, 812 Van Hise, 1220 Linden Dr., University of Wisconsin, Madison, Wisc. 53706.

RETENYBĖ!

Parduodamas
dr. J. Basanavičiaus
redaguoto laikraščio
"Aušra" pilnas 1883
metų rinkinys:

nr. 1-10, iš viso 300 puslapių. Visi numeriai įrįsti vienoje knygoje, kietais viršelais. Labai gerai išlaikytas rinkinys. Parduodamas varžytynių būdu. Pradinė kaina — \$3000 (kanadiškų). Pasūlymus siųsti iki 1978 m. vasario 28 d. šiuo adresu: "Tėviškės Žiburiai", 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ont. L5C 1T3, Canada.

Lietuviška baldų
dirbtuvė Toronte

Daromi nauji minkšti baldai ir aptraukiami seni PIGIA KAINA. P. LUBYS. Tel. 638-3171, 245-1617

EKSKURSIJOS I EUROPA IR VILNIŲ 1978 METAIS

1. Gegužės 3 — 11 (aštuonios dienos)
visos vietos užimtos
2. Gegužės 24 —
birželio 8 (keturiolika dienų)
3. Gegužės 31 —
birželio 15 (keturiolika dienų)
4. Birželio 21 — liepos 6 (penkiolika dienų)
5. Liepos 12 — (dvi arba trys savaitės)
6. Liepos 26 —
rugpjūčio 10 (dvi arba trys savaitės)
7. Rugpjūčio 9 — 30 (dvi arba trys savaitės)
8. Rugsėjo 6 — 21 (keturiolika dienų)
9. Rugsėjo 24 — spalio 2 (aštuonios dienos)
10. Lapkričio 14 — 22 (aštuonios dienos)

Visos ekskursijos praleis septynią dienų Vilniuje, vieną dieną Maskvoje, o likusį laiką — Europos miestuose pagal pageidavimą (jei susidarys bent penkių keleivių grupė). Rugpjūčio 10-30 dienomis ekskursija praleis vieną savaitę Jugoslavijoje ir vieną savaitę Romoje. Beveik visos ekskursijos sustos vienai savaitai Romoje.

Skambinti: 1 - 416 - 533 - 3531

V. BAČENAS All Seasons Travel

2224 Dundas St. W., Toronto, Ont. M6R 1X3

Kritinė marksizmo analizė

"Didžioji iliuzija" — platus Vlodo Juodeikos veikalas apie marksizmą

FELIKSAS JUCEVICIUS

(Tęsinys iš praėjusio nr.)

Kas negirdėjo apie Hegelio ir Markso dialektikas? Jas plačiai diskutuoja ir autoriaus. Man atrodo, kad šiame sąrašyje verta nepamiršti "kojėrnikiškosios revoliucijos", kurią pradėjo Kantas ir tęsė minėtos dialektikos. Koks yra šios revoliucijos pagrindinis dėsniš? Kad ne pažinimas turi prisitaikyti prie daiktų, bet daiktai prie pažinimo. Hegelio dialektika reikia suprasti šio principo šviesoje. Juk ji yra toji proto veikla, kur minties judesys sutampa su būties judesiu. O juodu sutampa todėl, kad būties judesys turi prisitaikyti prie minties judesio. Marksistinė dialektika, ar ją laikysmė Hegelio dialektika pastatyta ant kojų, kaip nori Kantas, ar pastatyta ant galvos, kaip yra iš tikrųjų. — laisvės kantiškojo principo. Nors marksistai primygtinai teigia, kad jų dialektikoje būtis apsprendžia mintį, bet iš tiesų ir pas juos mintis turi paskutinį žodį. Kantas žiūri į pasaulį per laiko, erdvės ir kategorijų akinius. O Hegelis ir Marksas žiūri į jį, panaudojant autoriaus sugestijų išsireiškimą, per "hokus-pokus dialektikos" akinius.

Hegelis ir Marksas pripažįsta mąstymų dėsnių ir būties dėsnių vieningumą dialektinėje versijoje. Tik nuostabu, kad tų dėsnių niekas kitas neranda, kaip tik Hegelis ir marksistai. Teigimas, kad marksistinė dialektika su savo priešybėmis yra "tik žodinis triukas", autorius nėra perdėtas (p. 320). Siame sąrašyje verta papasakoti reikšmingą epizodą, įvykusi 1963 m. Rytų Vokietijoje. Tais metais, žiemos semestre, Humboldtų universitete žymus marksistas profesorius Robert Havemann skaitė paskaitas apie filosofinių klausimų ryšį su gamtos mokslais. Paskaitų klausėsi tiek daug studentų, kad jie vos betilpo auditorijoje. Ir žinote kodėl? Kadangi šis profesorius drąsiai tvirtino, jog dialektinis materializmas yra visiškai diskredituotas kaip viso pasaulio mokslininkų, taip ir žymiausių mokslininkų Sovietų Sąjungoje. Už tai profesorius neteko profesūros ir buvo išmestas iš partijos, kurios bilietą turėjo jau nuo 1932 metų.

Kalbėdamas apie marksistinę pažinimo teoriją, autorius užsimena "aktyvų marką", kurį jis laiko svarbiu marksistinio pažinimo teorijos principu. (p. 370). Tačiau aktyvus protas yra ne Markso radinys, o aristotelinės filosofijos terminas. Tai yra "nous poietikos" ir "intellectus agens" žodinis vertimas. Gal Engelsas ir Leninas suprato šio termino tikrąją reikšmę ir sąmoningai nutylėjo, nes tai pažymi abstrahavimo galią, kuri liudija geriausiai proto nematerialumą. Priimti aktyvų protą — tai prileisti proto nematerialumą, o to jie tikrai negalėjo padaryti, jei norėjo išlikti nuosekliais materialistais.

Su marksistine dialektika tampriai siejasi ir laisvės klausimas. Vienoje vietoje autorius klausia, "ar revoliucinis determinizmas nėra konflikte su žmogaus laisva valia" (p. 495)? Ne tik kad tai yra konflikte, bet dar to konflikto aiškinimas puikiai rodo, jog marksistinė dialektika yra "žodinis triukas". Pagal Marką ir marksistus — kada žmogus yra laisvas? Kai jis pripažįsta "objektyvų būtinumą". Kol jis pavyzdžiui, nepažįsta gamtos dėsnių, tol jis yra jos vergas, o kai jis juos pažįsta, tai jis pasidaro laisvas. Kol jis nežino esant istorinių jėgų determinuotą, tol jis yra nelaisva būtybė, o kai tai žino, jis pasidaro laisvas, kaip paukštis. Kitaip sakant, marksistinės laisvės esmė glūdi pažintame būtinume. Ką reiškia toks laisvės problemos sprendimas? Atsakykim tai pavyzdžiu. Stai vergas. Kol jis nepažįsta "objektyvaus būtinumo", kad jis turi būti vergas, tol jis yra vergas, o kai tai pažįsta, jis nuostoja būti vergu. Juk tarp žmogaus, sukaustyto gamtos dėsnių grandinėmis, ir vergo, sukaustyto pono grandinėmis, nėra esminio skirtumo. Stai kodėl marksistinis laisvės sprendimas yra ne tik "žodinis triukas", bet kartu nesąmonių pūtimas į akis.

3

Nusakydamas bendrais bruožais marksistinę klasių sampratą, autorius pabrėžia gamybos santykius ir asmeninės laisvės

dydį (p. 379). Iš tikrųjų, socialinių klasių, kaip realių kolektyvinių vienetų, pagrindą sudaro tas vaidmuo, kurį klasės atlieka gamyboje bei gamybinuose santykiuose. Sis vaidmuo apsprendžia gyvenimo lygį, klasės sąmonę, ideologiją, politinę laikyseną ir kultūrą apskritai.

Bet ši marksistinė klasių samprata nebuvo iš karto suformuluota, o perėjo visą evoliucijos procesą. Gaila, kad autorius prie to nesustojė. Visų pirma Marksas žiūrėjo į klases filosofiniu požiūriu, kaip rodo jo jaunystės raštai, paskui klasių problema svarstė istoriniu ir konkrečiu požiūriu. Tai pastebime istoriniuose tekstuose, kaip "Revoliucija ir kontra-revoliucija Vokietijoje" (1849), "Klasių kova Prancūzijoje (1848-1850) ir kituose. Pagaliau "Kapitale" jis sekė klasių vystymąsi kapitalistinės ekonomijos rėmuose. Nors jo nuomonė keitėsi apie "gamybą" ir "gamybines jėgas", apie ideologijos vaidmenį "klasių sąmonės" susiformavime, apie "istorinę klasių misiją", tačiau visą laiką jis tikėjo, kad gamybinės jėgos ir gamybiniai santykiai sudaro tą pagrindą, kuris apsprendžia klasių padalinimą ir jų struktūrą. Sis ištikimimas yra kartu, kaip ir autorius pastebi, "jo istorijos sampratos būtina ir integrali dalis" (p. 382). "Klasės yra pagrindiniai visuomenės elementai. Jie yra būtini istorinės dialektikos vyksmui, kad užtikrintų tolydinę žmonijos pažangą" (p. 383).

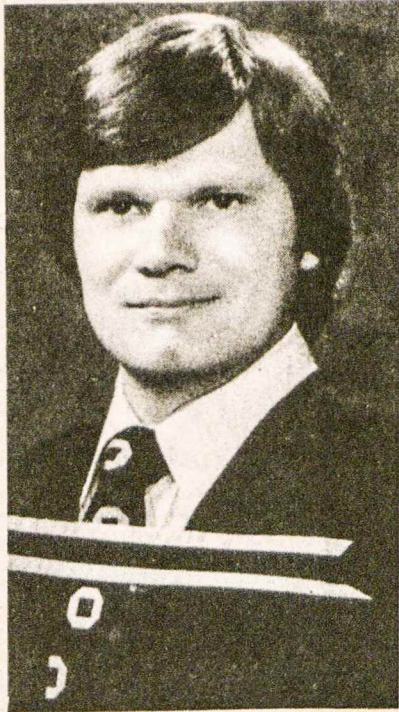
Ką autorius mano apie marksistinę klasių teoriją? Kad ji nebuvo "intensyvių ir objektyvių istorinių studijų išdava" (p. 389). Kaip kitur, taip ir ščia Marksas operavo aprioriniais modeliais. Žiūrėjo į pasaulį ir istoriją per savo dialektikos akinius ir ten matė, ką jis norėjo matyti, ar, tiksliau sakant, ką jo dialektikos modeliai diktavo. Jis elgėsi su istoriniais faktais kaip Prokrustas, kuris savo svečius, trumpesnius už jo geležinę lovą, ištempdavo, o už jo lovą ilgesniems nukirsdavo kojas.

Studijų dienos Kanados vakaruose

Vidurio ir Rytų Europos Studijų Draugija Kanadoje drauge su Vidurio ir Rytų Europos Studijų Draugija Albertoje rengia studijų dienas š.m. kovo 2-5 dienomis "Banff Springs" viešbutyje Banff, Alberta. Studijų dienos tikslas — etnokultūrinių grupių bendradarbiavimas akademine bei politinėje plotmėje ir akademinių studijų tobulinimas šioje srityje.

Studijų dienoms vadovaus Albertos onto prof. Metro Gulutsan ir Mrs. Mary Lobay. Programos tvarkytoju pakviestas dr. Maurice Williams iš Kelowna, B.C., etnokultūrinių grupių sesijos — Nick Spillios iš Edmontono, kalbų mokymo — dr. Tom Priestly iš Albertos onto.

Kovo 3 d. kalbės teisėjas Raynell Andreychuk, Reginos onto kancleris, tema: "Etniškas Kanadoje ir vienybės klausimas". Literatūros bei meno sesijos numatytos kovo 3 ir 5 d. Kovo 4 d. sesija skirta platesnei visuomenei. Joje bus gvildinamos temos: "Etniškas švietimo programoje", "Tapatybės problemos" ir "Lojalumas kalboms". Šioje sesijoje dalyvaus universitetų profesoriai, šešta-



ANTANAS STIBRYS, geologijos inžinierius, gaves magistro laipsnį 1977 m. McGill universitete Montrealyje. Dirba savo specialybeje ir studijuoja toliau. Nuotr. St. Dabkaus

Kaip anas graikų mitologijos herojus, taip Marksas darbavosi su istoriniais faktais. Jis savivališkai "dalino visuomenę į dvi kovojančias klases" (p. 384). "Istorija paneigia Markso tezė, kad prispaustos proletarinės klasės siekimas visad buvo sukurti naują socialinę sąrangą" (p. 388). "Istorinė proletariato misija įsteigti komunizmą tėra išdava jo apriorinio galvojimo, kilusio iš jo aistringo noro nuversti egzistuojančią kapitalistinę santvarką" (p. 388).

Markso tezėms apie socialistines klases prieštarauja ne tik praeities faktai. Negailestingai jas griaua ir mūsų amžiaus įvykių eiga. Marksas pranašavo, kad proletariato revoliucija sukurs beklasę visuomenę. Vsi marksistai laiko Spalio revoliuciją pranašautąja proletariato revoliucija. O ką sovietinis gyvenimas akivaizdžiai skelbia? Kad Sovietų Sąjungoje klasės ne tik kad neišnyko, o įgavo militarinių diktatūrų klasių pobūdį. Kaip Pietų Amerikos "bananų" respublikose 5% piliečių naudojasi visomis krašto gėrybėmis, o kiti 95% skursta varge, taip Sovietų Sąjungoje 5% rusų komunistų turi visas teises ir privilegijas, o likusieji piliečiai sudaro sovietinio proletariato mases. Marksas teigė, kad "darbininko vergija yra paslėpta algos formoje". Jis matė tikrai algos formoje yra paslėpta sovietinių darbininkų vergija.

Dar porą žodžių apie paskutinį skyrių, skirtą socializmui nagrinėti. Čia autorius pateikia visų pirma pagrindines socialistų tezes, o paskui jas kritiškai vertina. Man atrodo, kad šiam skyriui neliks abejingi mūsų kiti socializmo šalininkai. Nors jiems gal ir stigs "pilietinės priemonės" ir "krūtine" (p. 710), bet jie tikriausiai jos nestokos nukreipti į autorių visas savo patrankas.

Vladas Juodeika, DIDŽIOJI ILIUZIJĄ. Marksizmas teorijoje ir tikrovėje. Pirmas tomas. Išeido autorius. Spaudė Lietuvių Enciklopedijos spaustuvė. Bostonas, Mass., 1978 m.

dieninių mokyklų mokytojai ir šiaip tuo klausimu besidominantieji.

Kovo 4 d. vakarą bus banketas, kuriame kalbės Kanados daugiakultūrių reikalų min. N. Cafik tema: "Daugiakultūriškumas, žmogaus teisės ir Belgrado konferencija".

Siose studijų dienose kviečiami dalyvauti visi tais klausimais besidominantieji. Registracijos mokeskis — \$30. Rezervacijomis viešbutyje pasirūpinti patiems iki š.m. vasario 1 d. (Sis pranešimas pervėliai gautas "T2" redakcijoje. Reikia tikėtis, kad rezervacijos yra galimos ir po šios datos). Registracijos ir viešbučio rezervacijų blankai gaunami šiuo adresu: Banff Conferencija on Central and East European Studies, Room 308, Athabasca Hall, University of Alberta, Edmonton, Alta. T6G 2E8. Tel. 432-2348.

Vakarų Kanadoje gyvena mažas būrys lietuvių. Jie turėtų susidomėti šiomis studijų dienomis ir aktyviai dalyvauti. Ypač Kalgario ir Edmontono lietuviai turėtų į tai atkreipti dėmesį ir pasiūsti savo atstovus į šią konferenciją.

Atsiųsta paminėti

Stasys Santvaras, DAINOS IR STAPNAI. Sestoji lyrikos knyga. Viršelis — dail. Juliusas Spakevičiaus. Leidėjas — Juozas Kapočius. 395 V. Broadway, So. Boston, Mass. 02127. USA. Atspausdinta 600 egz. Bostonas 1977 m. 127 psl.

METMENYS, kultūros ir visuomeninio gyvenimo žurnalas, 1977 m. 34 nr. Redaguoja Vytautas Kavolis. Administracija: Marytė Paškevičienė, 3308 W. 62nd Pl., Chicago, Ill. 60629, USA. Keturių numerių prenumerata \$15.

PASAULIO LIETUVIS, mėnesinis žurnalas, leidžiamas PLB valdybos, 1977 m. 36 (100) nr. Redaguoja Br. Nalyns. Prenumerata — \$3.00 metams. Administracija: St. Džiugas, 7240 Mozart St., Chicago, Ill. 60629, USA.

LIETUVIŲ DIENOS, mėnesinis informacijos ir visuomeninio gyvenimo žurnalas lietuvių ir anglų kalba, gausiai iliustruotas, 1977 m. 9 ir 10 nr. Redaguoja red. komisija. Leidėjas — Antanas F. Skirius, anglų k. redaktorius Alfonsas A. Milukas. Adresas: 4364 Sunset Blvd., Hollywood, CA 90029, USA. Metinė prenumerata \$12.



DAIL. ANTANAS TAMOSAITIS prie paties pastatyto lietuviško koplytstulpio savo sodyje prie Kingstono, Ont. Koplytelės "Angelas baudžia velnią" dalis yra XIX šimtmečio pradžioje išdrožta nežinomo Zemaitijos dievdirbio

Tautinė kultūra — gyvastinga

"Vaikystės dienose su didžiausiu susidomėjimu klausiausi lietuviškų pasakų, legendų; žavėjau savo motinos ir kitų nagingų zanavykių margaraščiais audiniais, vyrų išdrožtais priekšais, gonkelių ir palangių papuošimais, pakelėse palinkusiais kryžiais ir koplytstulpiais". Taip nekartą pasakojo dailininkas Antanas Tamosaitis.

Tikriausiai šių tautodailės apraiškų pamėgimas A. Tamosaitis nukreipė į meno mokyklą, iš kurios netrukus jis leidosi į Lietuvos kaimus tyrinėti ir rinkti senosios lietuvių tautodailės. Vėliau jis įsijungė į labai aktyvią tautodailės populiarizaciją nepriklausomoje Lietuvoje: rašė studijas, dėstė įvairiuose tautodailės kursuose, keliavo, organizavo kursus ir ypač daug dėmesio kreipė į tautinių drabužių.

J. V. Danys

Teplioriai dailininkų tarpe

AL. GIMANTAS

Te niekas nesipiktina, kad šia tema kalbėsime pusiau atkistiškai, ne konkrečiais faktais, o abstrakčiomis sąvokomis. Tuo abstraktu (turbūt ne be reikalo?) gal ir pelnytui puikuojasi nemaža dalis šios dienos modernaus meno kūrėjų. Tad apie tokį meną kalbant, kodėl neprabilti jam artimesniu būdu?

Proga šiam rašiniui davė ne lietuviški abstraktai, bet, kad gražiau skambėtų, tarkime, tarptautiniai šaltiniai. Kaikuriuos amerikinius didmiesčius šiuo metu lanko išskirtinai stipraus modernaus meno reikėjo prancūzų Henri Matisse, kaip nepaprastai efektyvioje reklamoje (televizija, radijas, spauda, asmeniniai kvietimai paštu) tvirtinama: "One of modern art's great masters paper cuts".

Šiaip jau nekartą matę ir gėrėję to dailininko, tegu ir moderniais, bet akiai bei širdžiai maliais, suprantamais tapybos darbais, nubildėjus meno institutui pažūrėti jų garbinamų ir į padangės keliu papiegtų karpinių. Laukėme minioje, stovėjome eilėje, grūdėmės alkūnėmis pro žiūrovų srautus, prakitavome gerokai persildytoje ir perkimštoje galerijos salėje ir... gerokai nusivylėme.

Spalvingos, ant balto fono sulipintos iškarpas, nors ir sudaro įvairias figūras, gal ir pusiau ištisinį vaizdą, visdėlo neteikia jokio dvasinio ir fizinio pasigėrėjimo. Taip ir norėtusi tvirtinti, kad miręs jų autorius (ar jo įpėdiniai) lyg ir nori pasišaipyti iš nekaltai nusiteikusių žiūrovų užjūrio kraštuose. Galima spėlioti, kad tie darbai buvo ne importuoti, bet deportuoti iš Prancūzijos, kurioje Matisse kūryba (tapyba) yra mėgstama, pripažinta ir vertinga. Tuo tarpu tie karpiniai primena daugiau

Šiandien, po pusšimčio metų, kitoje Atlanto vadenyno pusėje, ant Sv. Lauryno upės kranto, prie Kingstono, 10,000 kiłometrų nuo gimtojo Barzdų sodžiaus A. Tamosaitis atkūrė dalį senojo lietuviško vienkiemio su tradiciniais lietuviškais trobesių papuošimais. O gluosnių paunksnėje dail. A. Tamosaitis savo rankomis sukūrė ir pastatė lietuvišką koplytstulpį pagal autentišką nedidelį nežinomo Zemaitijos dievdirbio drožinį "Angelas baudžia velnią", padarytą dar XIX š. pradžioje.

Šis išpuodingas A. Tamosaičio koplytstulpis yra daugiau nei lietuviškos tautodailės prisiminimas. Tai kartu yra ir ženklas, kad dvasinis tautos palikimas, kaip tautodailė ir tradicijos, daug ilgiau gyvena už paskirą žmogų ir gali išeiti net iš gimtosios žemės ribų.

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

LIETUVIŲ BIOLOGIJOS IR GAMTOS MOKSLŲ DRAUGIJA buvo įsteigta pernai Čikagoje įvykusiame III-jame mokslo ir kūrybos simpoziume. Vykdomąją jos valdybą sudarė simpoziumo biologijos ir gamtos mokslų sekcijos pirmininkas su paskaitininkais: pirm. dr. Jonas Genys, vicepirmininkai — Birutė Saldukiene, Teresė Balciūnienė, dr. Antanas Butkus ir dr. Raimundas Sidrys. Pasak priimtos rezoliucijos, draugijos valdyba sudarys lietuvių biologų, gamtininkų, studentų ir dėstytojų kartoteką, užmegs ryšius su jais ir stengsis jiems padėti profesiniuose reikaluose. Draugijos skyriaus steigiamoji didesnė lietuvių kolonijose. Valdyba taipgi paruoš draugijos įstatus, sušauks visuotinį narių suvažiavimą. Lietuvių Biologijos ir Gamtos Mokslų Draugija turės šias sekcijas — biochemijos, genetikos, biometrijos, zoologijos, ekologijos, miškininkystės, agronomijos, žuvininkystės, gamtos turtų, oro ir vandens apsaugos, mikrobiologijos, klimatologijos, gamtos tyrimų. Kadangi pradinėms išlaidoms iš simpoziumo rengėjų buvo gauta \$160, nario mokesčio numatoma atsakyti. Norintieji įsijungti prašomi rašyti: Lithuanian Society of Biological Sciences (c/o Prof. J. Genys), University of Maryland, IEL-CEES, College Park, Maryland 20740, USA.

JURGIO GLAUDOS novelė "Dėdula" 1977 m. gruodžio 15 d. laidoje paselbė Paryžiuje leidžiamas, plačiausiai Europoje skaitomas rusų savaitraštis "Russkaja Mysl".

AMERIKOS LIETUVIŲ BIBLIOTEKOS leidkla etninės enciklopedijos seriją papildė ketvirtuoju leidiniu — prof. D. Fainhauzo "Lithuanians in Multi-Ethnic Chicago until World War II". Sis 275 psl. veikalas yra albumo formato, primenantis ankstesnius leidinius — "Palikę tėviškes namus", "A Lithuanian Cemetery", "Pennsylvania's angliakais Lietuva". Visų šių leidinių kaina su persiuntimu yra ta pati, būtent, \$22. Kreiptis šiuo adresu: Lithuanian Library Press, 145 Broadway, Melrose Park, Ill. 60160, USA. Leidkla yra visuomeninė lietuvių organizacija, užregistruota Illinois valstijoje, atleista nuo federacinio mokesčių. Nariu priimamas kiekvienas asmuo, įmokėjęs vienkartinį \$100 mokesį. Leidkla vadovauja kasmet renkama direktorių taryba, kurios dabartinis pirmininkas yra dr. J. Puzinas. Valdybos pirm. pareigas eina kun. A. Kezys, Š. Lig šiol leidklos būstinė buvo Čikagos Jaunimo Centre, bet dabar jau persikėlė į kitas patalpas lietuviškojo Marquette Parko šlaures vakaruose: 3001 West 59 St., Chicago, Ill. 60629. Siame pastate įsikūrė ir M. Morikūno spaustuvė, kurioje spausdinami Amerikos Lietuvių Bibliotekos leidklos leidiniai.

DAIL. EVA KUBBOS su keturiais savo kūrinių dalyvavo grupinėje Australijos dailininkų parodoje, kuri buvo surengta Sidnejuje, Delmar galerijoje. Visus jos darbus nupirko parodos lankytojai. Šiuo metu dail. E. Kubbos ruošiasi individualiai savo darbų parodai.

PIRMAJAI LITERATūros KONKURSA Australijoje gyvenantiems rašytojams 1976 m. lapkričio 15 d. paselbė Akademijos Skautų Sąjūdžio Adelaidės skyrius. Rašytojai buvo pakviesti atsiųsti savo prozos veikalus. V. Kazoko vadovaujama vertintojų komisija sudarė E. Jonaitienę, Pajautą Pullinen, J. Janavičienę ir B. Barkus. Konkursui buvo gauti tik du veikalai, 1977 m. gruodžio 28 d. posėdyje komisija nutarė \$500 premiją paskirti Gintarės slapyvardžiu pasirašytam "Saulėlydžiui". Atplėšus voką, paaiškėjo, kad šio prozos kūrinio autorė yra adelaidskė Bronė Mockūnienė.

PETRO JURGELOS PARUOSTA gen. Povilo Plechavičiaus monografiją netrukus išleis "Kario" žurnalas, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207, USA. Pirmąją monografiją dalį sudaro gen. P. Plechavičiaus veikla Lietuvos nepriklausomybės kovose Zemaitijoje, nepriklausomos Lietuvos metais, II D. karo vokiečių okupacijoje. Antroje dalyje skelbiami įvairių autorių atsiminimai, surinkti vėlonies sesers Elenos Legeckienės, "Kario" žurnalas yra reikalingas aukų monografijai išleisti. Aukotojų pavarės bus paselbtos monografijos puslapiuose.

PROF. JUOZAS ZARANKA, klasišinių kalbų filologas, studijavęs Liuvono universitete, Belgijoje, dėsto savo specialybės mokslus Bogotos universitete Kolumbijoje. Nuo š.m. vasario 1 d. pradės vadinamuosius sabatikus (atostoginius) metus, bus laisvas nuo paskaitų ir galės atsidėti tiriamajam darbui — nagrinės Platono kalbos filosofiją po dialogo "Kratilų".

COMEDIE FRANCAISE, žymusis prancūzų teatras Paryžiuje, šimtojo O. V. Milašiaus gimtadienio proga paruošė jo misteriją "Saulius iš Tarso", nutarė šį kūrinių įtraukti į nuolatinį savo repertuarą. O. V. Milašiaus raštų leidėjas Andre Silvai-rie įrašė dr. J. Grinias disertacijos "O. V. Milašiaus poetas", kuri buvo išleista Kaune 1930 m.

TRADICINIAME G. VERDI "TRAVIATOS" spektaklyje N. Metų išvakarė sol. V. Noreika šimtąjį kartą atliko Alfredo vaidmenį. Kelis naujametinius koncertus surengė Vilniaus filharmonija.

STASIO SIMKAUS devyniasdešimtąjį gimtadienį vilniečiai paminėjo specialiu jo kūrinių koncertu. Programą atliko Lietuvos radijo ir televizijos choras su vadovu Liongiu Abarium, Vilniaus filharmonijos sol. Regina Maciūtė, sol. Vacys Daunoras ir vargonininkas Bernardas Vasiliauskas.

MUZIKINIS KAUNO TEATRAS savo repertuarą papildė jaunam žiūrovui skirtu romantiniu vodevilium "Robin Hood", režisuotu N. Krotkutės. Spektakliui muziką yra parašęs M. Kaminskis, pjesę — S. Zajačkis, eiles — R. Bernsas. Scenovaizdžius sukūrė dail. M. Percovas, drabužių eskizus — S. Ziuzkevič. Spektaklio dirigentas — J. Idzels. Pagrindinį R. Hoodo vaidmenį paruošė aktorai V. Cepkus ir M. Rekyš.

"VAGOS" LEIDYKLA išleido akademine "Lietuvių literatūros istoriją" rusų kalba. Leidinį paruošė Lietuvos Mokslų Akademijos lietuvių kalbos ir literatūros institutas su Maskvos literatų talka. Pasak vyr. red. J. Lankučio, veikalas pradedamas pirmaisiais raštijos paminklais ir baigiamas dabartine literatūra. Pagrindą jam buvo panaudota penkiatomė akademine "Lietuvių literatūros istorija", skaitytųjų pasiekusi prieš 10 metų. Knyga iliustruota lietuvių rašytojų portretais.

CHORINIS MUZIKOS SAVAITES koncertuose Kaune dalyvavo geriausias šio miesto chorai — "Perkūnas", "Lėlimai", "Jaunystė", "Banga", mergaičių choras "Liepaitės" ir berniukų choras "Ąžuoliukas" iš Vilniaus, moterų choras "Sedula" iš Panevėžio, svečių chorai iš Latvijos, Estijos ir Armenijos. Savaitę užbaigė "Perkūno" ir "Sedulos" koncertas.

REKONSTRUOTA IR PRAPLĖS- TA paveikslų galerija atidaryta Klaipėdoje. Prie senojo pastato, turėjusio 260 kv. metrų ploto parodoms, pagal architektą Z. Rutkauską projektą prijungti keturi pastatai. Pločio parodoms jie padidino iki 1,600 kv. metrų. Sumodernintiems pastatams paliktas tik senasis jų fasadas. Paveikslų galerija dabar turi 17 salių, administracines patalpas, saugyklas, erdvią kino salę paskaitoms. Lankytojų laukia XVII-XVIII š. lietuvių dailininkų J. Damelio, L. Smuglevičiaus, K. Rusecko, P. Smuglevičiaus kūryba, XIX š. pabaiagos atstovai A. Remeris, P. Jurjevičius, V. Sledzinkis, XIX-XX š. rusų dailė, XVII-XIX š. V. Europos paveikslų rinkinys. Didžiąją galerijos dalį bėgi užpildo dabartinį Lietuvos dailininkų tapybos, grafikos, skulptūros kūrinių. Taikomajai dekoratyvinei dalei atstovauja keramikos, tekstilės, gintaro, odos ir stiklo darbai. Klaipėdos. paveikslų galerija dabar jau turi apie 3000 meno kūrinių.

DVI VIENAVEIKSMES K. SAJOS PJESĖS — "Mėly diena" ir "Abstinencija" Klaipėdos teatre pastatė rež. P. Gaidys, talkinamas dailininkų I. Ivanovo, S. Kanavskytės ir kompoz. T. Makačino. Teatras šį sezoną pagrindinį dėmesį žada skirti lietuvių dramaturgijai. Rež. M. Karklelis jau yra paruošęs K. Doneičio "Metų" inscenizaciją. Klaipėdiečiams žadama parodyti K. Sajos pjesę "Liepsnojanti kriaušė", G. Kanavičiaus — "Slaptažodis Mūza", naują Juozo Marcinkevičiaus veikalą "Keistulių akademija", M. Gorkio pjesę "Dugne", britų dramaturgo E. Olbio "Nebijau Virdžinijos Vulf".

VILNIAUS MENO DARBUOTOJŲ rūmuose prieš N. Metus buvo paminėtas poetas E. Matuzevičiaus 60 metų amžiaus sukaktis. Įvadinį žodį tarė V. Reimeris, kūrybinį suakutinininko kelį apžvelgė filologijos dr. J. Lankutis. Sveikino Lietuvos Rašytojų Sąjungos valdybos pirm. A. Maldonis, lietuvių literatūros tarybos prie sovietinės Rašytojų Sąjungos pirm. L. Ozerovas, įstaigų, organizacijų, mokyklų atstovai. Sukakties proga E. Matuzevičiui suteiktas nušipneliusio meno veikėjo vardas, įteikta respublikinė premija už eilėraščių rinkinį.

LIETUVOS DAILININKŲ SĄJUNGOS dailėtyros sekcijos susirinkime Vilniuje pranešimą apie Šv. Onos šventovės tyrinėjimus padarė V. Drėma. Šia tema taipgi kalbėjo S. Pinkus ir T. Adomonis.

LIETUVOS KINO STUDIJOS FILMAS "Riešutų duona" bus rodomas visuose Sovietų Sąjungos kino teatruose. Tai lyrinė apysaka apie dvasinį paauglių pasaulį, pirmąją meilę. Scenarijų pagal to paties pavadinimo savo apysaką parašė S. Saltenis. Filmo režisiorius — A. Zebriūnas, operatorius — A. Mockus, dailininkas — N. Ničius, kompozitorius — V. Ganelinas. Pagrindinius vaidmenis sukūrė debutuojantys jaunieji aktoriai E. Piškinitis ir A. Latėnas, talkinami patyrusių aktorių — R. Arbaciauskaitės, A. Šurnos, S. Sipaičio, D. Kazargytės, L. Obolensko.

V. Kst.

CHOLKAN R. CHOLKAN & CO. LTD. REAL ESTATE

SWANSEA, puikus vos keliolikos metų senumo originalus tributas, vandeniu-alyva šildomas; privatus įvažiavimas; būtinai turi būti parduotas; atviras pasiūlymas.

PRINCE EDWARD DR. - BERRY RD., 3 miegamųjų vienaaukštis, pilnai užbaigtas rūšys, garažas su privačiu įvažiavimu; galima tuojau užimti; prašoma kaina — tik \$78.900.

ROYAL YORK - DUDAS, 8 kambariai per du aukštus, balkonai, plius 4 kambariai rūšyje, 4 prausyklos; vos 6 metų senumo; apšildomas plaukiojimo baseinas, gražus kiemas, dvigubas garažas su privačiu įvažiavimu.

JANE - BLOOR, atskiras 7 kambarių namas, 2 prausyklos, vandeniu-alyva šildomas; garažas su privačiu įvažiavimu; netoli požeminio stoties; prašoma kaina \$74.900; namas be skolų.

ROYAL YORK - BLOOR, 5 kambarių vienaaukštis, užbaigtas rūšys su atviru židiniu, garažas su privačiu įvažiavimu, arti Bloor.

SWANSEA, gražus kvadratinio plano 7 kambarių atskiras namas; 2 prausyklos, užbaigtas rūšys; namas be skolų, gražioje ramioje gatvelėje.

INDIAN RD. - BLOOR, atskiras 10 kambarių namas; užbaigtas rūšys, kvadratinis planas, platus privatus įvažiavimas su dvigubu garažu; viena skola; visai netoli Bloor ir Lietuvių Namų.

16 ĮSTAIGŲ JŪSŲ PATARNAVIMUI TORONTE IR
ONTARIO PROVINCIJOJE.

P. KERBERIS,
2336 BLOOR STREET WEST

tel. 763-5555 namų 535-1584

LIETUVIO SAVININKO VAISTINĖ MARGIS DRUG STORE

JOHN V. MARGIS, Phm. B.

408 Roncesvalles Ave. Tel. 535-1944

PRIMA "ONTARIO DRUG BENEFIT" RECEPTUS.

VAISTAI, KOSMETIKOS PREKĖS IR KT.

NEMOKAMAS PRISTATYMAS Į NAMUS

Prisikėlimo Parapijos Kredito Kooperatyvas

999 College St., Toronto, Ont. • Tel. 532-3400
M6H 1A8

AKTYVAI — virš 13 milijonų

KASOS VALANDOS:	MOKA UŽ:	
Pirmadieniais 10 - 3	term. indėlius 1 metų	8¼%
Antradieniais 10 - 3	pensijų ir namų s-tas	8½%
Trečiadieniais uždaryta	taupomąsias s-tas	7%
Ketvirtadieniais 10 - 8	depozitų-čekių s-tas	6%
Penktadieniais 10 - 8	DUODA PASKOLAS:	
Seštadieniais 9 - 1	asmenines	9½%
Sekmdadieniais 9.30 - 1	nekiln. turto	9¼%
	investicines	10%

Skyrius ANAPILYJE veikia sekmdadieniais —
9.30 v.r. iki 1 v.p.p.

Nemokama visų narių gyvybės drauda pagal santaupų dydį iki \$2,000, asmeninių paskolų, mirties ir invalidumo atvejais — iki \$10,000. Parduodame "American Express" kelionių čekius ir pinigines perlaides. Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas. • Mūsų tikslas — ne PELNAS, bet sąžiningas PATARNAVIMAS lietuviams.

STEPHAN'S FURS 406 Roncesvalles Ave. telefonas 536-5936

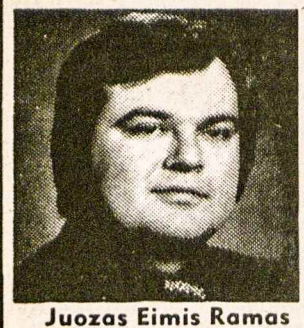
Parduodami kailiniai apsiaustai ir įvairaus kailio kepurės. Priimami užsakymai. Daromi pataisymai bei persiuvimai.

DUFFERIN RADIO AND TV

SALES AND SERVICE

Taisomi televizijos, HI-FI ir radijo aparatai. • Parduodamos lempos ir baterijos. • Prireiks specialistas su ilga praktika.

1000 College St. • LE 1-3074 • Sav. P. Užbalis



AR TURITE SUNKUMŲ SUPRASTI KĄ REISKIA GYVYBĖS DRAUDA?

KLASKITE MANE APIE: pajamų mokesčių atskaitas • pensijų planus • RRSP • registruotą pensijų planą • invalidumo pajamas • nuosavybę draudą • šeimos apsaugą • studentų draudus fondus mokslui eiti

The Citadel Insurance Co. Ltd.
(Canadian Premier Life)

365 Evans Ave. (arti Kipling), suite 104
Namai: 766-5857 • Raštinė: 255-5514

Lietuviška maisto gaminių krautuvė

PARKSIDE MEAT MARKET

335 Roncesvalles Ave., Toronto, Ontario Telefonas 535-1258

• Užsakymai priimami telefonu • Nemokamas pristatymas •

P. ir T. SERVICE CENTRE garažas

(1862 Mattawa Ave., Mississauga, L4X 1K1, tel. 279-4371)

Važiuoti į vakarus Dundas St. W. nuo 427 kelio 1 mylia, kiti kairėn prie pirmųjų šviesų (į pietus) Wharton Way, važiuoti Wharton Glen gatve tiesiog į garažą.

• Sąžiningai atliekame visus automobilių mechaniskus pataisymus. • Savininkai: A. Paškevičius ir J. Tamošiūnas

TIM'S AUTO BODY LTD.

Visų rūšių automobilių išorės (body) taisymas bei dažymas (bake oven) ir visi mechaniniai taisymai. Parduodu vartotus automobilius.

24-28 Howard Park Ave. (arti Dundas St. W.) FILTOS BROS
Toronto, Ont., M6R 1V5

Telefonai 533-8451, 533-8452



Čikagos moksleivių ateitininkų grupė, vadovaujama p. Kizienės, dalyvauja radijo programoje "Lietuvos aidai" Nuotr. B. Brazdžionis

Kanados įvykiai

(Atkelta iš 1-mo psl.)

ministrė M. Scrivener ir provincinis sekretorius teisingumo reikalams J. MacBeth. Juos pakeitė energijos ministerijon paviestas R. Baetz, pajamų ministras — L. Maec, ministeriu be portfelio — D. Wiseman. Teisingumo reikalų sekretorium buvo paskirtas ligšiolinis aplinkos min. G. Kerr. Iš viso penkiems ministerijoms buvo pakeistos jų turėtos ministerijos kitomis.

Kvebeko premjeras R. Levesque susilaukė netikėtų komplikacijų su provincinio parlamento priimtu prancūzų kalbos įstatymu nr. 101. Trys Kvebeko advokatai kreipėsi į aukštesnį šios provincijos teismą, norėdami patikrinti ar įstatymas neprieštarauja Kanados konstitucijai.

Vyriausias šio teismo teisėjas J. J. Deschenes padarė išvadą, kad įstatymo paragrafai yra pažeidę konstituciją vadinamą S. Amerikos Akta anglų kalbos išjungimu iš Kvebeko teismų ir parlamento. Šis nuosprendis išstatė pavojų ir visą prancūzų kalbos nr. 101 įstatymą, kuris buvo priimtas ir provincinio gubernatoriaus H. Lapointe patvirtintas tikiai prancūzų kalba. Britų S. Amerikos Aktas aiškiai reikalauja, kad Kvebeke visi įstatymai turi būti priimami abiem kalbom. Premjeras R. Levesque, pastebėjęs šią klaidą, po poros mėnesių gubernatoriui H. Lapointe bandė įteikti anglų kalbos versiją, bet pastarasis ją atsisakė pasirašyti. Premjero R. Levesque vyriausybė dabar žada preiptis į apeliacinį Kvebeko teismą, o jeigu bus reikalas — ir į aukščiausiąjį Kanados teismą. Jeigu pastarieji įstatymą nr. 101 pripažintų prieštaraujančiu Kanados konstitucijai, galiojimo nustotų ir po jo vien tik prancūzų kalba priimti visi kiti įstatymai.

Finansų ministras J. Chretienas pateikė federaciniam parlamentui specialų projektą, kuriuo tikimasi parūpinti darbo 50.000 bedarbių. Jo esmė sudaro mokesčių sumažinimas darbovietoms devynių mėnesių laikotarpyje, kai jos parūpina darbo bedarbiams. Už kiekvieno tokio asmens darbo valandą joms bus duoti mokesčių kreditai nuo \$1.50 iki \$2, nustatyti pagal nedarbo nuosimtį darboviečių vietovėse. Kur yra daugiau bedarbių, ten leidžiamas didesnis atskaitymas. Ši finansinė nuolaida darbovietoms iš Kanados išdo pareikalaus papildomų \$100 milijonų išlaidų dėl sumažėjusio pajamų mokesčio. Opozicinės partijos projektui pritaria, bet ji laiko nepakankamu, kai Kanadoje jau yra beveik 900.000 bedarbių.

Ontario kalėjimų min. Frank Drea, norėdamas sumažinti šių institucijų išlaidas, planuoja kalinius pasiūsti į viešuosius darbus — vykdyti gamtos apsaugos projektų, dirbti miškininkystėje, talkinti ūkininkams vaisių ir daržovių derliaus nuėmimė. Jiems bus mokamas pilnas atlyginimas ir daromi atitinkami atskaitymai į kalėjimų fondą. Tokios sistemos dėka JAV Georgia valstijoje kalinio išlaikymas kasdien kainuoja tik \$12, kai tuo tarpu Ontario provincijoje reikia \$40. Sąžiningai dirbančių kalinių būtų sutrumpintas baumės laikas. Vienintelė kliūtis tokiam sumanymui yra nedarbas Ontario provincijoje, pasiekęs jau 8%. Tokiu atveju bedarbiai, negaudami darbo ir spaudžiami nedarbo draudos įstaiga, gali kelti triukšmą, kad pirmenybė duodama įstatymus sulaužiusiems kaliniams.

Darbininkams ir tarnautojams skirta Ontario "GO" traukinių

Skautų veikla

• Vasario 5 d. minėsimė Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo 60 m. sukėktį. Tai reikšminga šventė visam skautiškam jaunimui ir visiems LSS nariams, nes mūsų sąjunga pradėta kartu su atsikūrusia Lietuva. Garbinga sukakties minėjimą pradėsune iškilmingomis pamaldomis Prisikėlimo šventovėje 11.30 v.r. ir jį tęsime 3 v.p.p. L. Namuose, kur bus "Satrijos" ir "Itambyno" tuntų sueiga. Kviečiame skautininkus-kes, akademikus-kes, skautų rėmėjus, bičiulius ir visus tautiečius šiame skautiškame renginyje dalyvauti.

• Tris savaitės keliau, svečiavęsi, stovyklavę, pilni malonių įspūdžių į Torontą iš Australijos sausio 16 d. sugrįžo S. Kazilevičiūtė, R. Bubelytė, A. Kalinauskas, A. T. Senkevicius, R. Turutė, S. Namikas, M. Tarvydas ir A. Gvildys. Stovykloje prie šios grupės dar prisijungė inž. L. Ciplijauskas, į Australiją skridęs skirai.

Sktm. Stopo Kairio muzikinio vienetu nariai koncertavo Sydnejuje ir Melburne surengtuose talentų vakaruose, taipgi nekarta pasirodė ir stovyklautojams, kurių buvo per 400. Tautinės stovyklos gyvenimas vaizdžiai ir nuotaikingai išreikštas 4 psl. iliustruotame stovyklos dienraštyje "Miško Aidai", kurio išėjo 8 nr.

• Mindaugo dr. vės sueiga — vasario 20, pirmadienį, 7 v.v., Prisikėlimo muzikos studijoj. Rašinio konkursą tema "Rudens išskyta" laimėjo Robertas Grybas. Egzaminus į II pat. l. išlaikė Algis Balsys.

• Skautininkai vasario 12 d. į Hamiltoną veža v.s. fil. Br. Kvikiolo parodą "Kovojanči Lietuva". Tai trečia jų įdomių ir brangių rinkinių paroda Kanadoje, neskaityti specialios parodos Toronto Maironio mokykloje Č. S.

SPORTO ŽAIDYNĖS

Algirdas Bielskus, susitaręs su atkėtur sporto sekcijų vadovais paruošė PLS Žaidynių bendrą programą, kuri išsiuntinėta klubams. Kartu paskelbtas ir preliminarinės registracijos terminas — kovo 15 d.

Varžybinių komitetų vadovybė Andrius Klimas ir Algis Nausėdas ruošia sportinių varžybų planą. Lengv. atletikos varžybų pravedimui iš organizacinio komiteto priskirtas Kazys Sapokėnas ir pakviestas Antanas Supronas. Į žaidynių plaukimo sekciją pakviestas Stasys Kėkštas. Sausimo sekcijos vadovas Balys Savickas buvo išvykęs į Montrealį pasitarti šaudymo varžybų reikalais. Varžybinių komiteto visų sekcijų posėdis įvyks vasario 7 d., 7.30 v.v., Toronto L. Namų posėdžių kambaryje.

PLS Žaidynių leidiniui reikalinga medžiaga apie prieškarinę lietuvių sportinę veiklą Vilniaus krašte, Latvijoje, P. Amerikoje ir Anglijoje, apie pirmąją tautinę olimpiadą Kaune, pokario sportinę veiklą Anglijoje ir P. Amerikoje, nebeveikiančios sporto vienetos S. Amerikoje. Turintieji žinių, nuotraukų, atsiminimų prašomi atsiilepti: SALT ASS, 410 Davenport Rd., Toronto, Ont. M4V 1B5, Kanada.

PLS Žaidynių nakvinių komisija praneša, kad iš Australijos ir Kolumbijos atvyksta 140 sportininkų, kuriems reiks nakvinių. Neuzilgo turėsime tikslus atvykstančių sąrašus su adresais. Torontiečiai, kurie galėtų savo šeimose priimti iš taip toli atvykstančius svečius, prašomi skambinti pirmadienio ir ketvirtadienio vakarais Kestučiai P. Budrevičiui 535-9755.

PLSŽ organizacinis komitetas praneša, kad balandžio 22 d. Anapilio salėje ruošiamas didelis ir įdomus šokių vakaras. Programa atliks "Gintaro" šokėjai (vyr. grupė) ir oktetas. Šokiams gros A. Kaminsko "Muzika".

Pasiruošimai žaidynėms vyksta pilnu tempu. Org. komitetas su finansų komisija posėdžiauja kiekvieną sekmdienį 1.30 v.p.p. Toronto L. Namuose. Visi paruošiamieji darbai eina sklandžiai. A. S.

SLIDINĖJIMO VARŽYBOS

S.m. vasario 25 d. baltiečių ir PLS Žaidynių alpinistinės slidinėjimo varžybose Moonstone Ski Resort bus lenktyniaujama ant dviejų atskirų takų. Vienas bus paruoštas slalomui, kitas — d. slalomui. Slidinėtojai, atlieka slalomo kursą, po 30 min. galės stoti į d. slalomo starto vartus. Šis pakeitimas pagreitins varžybų programos pravedimą.

Motėrų klasėje bus varžomasi dėl A. Skrebūno dovanotos taurės iškilniausią slidininkę, vyrų klasėje — dėl H. Lapo ovanotos taurės iškilniausiam slidininkui. Klubai varžysis dėl dr. J. Sungailos dovanotos taurės komandiniam slidinėjimui.

SALFAS S-gos slidinėjimo komitetas dėkoja už taurės.

Baltiečių ir lietuvių lygumų (cross-country) slidinėjimo varžybos įvyks vasario 26 d. Pradžia — 10 v. Registracija — nuo 8.30 v. Lietuvių varžybų programa bus paruošta po registracijos termino, vasario 4 d., atsižvelgiant į užsiregistravusiųjų skaičių. Norintieji šiose varžybose dalyvauti prašomi nedelsiant registruotis. Pavieniai slidinėtojai, kurie informacijos bei registracijos blankų nėra gavę paštu, prašomi kreiptis pas M. Empakerį. Tel. 231-1487 Toronte.

Lygumų slidinėjimo lietuvių rezultatai bus išvesti iš baltiečių varžybų.

M. Empakeris, SALFAS slidinėjimo vadovas

AL GARBENS

REAL ESTATE LTD.

Kanados, Ontario ir Toronto Real Estate Board narys

Telefonai: 536-2738 • 536-2664 • 1611 BLOOR St. West
PARDUODAMI NAMAI HIGH PARK RAJONE IR
NETOLI LIETUVIŲ NAMŲ

PACIFIC-BLOOR, atskiras plytų namas, trijų aukštų; pilnai modernizuotas, dvi prausyklos, privatus įvažiavimas. Netoli Bloor ir High parko.

BLOOR-SHAVER, mūrinis vienaaukštis, 3 miegamųjų su prijungtu garažu. Užbaigtas rūšys (baras). 50 pėdų priekis. Sklypas su vaismedžiais. Greitas perėmimas.

NETOLI PRISIKELIMO parapijos šventovės keturbutis. Gražūs, erdvūs butai po 4 kambarius. Alyva šildomas. Keturi garažai. Nėdelis įmokėjimas ir viena atvira skola.

KLASKITE KITŲ PARDAVIMŲ HIGH PARK RAJONE

MISSISSAUGA, prabangus vienaaukštis sklypo, 4 miegamųjų; 3 modernios prausyklos. Prašoma kaina tik \$89.000. Vertas dalykas.

QUEEN-CALENDER, atskiras plytų namas, 3 aukštus; 3 modernios virtuvės ir prausyklos. Įrengtas su visais įrengimais. Testamentinis palikimas. Prašoma kaina tik \$55.000.

INDIAN RD. — ARTI BLOOR, atskiras mūrinis namas, 3 aukštai, 4 kambariai pirmame aukšte; labai gerame stovyje; privatus įvažiavimas, dvigubas garažas. Įmokėti apie \$25.000.

VARSITY-DUNDAS, 6 kambariai, su užbaigtu rūsiu; namas apie 18 metų senumo, modernus, su privačiu įvažiavimu, įmokėti tik \$8.000.

WESTON RD.-EGLINTON, naujai atremontuota krautuvė, plius 4 kambarių butas; gera vieta betkokiam verslui, įmokėti apie \$10.000.

ALHAMBRA — ARTI LIETUVIŲ NAMŲ, atskiras plytų namas, 14 kambarių; 5 kambariai pirmame aukšte, plius 4 butai nuomoti, geros pajamos, geras butas savininkui, garažas. Įmokėti apie \$25.000.

VAKARAIŠ SKAMBINKITE Į NAMUS

S. Jokubaitis
537-2869

A. Garbenis
489-1543

Taupyk ir skolinkis

Pirmutiniame ir didžiausiam
TORONTO LIETUVIŲ
KREDITO KOOPERATYVE

PARAMA

MOKA:	IMA:
8% už 1 m. term. dep.	9½% už asm. paskolas
8½% už pensijų ir namų planą	9¼% už mortgičius
6¼% už taupymo s-tas	
6% už čekių s-tas (dep.)	

AKTYVAI virš 19 milijonų dolerių

Asmenines paskolas duodame iki \$10,000 ir mortgičius iki 75% įkainoto turto. Visų narių gyvybė apdrausta santaupų dydyje, bet ne daugiau \$2,000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki \$10,000. Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas — pinigines perlaides, kelionės čekiai (American Express) Kitos paskolos: (Line of Credit) ir antrieji mortgičiai.

KASOS VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais — nuo 10 val. ryto iki 3 val. po pietų; ketvirtadieniais ir penktadieniais — nuo 10 val. ryto iki 8 val. vakaro; šeštadieniais — nuo 9 val. ryto iki 1 val. po pietų (liepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta).

BŪSTINĖ: Lietuvių Namai — 1573 Bloor Street West,
Toronto, Ontario
Telefonai: 532-8723
ir 532-1149 M6P 1A6

Canadian Art Memorials Ltd.

176 Lakeshore Road West, Port Credit, Ontario L5H 1G4

Louis Temporale — oficialus skulptorius —

Bank of Canada, Bank of Montreal, Bank of Nova Scotia ir Archives Bldg.
King George VI Niagara Falls

Atlieka įvairius kopų paminklų akmenis ir skulptūras darbus — greitai ir meniškai. Užsakymus atliekame pagal projektus ir taip pat turime didelį pasirinkimą pagamintų paminklų.

Užsakykite jau dabar, kad mes galėtume ne skubėdami atlikti visą menišką darbą pagal pageidavimus.

Darbovietės telefonas 278-2757
Namų telefonas 278-4529



KAZLAUSKAS

ED. KONDRATAS, siuvėjas

Individualūs užsakymai, pasiūtos eilutės, sportiniai švarkai ir kelnės (slacks) iš šių medžiagų: vilnonių, ožkinės vilnos (mohair), megztinės (double knit), sintetinės medžiagos (Fortrel, Terylene)

1113 Dundas St. W., Toronto 3, Ontario Tel. 533-5454 Lietuviams daroma NUOLAIDA

PROGRESS REAL ESTATE LTD.

1072 Bloor St. W.

Perkant ar parduodant nekilnojamą nuosavybę visada

Jums sąžiningai patarnaus: A. Bliudžius

Telefonai: 534-9286 • namų 537-2291

Autorite Sales and SERVICE

Telefonas 531-1305 1636 Dundas St. W.

ir Bloor Autorite Garage, 296 Brock Ave. (tarp Dundas ir College)

• Sąžiningas ir patikimas patarnavimas.
• Visi automobilių mechaniniai taisymai.
• Sniginės ir paprastos padangos, Michelin, B. F. Goodrich, Radial ir kt. Sav. FRANK PETTIT

Čikagos lietuvių horizonte

VLADAS RAMOJUS

SPAUDOS BALIUS
VII-sis spaudos balius ir kartą paskutinis, rengtas Lietuvių Žurnalistų Sąjungos čikagiskės centro valdybos, įvyko sausio 21 d. prabangiame „Martinique“ restorano pokyliu salėje. Po vakarykštės pūgos miesto gatvės buvo pilnos sniego, bet į spaudos balių susirinko 550 svečių, daugiausia atstovaujantių vidurinei ir jaunajai kartai. Svečių tarpe matėsi gen. Lietuvos konsulė J. Daužvardienė, PLB pirm. inž. B. Nainys, ALTOS cv pirm. dr. K. Bobelis, Lietuvių Fondo v-bos pirm. dr. A. Razma ir daug kitų. Oficialią programą pradėjo cv vykd. vicepirm. J. Janušaitis, padėkoję visiems svečiams už gausų dalyvavimą. Trumpą žodelį taip pat tarė cv pirm. kun. J. Vainys, SJ. Cv vicepirm. jaunimo reikalams E. Sakadolskienė perskaitė protokolą, pagal kurį 26-meis rektorijai, radijo valandėlių ir „Lietuvių televizijoje“ vadovo pristatytams jaunuoliams skiriamos premijos iš Dr. P. Daužvardžio fondo. Ceketui jaunuoliui, daugiausia iš Čikagos, išsiriavus scenoje, konsulė J. Daužvardienė įteikė jiems čekius ir trumpame žodyje ypač dėkojo čikagiskėi L2S cv, įsteigusiai dr. P. Daužvardžio fondą, kurio dėka veilonių vardas bus ilgai gyvas. Premijas laimėjusių vardu padėkos žodelį tarė čikagiskis Saulius Kuprys. Premija \$75 paskirta taipgi „T2“ ir kitų laikraščių bendradarbei Rasai Lukoševičiutei, \$75 — „T2“ bendradarbei Rūtai-Onai Šiulytei.

Po vakariėnės linksma meninė programa atliko rež. Z. Nungaudaitė, „Antro kaimo“ aktorius J. Kapacinskas, sol. V. Momkus ir muz. A. Modesto vad. neolituojančių orkestras. Linksmose kupletuose buvo apdainuoti visi septyni čikagiskės L2S cv nariai, baigę savo dvejų metų kadenciją, taip pat ir spaudos aktualijos. Meninė programa buvo trumpa, bet gyva, linksma ir aktuali. Šokiai truko iki 1 v.r. Laimingasis stalias laimėjo tradicine spaudos antį, buvo spaudos valsa ir t.t. Visi svečiai atrodė patenkinti ir aplinka, ir programa.

Išrinkus naują L2S cv Los Angeles mieste, Čikagoje pasileikla Dr. P. Daužvardžio Fondo valdyba. Ar ji ir toliau tęs spaudos balių tradiciją, parodydys ateitis. Šio spaudos balius pelnas pereis į Dr. P. Daužvardžio Fondą. Tikėjime, ateinančiais metais vėl įsijungsime bendradarbiams bus paskirta eile premijų. Šiais metais 26 premijų suma — \$1,900.

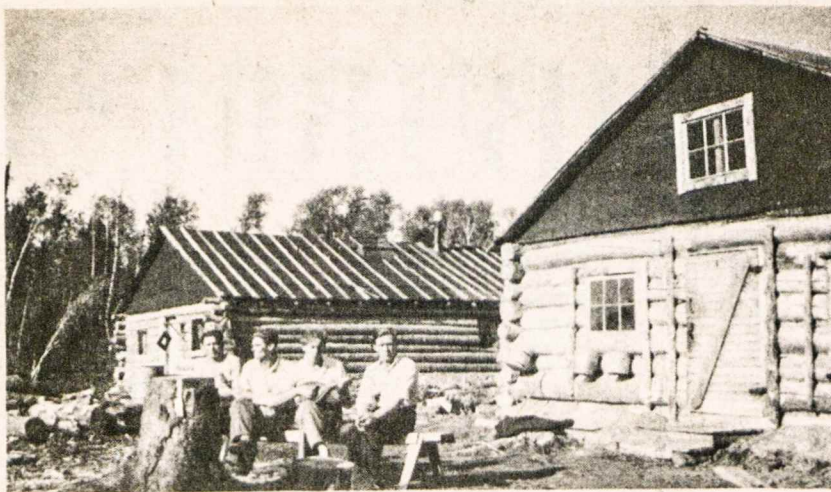
SIDABRINĖ SUKAKTIS

1952 m. gruodžio 7 d. šv. Kryžiaus liet. šventovėje artimas gimnaitis kun. J. Borevičius, SJ, palaimino Margaritos Ivauskaitės ir Vacio Momkaus santuoką. Po sutuoktinių Vacys išvyko į kariuomenę ir netrukus į Korėjos karo frontą. Š.m. sausio 15 d. toji pati pora, per 25 metus Čikagos lietuviškos savo darbų, o ypač dainavimu, palikusi neužmirš-

tamą vardą, vėl Sumos metu stovėjo Marquette Parko liet. šventovėje, kur klebonas kun. A. Zakarauskas jų sidabrinės sukakties proga atliko Mišias, pasakė atitinkamą pamokslą ir perdavė Sv. Tėvo palaiminimą. Gražiai giedojo parapijos choras, kurio nariai yra abu Momkai. Jie taip pat yra aktyvūs dalyviai Čikagos Lietuvių Operos, kurioje abu atlieka ir solo vaidmenis, o „Dainavos“ ansamblyje Margarita yra žvaigždė, nes muzikiniuose veikaluose ji atlieka pagrindinius vaidmenis. Toronto ir apylinkių lietuviai ją pamatys „Kulgrindos“.

Sausio 15 d. popietėje apie 300 kvietinių svečių susirinko į puošnį dekoruotą Jaunimo Centro salę — į Margaritos ir Vacio Momkų vedybą sidabrinės sukakties puotą. Ją pradėjo dainavietis V. Radvys, buvęs Momkų pirmasis pabrėžęs. Trumpai pasveikinęs, toliau vadovauti pakvietė mūsų žymųjį tenorą St. Barą. Malda prieš vakariėnės sukalbėjo Momkų vedības prieš 25 m. palaiminęs kun. J. Borevičius. Tėvus pasveikino ir už jų sveikatą taures šampano pakelti pakvietė Momkų sūnus Edvardas. Trijų pagrindinių Čikagos chorų nariai su visais svečiais sugiedojo „Ilgiausių metų“, Po vakariėnės sveikino Z. Moliejus Marquette liet. šventovės choro vardu, A. Smilga — „Dainavos“ ansamblio, V. Radzius — Čikagos Lietuvių Operos, M. Rudienė — kaip buv. operos globoja, J. Janušaitis — L2S-gos vardu ir dr. L. Kriauceliūnas, savo gyvu žodžiu tiesiog uždegęs visus. Sol. D. Stankaitė padainavo kelias dainas, akt. V. Petrasauskas perskaitė savo kūrybos baladę apie įdomesnes Momkų gyvenimo akimirkas. Jų dukte Vida scenoje skambino pianinu. Ekrame buvo parodyti vaizdai iš Momkų vedybų, keičiantis trispalvės šviesoms. Šį įdomų montažą paruošė muz. D. Lapinskas. Pabaigoje padėkos žodį tarė Vacys Momkus.

Čikagos lietuvių visuomenė yra smarkiai susiskaldžiusi. Savo metu trintis jautėsi ir pagrindinių dainos vienietį tarpe, bet Margarita ir Vacys Momkai atleidavo padėti ten, kur juos tik prašė. Jie tapo jungties ir susiklausymo pavyzdžiu. Jie prieš neturi, turi tik draugus. Jie abu spindi meilės ir nuširdumo pavyzdžiu. St. Baras, vadovaudamas pokyliui, pastebėjo, kad kai jis pradžioje „Dainavos“ ansamblio koncertuose atlikdavo solo partijas, girdėdavo šalia sustojusius ir gražiai dainuojančius du sopranus — D. Stankaitę ir M. Momkienę. Ilgainiui iš jų ir išaugo neeilinės solistės, be kurių galbūt ir mūsų opera negalėtų egzistuoti. J. Vazneli, kuris giedoja solo per Momkų sutuoktuves, taip pat matėm svečių tarpe. Matėm Čikagos Lietuvių Operos dirigentą A. Vasaitį, sol. A. Brazil, sol. R. Mastienę ir daug daug kitų. Laimingų ateities dienų mielėmis bičiuliams Margaritai ir Vacui!



Prieš 30 metų šiuose „rūmuose“, viduryje Kanados girių, gyveno pirmieji pokario ateiviai, atvykę miškų darbams

KRAŠTO VALDYBOS PRANEŠIMAS

KLB krašto valdybos informacija visiems Kanados lietuviams

Artinasi Vasario 16 minėjimai visose Kanados lietuvių apylinkėse. Minėjimo metu visuomet renkamos aukos Lietuvos išlaisvinimo reikalams. Iki šiol, be apylinkės valdybos renkamų minėjimo išlaidoms padengti aukų, buvo renkamos aukos Tautos Fondui. Ir šiais metais aukos bus renkamos Tautos Fondui. KLB krašto valdyba skatina visus lietuvius duosniai aukoti Tautos Fondui, kaip ir iki šiol.

KLB krašto valdybos nutarimu, šiais metais aukos bus renkamos ir Kanados Lietuvių B-nės politinei bei kultūrinei veiklai. Šiuo ir kreipiamės į visus tautiečius, prašydami šią veiklą nuosirdžiai paremti.

KL B-nė, be kultūrinių darbų, atlieka svarbius visuomeninius bei politinius darbus. Kiekvienais metais (jau šešti metai) Otavoje, parlamento rūmų salėje, kartu su estais ir latviais, surengiamas Baltiečių Vakaras — Baltic Evening. Čia sukviečiami ministrai, senatoriai, parlamento nariai bei diplomatai atstovai. Jiems nušviečiama dabartinė Lietuvos, Estijos ir Latvijos padėtis.

Kiekvienais metais KLB krašto valdyba (jau penkti metai) išleidžia savo lėšomis knygą „Violations of Human Rights in Soviet Occupied Lithuania“ ir išsiuntinėja parlamento nariams, provincinėms vyriausybėms, bibliotekoms.

KLB krašto valdyba dalyvauja Kanados Baltiečių Federacijoje, taip pat 5 ir 7 tautybių politinėje veikloje.

Tam reikalingos lėšos. Tad KLB krašto valdyba ir kreipiasi į visus Kanadoje gyvenančius tautiečius, prašydami aukoti ir Tautos Fondui, ir KLB politinei ir kultūrinei veiklai Kanadoje.

Visos apylinkės aukos bus renkamos specialiais vokeliais, kurie jau ruošiami.

Iš anksto nuosirdžiai dėkojame tautiečiams už dėmesį ir tikimės šio reikalo supratimo bei duosnios paramos.

KLB krašto valdyba

Torontas, 1978 m. sausio 27 d.

AUKOS TAUTAI

Laisvojo pasaulio lietuviai per VLIKą veda kovą už savo tautos, savo tėvynės likimą, o VLIKO darbus finansuoja Tautos Fondas. Remkime Tautos Fondą aukomis, kad nesutrukdytume VLIKO darbų.

VLIKO seimas dėkoja Tautos Fondo vadovybei, atstovybėms, įgaliojiniams ir visiems aukotojams, ypač kanadiečiams, už gausias aukas, įgalinančias vykdyti VLIKO uždavinius. Visuomenė prašoma dar labiau remti Tautos Fondą aukomis ir palikimais, nes Lietuvos laisvinimo darbai didėja.

Kiekvienais metais mokame gyvenamo krašto vyriausybės nustatytus valstybinius mokesčius, nors jie siektų ir kelių tūkstančių dolerių sumą. Kiekvienais metais renkamos aukos ir mūsų tautos reikalams, kurios yra daug mažesnės už valstybinius mokesčius. Neatsisakykime mokesčių ir savo tautai.

Tautos reikalams aukas renka Tautos Fondas per savo padalinis: apylinkių atstovybes, įgaliojinius ir KLB apylinkių valdybas. Prašoma Tautos Fon-

Tautos Fondo atstovybė

Kanadoje

ŠYPSENOS

Parinko Pr. Ais.

Palyginimas

— Aš jį taip pažįstu, kaip savo kišenę.
— Tai turbūt tas žmogus labai tuščias.

Irgi užsiėmimas

Jonukas: Mano tėtis yra stogdengys, o ką tavo tėtis veikia?
Petrukas: Tai, ką jam mama liepia.

Nusiramimimas

Vyras: Ar neliūdėsi per tą laiką, kai aš sėdėsiu kalėjime?
Žmona: Taip, bet vienas ma-

no nusiramimimas, kad žinosis kur tu praleidi naktis.

Diplomatas

Baronas Rotšildas kartą nusiuo kompozitoriui Rossiniui puikių vynuogių iš savo vynuogynų. Kompozitorius parašė laiška:

„... Dėkoju už dovaną. Vynuogės — puikios, bet, tiesą pasakius, nemėgtu vynu pilulėlės“. Baronas suprato ir nusiuo Rossiniui savo geriausio Chateau-Lafitte vynu statinaitę.

AB

A & B ELECTRIC CO.

įveda elektrą į pramonės, prekybos pastatus ir gyvenamuosius namus
ALBINAS ARTICKONIS GINTAS ARTICKONIS
Miesto leidimas E-1079 Skambinti (collect)
Nemokamas įkainojimas Tel. 1-936-4612

V. BAČENAS

All Seasons Travel, B.D.

2224 DUNDAS STREET WEST,

TORONTO, ONTARIO M6R 1X3

Rašykime padėkos laiškus

Verslo bendrovės, finansavusios filmo „The Defection of Simas Kudirka“ rodymą per 11 televizijos kanalą Hamiltone 1978 m. sausio 21 d. 10 v.v.:

1. Chargex Centre — Advertising Dept., Canadian Imperial Bank of Commerce, 150 Eglinton Ave. East, Toronto, Ont. M4P 2V4.
2. Chargex Centre — Advertising Dept., The Bank of Nova Scotia, P.O. Box 4100, Stn. A, Toronto, Ont. M5W 1T1.
3. Chargex Centre — Advertising Dept., The Royal Bank of Canada, 180 Wellington West, Toronto, Ont. M5J 1J1.
4. Chargex Centre — Advertising Dept., The Toronto-Dominion Bank, P.O. Box 222, Toronto-Dominion Centre, Toronto, Ont. M5K 1M6.
5. American Express Company of Canada Ltd., Advertising Dept., 4 Lansing Sq., Willowdale, Ont. M2J 1T1.
6. Molson's Brewery (Ontario) Limited, 640 Fleet, Toronto, Ont. M5V 1B2 c/o Advertising Dept.
7. Herman Furs, 865 Bay St., Toronto, Ont. M5S 1Z2, c/o Advertising Dept.
8. Heinz H. J., Co. of Canada Ltd., 250 Bloor St. East, Toronto, Ont. M4W 1E6, c/o Advertising Dept.
9. Coca-Cola Ltd., 46 Overlea Blvd., Ont. M4H 1B6, c/o Advertising Dept.
10. Lever Detergents Limited, 1 Sunlight Park Road, Toronto, Ont. M4M 1B6, c/o Advertising Dept.
11. Colgate Palmolive Canada, 64 Colgate, Toronto, Ont. M4M 1N7, c/o Advertising Dept.
12. The Procter & Gamble Company, 2 St. Clair Ave. West, Toronto, Ont. M5W 1C5, c/o Advertising Dept.
13. Johnson & Johnson Limited, 2155 Pie IX Bd., Montreal, Que. H1V 2E4, c/o Public Relations Dept.
14. The Breck Company, 2031 Kennedy Rd., Scarborough, Ont. M1P 2M4, c/o Public Relations Dept.

Jei rašantysis padėkos laiška naudotųsi bendrovės patarnavimais arba jų gaminių perkta, tai galima ir paminėti. Į tai bendrovės kreipia ypatingą dėmesį. Rašant bankams — Chargex centrams, rašyti tam bankui, kurio patarnavimais naudojama. Lever Detergent Limited reklamavo du produktus: Sunlight ir Wisk Detergent; The Procter & Gamble Co. — Crest tooth paste; The Breck Company — Breck Shampoo; Johnson & Johnson — baby products. Laiškus galima rašyti mašinėle, bet taip pat ir plunksnakočiu. Vietoj c/o Advertising Dept. galima rašyti ir c/o Public Relations Dept. Į ranka rašytus laiškus Public Relations skiria iš tikrųjų kreipia didesnį dėmesį. Jie labai vertina dėmesį, parodytą jų gaminiams.

Zinoma, ypač gražų padėkos laiška reikia parašyti: CHCH TV Channel Eleven, 163 Jackson West, Hamilton, Ont. L8P 1L7. Rašyti galima savo vardu, o taip pat lietuviškųjų organizacijų vardu. Jei bus parašyta daug laiškų, filmas gali būti pakartotas.

Sekančios verslo bendrovės finansavo rodymą filmo „The Defection of Simas Kudirka“ per CBS tinklą — WIVB TV Channel 4, Buffalo 1978 m. sausio 23 d., 9 v.v.:

1. Allstate Insurance Companies, Allstate Plaza, Northbrook, Ill. 60062, c/o Public Relations Dept., USA.
2. United Technologies, Hartford, CT 06101, c/o Public Relations Dept., USA.
3. Labatt's Ontario Breweries, 451 Rideout St. N., P.O. Box 5050, Stn. A, London, Ont. N6A 4M3, c/o Public Relations Dept., Canada.

Suprantama, laiškus reikia rašyti ir Columbia Broadcasting System, kurios televizijos stočių tinklas transliavo filmą po visą Ameriką. Adresas: CBS, 51 W. 52nd St., New York, N.Y. 10019, USA.

Buffalo stoties adresas: WIVB TV Channel 4, 2077 Elmwood Ave., Buffalo, N.Y. 14207, USA.

KLB Toronto apylinkės valdyba

• Kas bėga nuo lietuviškos spaudos, bėga nuo savo tautos

Visais kelionių reikalais betkur pasaulyje skambinti

tel. 533-3531

nuo 11 v.r. iki 7 v.v.

Tėviškės Žiburiai • 1978. II. 2 — Nr. 5 (1460) • 9 psl.

“Paramos” dvidešimt penkmetis

Sausio 28 d. Toronte L. Namų salėje kredito kooperatyvas „Parama“ surengė 25-rių metų savo veiklos paminėjimą, kuriame dalyvavo 400 narių bei svečių. Po invokacijos ir „Candlelight Catering“ (J. Bublikienės) puikiai paruoštos vakariėnės ir susirinkusiųsio pabrilo „Paramos“ pirm. H. Stepaitis. Trumpame pranešime jisai suminėjo pagrindinius dalykus. Visų pirma priminė, kad „Parama“ Toronte buvo įsteigta 1953 m. sausio 17 d. Pradžia buvusi lėta, bet, didėjant visuomenės pasitikėjimui, auges ir „Paramos“ kapitalas bei narių skaičius. Šiuo metu „Parama“ yra pasiekusi 19 mil. dol. balansą ir turi 4.500 narių. Per 25-rius metus ji išdavusi nuosavybinių paskolų 27,5 mil. dol. 1200 narių, asmeninių paskolų — 12 mil. dol. 5400 narių. Pasak pirminko, „Paramos“ nariai tuo būdu savo reikalams sutaupe apie 2 mil. dol. Draudimo išmokėta ketvirtadalis milijono dol., o kultūrinei bei visuomeninei lietuvių veiklai duota 80.000 dol. Pirm. H. Stepaitis išreiškė padėką buvusiems „Paramos“ pirminkams — P. Šernui, V. Meilui, J. Strazdui, V. Aušrotui, tarnautojams, menininkams, nariams ir pozityviems kritikams. Į sceną buvo iškvieštas vyriausias „Paramos“ narys, turis pirmąjį sąskaitos numerį, P. Šernas ir

jauniausia narė Lina Sapijonytė (jai atstovavo mama). Savo pranešimo santrauką pirminkas padarė ir anglų kalba. Sukaktuvininkė „Parama“ sveikino: gen. Lietuvos konsulas dr. J. Zmuidzinas, Toronto miesto burmistro ir tarybos atstovas T. O'Donohue, KLB pirm. J. R. Simanavičius, Ontario kredito unių centro atstovas J. Caskenette, estų kredito kooperatyvo atstovas V. Ernesaks (įteikė albumą), lenkų — T. Gonskį (įteikė metalinę plaketę su įrašu), L. Namų — A. Šileika.

Buvo pristatyti kaip svečiai: „Lito“ pirm. J. Bernotas iš Montrealio, Prisikėlimo — dr. S. Cepas, olandų kredito kooperatyvo atstovas H. Groenwood, KLB Toronto apyl. pirm. A. Juzukonis, „Talkos“ pirm. p. Leparskas iš Hamiltono, ukrainiečių — W. Sytnyk.

Programą lietuvių ir anglų kalbomis sklandžiai pranešinėjo I. Meiklejohn-Sernaitė, pridėdama ir gražaus humoro.

Specialų sveikinimą „Paramai“ su gėlių puokšte atsiuntė jaunimo ansamblis „Gintaras“.

Po oficialiosios dalies buvo šokiai, grojant ukrainiečių orkestrui.

Sukaktuvinę iškilnę surengė specialus komitetas: Val. Balsienė, A. Ramanauskienė, A. Stepaitienė, V. Dauginis, St. Kuzmas. M.

Dail. A. Tamošaitienė, talkinama Kristinos Pikūnaitės, vadovaujama Anapolio Moterų Būrelio iniciatyva suorganizuoto kilimo audimui. Projektą paruošė dail. A. Tamošaitis. Jo tema — „Anapilis“. A. Tamošaitienė su audėjomis aplankė „T2“ ir užsakė juos savo gimnastiką Venecueloje.

Ateitininkų sendraugių susirinkime sausio 29 d. Prisikėlimo Parodų salėje dail. Danguolė Kuolienė-Stončiūtė skaitė paskaitą apie lietuvių grafikus, iliustruodama jų atitinkamomis skaidrėmis. Ji suminėjo keletą išsivijusių grafikų, bet pagrindinį dėmesį skyrė okupuotos Lietuvos grafikams.

Mokslievių ateitininkų vysk. M. Valančiaus kuopa Cicerė, III., surengė lietuviškos spaudos vėjų, kurio metu skatino tautiečius prumeruoti laikraščius. Keletas jų užsisakė „T. Žiburius“. Dėkojame uoliai mokslievių kuopai.

Stambieji aukotojai. St. Barančiukas iš Toronto atsiuntė rėmėjo prenumeratą \$50. Kun. V. Stankūnas iš Montrealio, siųsdamas rėmėjo prenumeratą, pridėjo \$50 auką. Jiems reiškiamė nuosirdžiai padėką.

Pasaulio Lietuvių Jaunimo Sąjungos valdyba nuosirdžiai dėkoja Hamiltono „Talkai“, kuri pirmoji atsiuntė savo auką jaunimo veiklai paremti, būtent, \$600. \$400 skirta Ričardo Daunoro stipendijai, kuri nesenai pradėta organizuoti PLJS globoje, \$200 skirta PLJS veiklai. Tikimės, kad ir kitos lietuviškos institucijos paseks „Talkos“ pavyzdžiu bei parems lietuvišką jaunimo darbą!

PLJS valdyba

PADEKA

Dėkojame visoms rengėjoms už mūsų suruoštą mergvakarį, ponioms ir panelėms — už dalyvavimą bei vertingas dovanas.

Ačiū labai — Sharon Laverty Len Plačiakis-Platt

INSURANCE AGENCY LTD. ir

DRESHER-BARAUSKAS REAL ESTATE

W. G. DRESHER REALTOR

233-3334 — 231-2661 — 231-6226

3830 B BLOOR STREET WEST — ISLINGTON, ONTARIO M9B 1K8

Lietuvių kalba patarnauja — V. Drešeris ir A. Mikšienė

Darbo valandos: 9 v.r. — 5 v.p.p. ir 6.30 v.v. — 8 v.v., šeštadieniais — 9 v.r. — 12 v.p.p.

Narys „Better Business“ Biuro

Okulistas

L. LUNSKY, R.O.

M. LUNSKY, O.D., M.S.C.

470 COLLEGE ST., TORONTO

Tel. 921-3924

Darbo valandos 9.30 v.r. - 6 v.v. Dėl priėmimo skambinti telefonu

Okulistas

S. Brogowski, O.D.

412 Roncesvalles Ave. (prie Howard Park Ave.)

Kabineto telefonas 531-4251

Pacientai priimami susitarus telefonu

INSURANCE

533-1121 Walter Dauginis 822-8480

1613 Bloor Street West • Toronto • Ontario

* Namų • Gyvybės * Automobilų * Komerčiniai

Simons TELEVISION

Savininkas — V. SIMINKEVIČIUS

2385 Dundas St. W., Toronto Tel. 532-8772

Netoli Lietuvių Namų prie Bloor-Dundas požeminio.

Nuomojam, taisom, parduodam televizijas, „stereo“ aparatus, lietuviškas plokšteles ir suvenyrus.

FRANK BARAUSKAS LIMITED

REAL ESTATE BROKER

• Patarnavimas lietuvių kalba
• Nemokamas namų įkainojimas
• Didelis namų pasirinkimas

Ištaigos telefonas: 233-3323 R. Stasiulis 245-1297

3828 BLOOR ST. WEST — ISLINGTON — ONTARIO M9B 1K8

Lietuviška maisto krautuvė

EUROPEAN MEAT & DELICATESSEN

2899 Bloor St. W., prie Prince Edward

Tel. 233-9783 NAUJI LIETUVIAI SAVININKAI

BALTIC EXPORTING CO.

SIUNTIJINIAI Į BALTIJOS KRASTUS IR SOV. SĄJUNGĄ

• Priimame užsakymus ir maisto siuntinių iš Danijos.

• Turime įvairių medžiagų ir kitų prekių, tinkamų siuntimui.

DARBO VALANDOS: 9 v.r. — 5 v.p.p. (po 5 v.p.p. susitarus telefonu); šeštadieniais 9 v.r. — 4.30 v.p.p.; trečiadieniais uždaryta.

482 Roncesvalles Ave., Telefonas Savininkai

Toronto, Ont. M6R 2N5 531-3098 S. ir F. Janavičiai

DRAUDA

Balio Maskeliūno įstaiga

Tel. 251-4864 arba 251-4025 • Namų tel. 277-0814

2405 Lakeshore Boulevard West, Suite 403

Toronto, Ontario M8V 1C6

VISŲ RŪŠIŲ DRAUDA • 20 METŲ PATIRTIS

• ĮVAIRIŲ DRAUDOS BENDROVIŲ ATSTOVYBĖ •

Ištisus metus
lauktas DIDYSIS

TEVIŠKĖS ŽIBURIU

SPAUDOS BALIUS

įvyks prieš pat
Užgavėnės -

vasario 4,
šeštadienį,
ANAPILIO
salėje

MENINĖ PROGRAMĄ atliks jaunimas — kylanti solistė ANITA PAKALNIŠKYTĖ, akompanuojama L. Marcinkutės, ir garsėjantis dainos vienetas "VOLUNGĖ"

BUS DIDŽIOSIOS IR MAŽOSIOS LOTERIJOS laimingų bilietų traukimas. Galėsite laimėti spalvotą televiziją, mūsų menininkų dailės darbų, radijo priimtuvą ir daug kitų vertingų dalykų

BUS VALGIŲ BUFETAS, baras, linksma šokių muzika

Baliaus pradžia — 7 v.v.,
meninės programos — 7.30 v.v.

Stalus (po 10 asmenų) rezervuoti "TZ" administracijoje darbo valandomis telefonu 275-4672

Bilietai — \$5 asmeniui, studentams — \$2.50

Visus maloniai kviečiame dalyvauti ir šiuo spaudos renginiu pasidžiaugti —

Rengėjai

MONTREALQUE

A+A

ROMUI MAZILIAUSKUI

mirus, gilią užuojautą reiškiamo dr. ILONAI

GRAŽYTEI-MAZILIAUSKIENEI —

Irena Kairienė

Vanda ir Juozas Kralikauskai

Danutė ir Vladas Šaltmirai

TORONTONT

Anapilio žinios
Tel. 277-1270

— Sutvirtinimo sakramentui pasiruoti pamokos vyks kas sekmadienį, 11 v.r., klebonijoje (laikinoje koplyčioje). Sutvirtinimas bus teikiamas šventovės pašventinimo dieną, gegužės 14, per Sekmines. Apeigas atliks vysk. V. Brizgys.

— Naujojoje šventovėje rengiama vicia parapijos chorui. Choras šventovės šventinimui ruošia naujai parašytas muz. S. Gailevičiaus Mišias lietuvių kalba. Kviečiami įsijungti nauji choristai.

— Anapilio Moterų Būrelio iniciatyva pradėtas austi dail. A. Tamoliūnaitės vadovaujamas lietuviškais raštais kilimas. Ši sudėtinga audimo darbas žada atlikti ponios su jaunimo talka. Tai graži proga išmokyti lietuviško audimo meno. Kilimo audimo darbai atliks Anapiliję. Dėkojame dr. S. Kazlauskui ir M. Slapšui už pagalbą rengiant šį Kingstono j Anapilį specialų stalių.

— Sausio 26 d. Sv. Jono liet. kapinėse palaidotas a.a. Paulius Simkus-Simkevičius, 80 m. amžiaus. Mirus lietuvoje a.a. Vladui Ožalui, jo broliai Kazimierai bei šeima Toronto nuosirdi užuojauta. Už velionį pamaldos bus vasario 19, sekmadienį.

— Anapilio Moterų Būrelio metinis susirinkimas — šį sekmadienį po 11 v. pamaldų parapijos salėje.

— Pamaldos: šį seštadienį, 10 v. r., už a.a. Mariją Paškovienę velionies metinių progą (klebonijos koplyčioje); sekmadienį, 10 v. r., už a.a. Nijolę Gastilienę, 11 v. už Albina Kazlauskienę, a.a. Jadvygą Grigaliūnienę ir a.a. Stefaniją Grigaliūnienę.

— Pakrikštyta: Virginija-Teresė-Kristina Brandy ir Lesley-Marija Birch.

Lietuvių Namų žinios

— Pr. sekmadienio popietėje dalyvavo per 200. Svečių knygoje pasirašė A. Smilga iš Chicago, C. Rukuiša iš Berwyn ir D. Čekūraitė iš Detroito.

— LN Vyrų sausio 28-29 d.d. su ruoštoje slidinėjimo iškyloje Moonstone dalyvavo 66 jaunuoliai iš Toronto ir Hamiltono.

— Sausio 29 d. Karaliaus Mindaugo menėje įvyko Išganytojų liuteronų dvikalbės parapijos 10-tasis metinis susirinkimas, kuriame dalyvavo sinodo prezidentas kun. dr. Otto Reble ir per 160 parapijiečių.

— LN nario inaus sumokėjo Vladas Kazlauskas \$75 (papildė iki \$100), Gražina Paulionytė \$50, Marcellus Meškauskas \$100, Tomas Trinkūnas \$25 ir Jonas Lapinskas \$100.

— LN revizorius (auditorius) 1977 m. gruodžio 27 d. išsiuntė laiškus visiems LN paskolos laktų savininkams, prašydamas patvirtinti paskolos liekanos tikrumą. Kaikurie šių laktų savininkai į užklausimą neat sakė. Revizorius prašo nedelsiant atsakyti. Yra dar neatsiimtų paskolos laktų, kuriuos prašoma atsiimti iš raštines.

— Prie "LN Žinių" 4 nr. buvo pridėti KLB Toronto apylinkės valdybos laišku pavyzdžiai, kuriuos prašome panaudoti savo vardu įvairioms bendrovėms ir įstaigoms, psidejusioms prie S. Kudirkos filmo rodymo finansavimo.

— LN svetainė "Lokys" reikalingas vedėjas. Kreiptis į administraciją.

MIKOLAINIS VALTERIS atlieka stalius, plytelių dėjimo, vonių, tualetų ir prausyklų įrengimo darbus už prieinamą kainą. Skambinti 769-5024, Toronto.

FOTOGRAFIAS įvairioms progoms. Skambinti po 7 v.v. B. Tarvydai tel. 533-3022.

LIETUVIŠKA gėlių krautuvė
savininkė V. SIMINKEVIČIENĖ. Įvairioms progoms skambinti į "Petals Florist" tel. 537-9070, vakarais tel. 763-6256. Adresas: 1574 Bloor St. W., Toronto, Ont., prieš Lietuvų Namus. Nemokamas pristatymas į ligonines, laidotuvių namus ir t.t. Savininkė yra prityrusi vestuvinių gėlių tvarkymo srityje.

Prisikėlimo parapijos žinios

— Pirmasis mėnesio penktadienis — vasario 3 d. Seneliai ir ligoniai lankomi iš anksto susitarus.

— Jubilėjinio kryžiaus projektui aukojo: T. Balnienė \$100, J. T. Kiškūnai \$100, E. Diksonienė \$50, V. O. Skukauskai vietoj gėlių už a.a. Juozą Vaitkevičių \$25, P. Lukošius \$25, P. V. Kariūnai \$10, M. B. Matusevičiai \$5.

— Užuojauta Juozui Mockui, mirus jo broliai Jurgui Vokietijoj.

— A.a. Stasė Liačienė, 76 m., mirė sausio 24 d. Palaidota iš Prisikėlimo šventovės. Gili užuojauta jos vyriui Pranui, sūnui Vaclovui su šeima, seserims E. Venslovienėi ir E. Zubrickienei.

— Vasario 16 pamaldos mūsų šventovėje, dalyvaujant organizacijoms, bus vasario 19, sekmadienį, 11.30 v.r.

— Pirmosios Komunijos ir Sutvirtinimo sakramentams pasiruoti pamokos — sekmadieniais tylo po 10 v. Mišių pas sesels, 57 Sylvan Ave.

— Pakrikštyta Viva Zita, Romo ir Natalijos Astrauskų dukrelė.

— Iš Chicago sausio 28 d. buvo atvykę "Dainavos" ansamblis pirm. A. Smilga ir J. Rukuiša pasitarti dėl "Kūlgirindos" veikalo pastatymo parapijos 25 metų sukakties progą balandžio 15 d.

— Parapijos choras repetuoja trečiadieniais, 7.30 v.v., muzikos studijoje. Šalia religinių giesmių, ruošiasi ir dainų šventei. Kviečia suinteresuotus prisidėti.

— Pensininkų pobūviai vyksta trečiadieniais, 2 v.p.p., jų patalpose.

— Metinis tretininkų susirinkimas — vasario 5, sekmadienį, 11 v. r., posėdžių kambary. Bus konferencija, valdybos pranešimai, naujų narių priėmimas.

— Mišios: seštadienį 8 v. už Joną ir Antaniną Maniūskas, užpr. J. Maniūška, 8.30 už Ursulę ir Joną Grinskus, užpr. Lapienę ir Bena, 9 v. už Antaną Paškevičių, užpr. O. Gailiūnaitę, 9.20 už Stefaniją ir Juozą Kromerius, užpr. B. Jonušienę, 10 v. už Telesforą Valių, užpr. A. Valienę, 11 v. už Jadvygą Kundrotienę, užpr. A. Puidokas; sekmadienį 8 v. už Antaną Paškevičių, užpr. V. Matulaitis, 9 v. už Edvardą Stankaitį, užpr. B. J. Stankaičiai, 10 v. dalyvė intencija, 10.45 tretininkų intencija, užpr. tretininkės, 11.30 už parapiją, 7 v.v. už Kemėžių šeimos mirusius, užpr. E. Kemėžienę.

KLK Moterų Dr. Jos Prisikėlimo par. skyriaus narių susirinkimas įvyko sausio 15 d. Dvasios vadas kun. A. Simanavičius, OFM, pasveikino skyriaus nars naujų metų progą, primindamas, kad 1978 m. yra Prisikėlimo parapijos sukakties metai. Pirm. B. Biretienė pranešė apie būsimus renginius: vasario 26-26 d.d. bus B. Betraks-Dilkutės keramikos paroda, balandžio 22-23 — dail. V. Igno paroda. E. Senkuvienė kalbėjo apie buvusias moters teises Lietuvoje ir dabartinę populiarią moterų "lib". Buvo pristatytos 5 naujos skyriaus narės. Susirinkimas baigtas loterija ir vaišėmis. Sekantis skyriaus susirinkimas bus kovo 19 d.

"VENUS FLORISTS". Gėlės visokiom progoms. 231 Roncesvalles Ave., Toronto, Ont. Telefonai: 534-4645 arba vakarais 533-4037. Savininkė A. Putninskė kalba lietuviškai.

"TZ" sapautuvei reikalingas linotipininkas-ė

arba norintis-ti išmokyti šio amato. Kreiptis pas sapautuvės vedėją V. Balčiūną tel. 275-4672. Rašyti šiuo adresu: 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ontario, L5C 1T3, Canada.

Mažosios Lietuvos tradicinis Moterų Draugijos ŠUPIŲNYS

vasario 7, antradienį, 7 valandą vakaro, Toronto Prisikėlimo parapijos salėje

Maloniai kviečiame atsilankyti į TRADICINĮ UŽGAVĖNIŲ BALIŲ

• Programą atliks LN Moterų Dainos Vienetas

• Gros geras orkestras ir bus duodama skani vakarienė su tradiciniais blynais

• Bilietus galima gauti LN raštinėje ir prie įėjimo.

• Įėjimas ir vakarienė suaugusiems — \$7, studentams ir pensininkams — \$5.

LIETUVIŲ NAMAI

1978 metų vasario 4 ir 5 dienomis Lietuvių Namuose, Gedimino menėje, įvyks jaunųjų dailininkų darbų PARODA

Atidarymas — vasario 4, šeštadienį, 4 valandą po pietų.

Parodą atidarys dail. Dagys. Po to — kavutė.

Lankymo valandos: šeštadienį, 4-8 valandą po pietų, sekmadienį, 12-6 val. po pietų.

Rengia ASD ir Korp! Vytis

Visą jaunimą kviečiame į jaunimo šokius

vasario 11, šeštadienį, Toronto Lietuvių Namuose

Kaina — \$1.00

• gros gera muzika

• veiks baras

• Pradžią — 8 val. vakaro

• Iki pasimatymo! TULSK valdyba

Aušros Vartų parapijos žinios

— Metinis parapijos susirinkimas, dalyvaujant nemažam skaičiui parapijiečių, įvyko sausio 15 d. Susirinkimui vadovavo dr. P. Lukoševičius. Metinės veiklos apyskaitą padarė kleb. kun. J. Kubilius, komiteto pirm. J. Zabieliuskas ir narys finansų reikalams J. Adomaitis. Nežiūrint didelių remontų, parapija se nuosius metus baigė su nemažu finansiniu pertekliumi. Baigus parapijos komitete kadenciją J. Adomaitiui, Elvyrai Krasovskienei ir iš komiteto atsistakiusiam Viktorui Lukošui, išrinkti nauji nariai: A. Danaitis, P. Girdžius ir p. Augaitienė. Susirinkusieji džiaugėsi AV parapijos veikla ir klebono kun. J. Kubiliaus nuosirdumu bei aktyvumu. Sakė parapijiečiai: "Čia mūsų namai, kurie mums yra atviri 24 val." Čia vyksta visas Montrealeo lietuvių tautinis, kultūrinis ir meninis gyvenimas. Visos organizacijos čia randa vietos. Po susirinkimo buvo socialiai pavašinta. Skirstydami kalbėjo parapijiečiai: "Kas būtų, jei neturėtume Aušros Vartų šventovės?"

— Kun. J. Kubilius sausio mėnesio gale išvyko atostogų į JAV. Ten jis atliks asmenines savo rekolekcijas ir ves skautams akademikams vienos dienos susikaupimą. Sausioje ir saulėtoje Arizonoje pailsės ir grįš į Montreali. Klebono pareigas eis kun. J. Aranauskas su kun. St. Kulbiu.

— Danutė Staškevičienė, veikloji mūsų kolonijos moterų atstovė, sausio 1 d. atšventė auksinę savo amžiaus sukaktį. Ta proga dukros Reginos Piečaitienės namuose vaikai ir artimieji bičiuliai jai suruošė pagerbimą. A. A.

— "Lito" valdyba yra sudariusi komisiją, kuri rūpinasi vedėjo suradimu ir paskyrimu. Ši komisija sudaryta iš pirmininko J. Bernoto, sek-

retoriaus A. Kličiavio ir valdybos nario A. Vaupšo. Kvalifikuoti asmenys, norintieji eiti "Lito" vedėjo pareigas, yra prašomi kreiptis raštu į "Lito" pirmininką Juozą Bernotą.

— "Lito" pirm. J. Bernotas su p. Bernotiene sausio 28-29 d.d. lankėsi Toronte ir dalyvavo "Paramos" kredito kooperatyvo 25-rių metų sukakties minėjime.

— R. E. Maziliauskas, buvęs "Nepriklausomos Lietuvos" redaktorius, rastas negyvas savyame bute. Žmona Ilona buvo išvykusi atostogų ir grįžusi rado savo vyrą mirusį. Taip pat palaidota Stasė Girdžiuvienė. Jos liudi vyras rašytojas Pr. D. Girdžius, išgyvenęs su ja 47-rius metus, ir sūnus — Dovydas ir Klaudijus.

— Dienraštis "The Gazette" sausio sausio 24 d. laidoje išspausdino ilgą UPI straipsnį apie Simo Kudirkos odiseją ryšium su neseniai rodytu filmu "The Defection of Simas Kudirka". Straipsnyje, kuris pavadintas "Sailor returns from hell", sakoma, kad dabar S. Kudirka rašo autobiografinę knygą, kurioje plačiai aprašys savo gyvenimą, ypač teismo procedūrą ir kalinimą. Straipsnis baigiamas S. Kudirkos žodžiais: "Aš buvau kaliniu nuo pat gimimo dienos. Komunistai apvilko caro kūną tik naujais drabužiais." Pareikšimas nevisai tikslus, bet juo, matyt, norėta sudraminti sovietinę vergiją.

— "The Montreal Star" sausio 16 d. išspausdino platų straipsnį "Alan Arkin performs in two long TV specials". Jame rašoma apie aktorius Arkinio valdybą filmuose "Escape from hell" ir "The Defection of Simas Kudirka". Daugiausia dėmesio skirta pastarajam filmui ir pridėta viena nuotrauka. Tai rodo didelį susidomėjimą S. Kudirkos odiseja. Visur pabrėžiama, kad S. Kudirka yra lietuvis, kovojantis su rusu priešpaua.

Greitas ir tikslus patarnavimas!

Tel. Bus.: 722-3545
Res.: 256-5355

PETRAS ADAMONIS
C. I. B.

GAISRAS • AUTOMOBILIAI • ATSAKOMYBĖ • GYVYBĖ

ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.

3907 A ROSEMONT BLVD., MONTREAL, QUE.

"LITAS"

ADRESAS: 1465 DE SEVE STREET
MONTREAL, QUE. H4E 2A8. TEL. 766-5827

MOKA UŽ:		DUODA PASKOLAS:	
Einamasis s-tas	6.0%	Asmenines	10.5%
Taupomasis s-tas	8.25%	Nekiln. turto	10.0%
Pensijų planas	8.5%	Čekių kredito	12.0%
Term. ind. 1 m.	8.75%	Investicines nuo	10.5%
Term. ind. 2 m.	9.0%		
Term. ind. 3 m.	9.25%		
Duoda nemokamą gyvybės apdraudą iki \$2,000 už taup. s-tos sumas.		Nemok. gyvybės apdr. iki \$10,000 už paskolos sumą.	

KASOS VALANDOS:
1465 De Seve St., pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais nuo 9 iki 3 v.; ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 12 iki 8 v.; sekmadieniais nuo 10.45 iki 12.45 v. Sekmadieniais nedirbama vasarą nuo gegužės 15 iki spalio 15 d. ir per visus ilguosius savaitgalius.
3907-A Rosemount Blvd.: pirmadieniais ir ketvirtadieniais nuo 6 iki 8 v. vakaro ir penktadieniais nuo 1 iki 8 v. vakaro.

Toronto lietuvių choras "Varpas" dainuos Vasario 16 minėjime vasario 19 d., Toronte, balandžio 15 d. — Montrealyje. Taip pat stropiai ruošiasi dainų šventei.

Dainos vienetas "Volungė" sausio 28 d. atliko meninę programą Montrealeo medžiotųjų ir žuvautojų suruoštame vakare. Dalyvavo apie 250 asmenų. Jie labai šiltai priėmė Toronto volungietes, kurių buvo 11. Šį šeštadienį, vasario 4 d., jos dainuos "TZ" spaudos balijuje.

Pasaulio Lietuvių Jaunimo Sąjunga susilaukė malonios staigmenos iš Montrealeo lietuvių kredito kooperatyvo "Litas" — gavo savo veiklai paramę \$1,300! Tai pirmasis bankelis, kuris, įvertindamas platų PLJS darbą, nesilaikė įprastos formulės skirti po šimtinę ar net dvi PLJS veiklai, bet atsiųžėlė į prašyme pateiktus konkrečius veiklos projektus, kurių buvo pateiktos ir tų prie-

jektų kainos. Tokia parama didžiai skatina jaunimą nesibaidyti didesnių ir brangesnių projektų!

"Litas", skirdamas minėtą sumą PLJS valdybai, prašė ją savo nuožiūra paskirti sumą Ričardo Daunoro stipendijai. PLJS valdyba paskyrė \$300. PLJS valdyba per lietuvių bankelius stengėsi suteikti finansinę paramą Ričardui Daunorui, prieš dvejus metus iš Lietuvos pasitraukusiam ir pasiprašiusiam politinės globos Prancūzijoje, kad galėtų toliau tęsti savo muzikos studijas.

PLJS valdyba

Kanados Lietuvių Jaunimo Sąjunga praneša, kad jaunimo žygiui-demonstracijai Vašingtone buvo surinkta Kanadoj \$777. Aukos buvo renkamos Toronte: Prisikėlimo parapijoj, Anapilijėje, lietuvių evangelikų parapijoj ir Lietuvių Namuose. Višiemis aukotojams valdyba dėkoja už paramą.